

SZABADSÁG

LIBERTY

PITTSBURGHI IRÓDA:
120 West Pittsburg, Pa.
St. a nagy Courthouse szemé-
lyesébe.
No. Count 449.

javaslat: Barkat...
Központi Iróda: 159-444 Ave.
Pittsburg, Pa.
No. Count 449.

DETROITI IRÓDA:
785 W. Jefferson Ave.
No. Count 449.

NO. 290. SZÁM. HARMINCEGYEDIK ÉVFOLYAM
Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, péntek, 1922, december 1. THIRTY-FIRST YEAR

EGYES SZÁM ÁRA 5 CENT.

KÖLTÖZNEK A MONARCHISTÁK

Az orosz királypárti tanács Párisba hurcolkodik

PARIS, nov. 28. — Az orosz monarchisták legfelsőbb tanácsa tudvaleglen Berlinből, a német fővárosból, a német Nemzetországban, a nagy nyomor követ-

Miklós nagyherceg.

keztében egyre nagyobb lábra kap a szélsőséges radikális, bolshevik irányulat. Ez pedig nem keveset ér az orosz mozgalmaknak.

A monarchista tanács, mint már hírül adtuk, Miklós nagyherceget választotta meg arra, hogy akkor ha annak alkalma elővetkezik, a Romanoffot meg-
kísérelt, csi trónját elfoglalja.
Miklós nagyherceg a háború alatt tudvaleglen az orosz katonai csapatok fővezére volt

NEM LEHET TARTÓS A KÖZELKELET BÉKÉJE

Az orosz képviselők kizárása a lausannei konferencia tárgyalásaiból súlyos zavarokra ad alkalmat. — Rakovszky a szoviet delegáció tagja távozni készül a konferenciáról. — Az igazi konferencia Lord Curzon lakosztályaiban folyik. — A megbízottak túlnyomó részének véleménye szerint a tárgyalások már semmiképpen sem vezethetnek teljes eredményre s legfeljebb a görög-török békét fogják megteremtetni.

LAUSANNE, november 28. — Alig van már remény arra, hogy a lausannei konferencia tartós békét fog teremteni a közel Keleten.

Szoviet Oroszország jegyzékét intézett a szövetségesekhez, amelyben azt követelte, hogy haladéktalanul és egyenlő jogok alapján vehessen részt a közeli konferencián. A szövetségesek visszautasították az orosz javaslatot s egészen bizonyos, hogy ez a visszautasítás a törökök és az oroszok részéről súlyos zavarokat fog támasztani.

Christian Rakovszky az ukrán szoviet elnöke és az orosz delegáció egyik tagja ma úgy nyilatkozott, hogy semmi értelme az oroszok jelenlétének, ha csak megfigyelői szerepben vehetnek részt a tárgyalásokon, a mikor a hatalmak olyan határozatokat hoznak, amelyek Oroszország életérdekét érintik a fekete-tengeri partokon.

Mig a hivatalos konferencia folytatja az albizottság meg-

választását, amelyek aztán alig végeznek valami érdemleges munkát, az igazi konferencia Lord Curzon angol külügyminiszter lakosztályaiban folyik, ahol a közönségtől győgyíttatni akaró angol megbízott hosszú megbeszélések tartásán a sikert török megbízottal ismet pasával.

Lord Curzon az angol delegáció feje a török megbízott fölébe kiáltja a feltételeket, a sajtóudósítók tömege pedig a folyosók oly közel igyekeznek jutni a kuleslyukokhoz, amint csak lehet, hogy valamit elleshessen a tanácskozásokból.

A megbízottak és az almegebízottak nagy része már feladta azt a reményt, hogy a konferencia teljes eredményre fog vezetni. Az egyetlen megmaradt remény az, hogy a tárgyalások legalább a görög-török béke megkötésére fognak vezetni.

A Dardanellák kérdésének kivételével, a konferencia többi nagy problémái mind kereske-

REV. HAYWOOD A KU-KLUX CÉLJAIRÓL

A Ku Klux Klan, előadójának kijelentése szerint, világszerte akaratlanul fejlődik.

A FEHÉREK FÖLÉNYE
A new yorki rendőrség nem zaklatja a Klan előadóját

NEW YORK, N. Y., nov. 28. — Rev. Oscar Haywood, a Ku Klux Klan előadója, aki ezidőtájjal New Yorkban tartózkodik, borzostán komolyan veszi hívatását. Újságrókat fogad és

Rev. Oscar Haywood.

nyilatkozatokat tesz s azt mondja, hogy a Ku Klux Klan, amelynek központja Atlantában, Ga., van, az egész világra akarja kiterjeszteni működését. Célja a fehér és protestáns intelligencia szellemi támogatására a többi népekkel szemben. Legzárabb azt mondja Rev. Oscar Haywood:

Ezidőtájjal, mondja a kiváló egyházi vezető, esakis fehér és protestáns vallású emberek lehetnek a híres vezetés Ku Klux Klan szervezeteinek tagjai. A szervezet rövidesen átteszi működését Kanadára. Haywood saját vallomása szerint egy esomó előadást tartott az elmúlt négy hét folyamán Pennsylvania államban s eddig ötszáz tagcsit ajánlatot kapott a Ku Klux Klan részére. Akarmennyire fenyegetésként is Hyland polgármester — jegyezte meg az érdekeltek — szerezte akáro Rev. Haywood — a new yorki rendőrség eddig egyáltalán nem zaklatja. Az egyetlen kellemetlenség, amely eddig érte, az a hogy a new yorki baptista kalendáriumból Rev. John Koeh Straton, baptista lelkes kivettette a nevet azért, mert Haywood exponensze a Ku Klux Klan szervezeteinek.

— De ebbe is bele fogok tőrödni — hangzottta Rev. Haywood — akinek ugylatszik fontosabb az, hogy a Ku Klux Klan tapsolja meg, mint a baptista hívek vagy baptista predikátorok. — Különben jól érzem magam — mondta, amit senki sem vont kétségbe.

ROSSZ TRÉFA A PROHIBÍCIÓ

Mellon pénzügyminiszter szerint a prohibíciós törvény szigorú végrehajtása lehetetlen. — Utal a bootlegerek nagy jövedelmére s arra, hogy számos prohibíciós ügynököt könnyű megvesztegetni. — Reed szenátor philadelphiai beszédében szinvallást követel a kongresszusi képviselők a prohibíció kérdésében.

WASHINGTON, D. C. nov. 28. — Mellon pénzügyminiszter, a mai minisztertanácsra utalva, kijelentette, hogy a prohibíciós törvény következményei annyira komplikáltak és annyira zavart okozók, hogy a kormány a kérdés megoldására egyelőre határozott tervben nem tudott megállapodni. Mellon szerint valósággal hűdseget kellene fenntartani, hogy a prohibíciós törvényt fogatosítani lehessen s még akkor is kérdéses, hogy ez sikerülne-e.

A pénzügyminiszter szerint az a körülmény, hogy a bootlegerek, egyszerű kerestékkel fogva, könnyen megvesztegethetik bizonyos prohibíciós ügynököket, arra vall, hogy az adott viszonyok mellett a prohibíciós törvény szigorú keresztvitele ugyszóval lehetetlen.

Egyébként jóvalval polgárok belesznek abba a gyengeségbe — jelentette ki Mellon — hogy felkarolják a bootlegereket. Ilyen körülmények közepette nem lehet csodálkozni, hogy a prohibíciós törvény sok emberre úgy hat, mint egy nagyon kacsagtató vice.

A kormány elhatározta, hogy a prohibíciós törvény szigorú végrehajtását biztosítandó személyzet többletet nem fog kérni a kongresszustól, annál az egyszerű oknál fogva, mert nem hiszi, hogy ilyen módon lehetne eredményt elérni.

PHILADELPHIA, Pa., nov. 28. — David A. Reed pennsylvaniai szenátor ma kijelentette, hogy "vagy ragaszkodjunk a prohibíciós törvény szigorú betartásához vagy pedig foglaljunk elene állást határozottn. De a mai módja a prohibíciós törvény alkalmazásának tarthatatlan."

Reed szenátor ezt a kijelentését a Union League előtt tartott beszédében mondta.

Sok politikus kétségbe eszik a kérdésben — mondotta Reed szenátor. — Tojástáncot járnak, mert ugylatszük, azt hiszik, hogy ez az egyedül kifízhető politika, pedig sokkal helyesebb, sokkal férfiasabb lenne, ha nyíltan kijönneek a színelre, hogy hívei a prohibíciós törvénynek, vagy nem azok, de ne kerteteljenek, hanem fejték ki nyíltan, férfiasan álláspontjukat.

Reed szenátor beszéde ellen visszhangot keltett s a közbeszólókból meglehetősen elmaradt azt, hogy mindkább szaporodik azoknak a száma, akik a prohibíciós törvény módosítását kívánják.

NEW YORK, N. Y., nov. 28. — Az amerikai sajtóedekétegek erősen abban reménykednek, hogy a legközelebbi kongresszus használni fog a "hedvesek"-nek. Ilyen értelemben kijelentett a mai nap folyamán Colonel "Jake" Ruppert, a New York Yankee egyik társtulajdonosa, aki azonban amellet elnöke a Jacob Ruppert Brewing Companynak is.

A söréig alapítókját felemelte, mert abban reménykedik, hogy rövidesen elérkezék az az idő, amikor égge nem "near" sört, hanem igazi sört fog szállíthatni.

EGYESÜLNEK A LIBERÁLISOK

Fontos politikai lépés az angol parlamenti életben

LONDON, nov. 28. — Mind valószínűbbé válik az, hogy a parlament liberális elemei, még pedig az Asquith és a Lloyd George-éle frakciók egyesülni fognak egymással, hogy a kon-

Sir John Simon.

servatív kormányban szemben erős liberális elemekkel képezhesse.

Maga Asquith is nagy híve az egyesülésnek és ennek az irányában az első lépést ő maga tette meg már akkor, amikor a független liberálisok részévé Sir John Simonot ajánlotta, aki nagyon kedvelt egyéniség általában a liberális táborban és akita Lloyd George emberei is szérszen elfogadják.

Az a közös gyűlés, amely az egyesülést kimondja, nemokára összeül már és meg fogja kezdeni az új liberális elemek létrehozását.

ÁSZOK

NEK egy olyan bányász, így állandóan van nyolc kellemes helyen akar jobb felvilágosításért. E. W. VA.

PISZTOLY \$5.98 CSAK

Itt van a pompás alkalom arra, hogy a hírneves H. & R. Premier pisztolyt gyári áron megvehesse. \$5.98 az ára most és kapható egészen december 15-ig ezen az áron. SZERETŐK ÉS ALKALMAT. H. & R. Premier piastolys az egész világon és tudják, hogy a jobb kézből "nagy népszerűséget" kapott a hat győzött hevesztől el benne, hogy megöltötte, 28 kaliberről egyenként meg tudták, hogy mindenütt kapható s mi is árusítjuk. Ha egy ilyen nem bánja meg, jótállással adunk megéredve, úgy némi vizsgálatot, ha két, vagy nickelővel meg árusítjuk a saját kezű kezű. Az árát, \$5.98-at a szállítást! IRJON AZONNAL!

Dept. K. 90. Chicago, Ill. (CSK. 57. 75. 81.)

KIVÉGEZTEK HAT GÖRÖG MINISZTER

A volt görög király utolsó kormányának hat tagján hajították végre a halálos ítéletet

ANGLIA TILTAKOZÁSA

Hazánkész vádja alapján ítélték el a minisztereket

ATHÉN, nov. 28. — Hivatalos jelentés értelmében Konstantin volt görög király utolsó kormányának hat miniszterét ma kivégezték. A volt miniszterek életét egy katonai sküldöntés sűrűsége oldotta ki.

A halálos ítéletet Gounaris volt miniszterelnökön, Theotokis volt hadügyminiszteren, Baltazis volt külügyminiszteren, Protopapafakis volt pénzügyminiszteren és Stratos és Hadjanasztis volt minisztereken hajították végre.

Az athéni törvények Goudas és Stratos volt minisztereket életfogytiglani börtönrre ítélték. Stratagost, Hadjanasztist és Goudast katonai rangjától is megfosztották s a nyolc elíteltet ezennél meg 200,000-tól 1,000,000 drachma erejéig terjedő pénzbüntetéssel sújtották.

A halálos ítéletet és a többi ítéletet az athéni törvények szerinti vádja alapján hozta meg a volt kormány tagjai ellen a görög forradalmi bizottság emelte azt a vádat, hogy ők felelősek azért a vereségért, amely Görögországot a kemahisták ellen vívott háborúban az elmúlt hónapok folyamán érte.

Az angol követ már előre tiltakozott a halálos ítéletek megfogalmazása ellen. A többi nemzet követei, kivéve Franciaországot, osatlakoztak az angol tiltakozáshoz.

A külhatalmak beavatkozása következtében a görög kormány kezdta lemondását. A forradalmi bizottság a London Times című távirata szerint azt vártotta az angol követésre, hogy hajlandó megkímélni a vádlottak életét. Ha Anglia készen állt volna azokra a vádlottakra, akik az országban nem avatkoztak be a görög politikába. Az angol kormány, állítólag visszatartotta ezt az ajánlatot.

NEM FIZETHET A NÉMET JÓVÁTÉTELT

Ferrero olasz történelőri nyilatkozata a német jóvátétel kérdésében. Németország a saját erejéből vezette a háborút s így nem fizethet nagyobb összegeket, mint amilyenekkel a szövetségesek tartoznak Amerikának

PARIS, nov. 28. — Guglielmo Ferrero, Olaszország legnagyobb írója ma úgy nyilatkozott, hogy előtte teljesen világosak azok a körülmények, amelyek megakadályozták Németországot jóvátételi kötelezettségei teljesítésében.

"Németország" — folytatta az olasz történelőri — "teljesen a maga erejéből vezette a háborút, míg a szövetségesek külföldiekkel szerzett eszközökkel harcoltak ki győzelemlüket. S mégis a szövetségesek csödbbe jutottak. Hogyan lehet ilyen feltételek mellett Németországtól nagyobb összegeket várni, mint azok, amelyekkel a szövetségesek Amerikának tartoznak."

AMERIKA EGYIK LEGHÍRESEBB PÉNZEMBERTE A SZÁRAZSÁG VESZEDÉLMET LÁT AZ ORSZÁGA

A törvényszégek alássák az országnak az erkölcsöt

NEW YORK, nov. 28. — J. H. Tregoe, a National Association of Credit Men elnöke egy nagygyűlésen, amelyet a Társság itt tartott, kijelentette, hogy a prohibíciós törvény nem tud egyelőre látni, csak nagy veszedelem az országra nézve. Ez a híres üzletember meg van győződve arról, hogy a száraz törvényről, igen sokan kijátszák meg többben vannak azok, akik egyáltalán semmibe se veszik, akik megvetik. Ilyen állapotok mellett nem lehet két kívánni, hogy az ország erkölcsökben gyarapodjék. Azok az emberek, akik semmibe se veszik, egy törvényt és ennek következtében állandóan megszórtak, csak aláshatják az ország erkölcsi bázisát.

A morális standardunkra eddig nagyon büszkék voltunk, mondtotta többek között. Ez a morális standardunk azonban erősen ingadozik. A hitel minden üzleti életnek az élettőlele. A hitel azonban a karakteren épült fel — tisztességre és becsületre kell számítania annak, aki hitelt ad. De hogy lehessen a tisztességre és a becsületre számítani, mikor csak azt látjuk, hogy ebben az országban egyre veszedelmesebb számban szaporodnak azok, akik a törvényt semmibe se veszik!

Egyelőre talán a törvényeségi kési dolgoznak ténik. Idővel azonban a folytonos törvényesség alássága ennek az országnak az etikai felgyújtást teljesen. Odáig fog tehát fejlődni a dolog, hogy a nemzetünk törvényszégek fogóllani? Ez a kérdés pedig logikusan vonja maga után azt a kérdést, hogy jól eseltek-tünk-e, mikor a Volstead törvényt meghoztuk, mint az ország egyik fundamentális törvényét? En, a magam részéről inkább vagyok híve annak a felfogásnak, amely azt tartja, hogy, ha már szűrt van a prohibícióra, azt ne egyszerűen csinálják meg, ilyen radikális módon, hanem lépésről-lépésre és mindig liberális állásponttal helyeskedve.

Csak két megoldást látok: vagy mindenkit tartja meg a lehető legszigorubbán a Volstead törvényt, vagy pedig ezt a törvényt módosítani kell.

SOK BARÁTJA VAN LESZÁLLÍTJÁK A HAJÓJEGYEK ÁRÁT

Főleg a régi hajók jegyeinek árát csökkentik

WASHINGTON, nov. 28. — Samuel Gompers az American Federation of Labor elnöke a legutóbbi választás eredményeit a munkásszervezet politikájára győzelmek tekinté. Ez a politika tudvaleglen abban állott, hogy a szövetség tagjai párttekineték nélkül támogatták barátait és kiúdt ellenségeivel szemben.

Az American Federation of Labor pártönkivil kampánybizottsága most fejezte be az új kongresszus tagjai között, levő barátainak seregszámláját. Ez alkalommal megállapították, hogy a munkásoknak 21 barátjuk van a szenátusban és 158 a képviselőházban. A munkásbarátok közül a szenátusban 15 demokrata, 5 republikánus és 1 farmerpárti, a képviselőházban viszont 99 demokrata, 57 republikánus, 1 farmerpárti és 1 pártönkivil.

A SZENÁTUS TÁMOGATJA MUSSOLINI KORMÁNYÁT

RÓMA, nov. 28. — A szenátus egyhangúlag megszavazta a bizalmat Benito Mussolini kormányának, miután Mussolini kijelentette beszédében, hogy szívesen fogja venni, ha a szenátus egyhangúlag megszavazza neki a bizalmat, de azzal nem okoznak neki különös örömet.

Megmózdul a francia

A francia kormány hozzájárult a Ruhr-vidék megszállásához

PARIS, nov. 28. — A francia kormány ma formálisan hozzájárult Poincaré miniszterelnök terveinek, amelyek német tulajdonok lefoglalására és német terület megszállására irányulnak. Poincaré terveinek elfogadásával a francia kormány eleve felkészült a jövőtől válság ki-törésére, amelyet ma már teljes-séggel elkerülhetetlennek tartanak.

A francia határozatról már a szövetségeseket is értesítették. A franciák megmozdulása a legközelebbi jövőtől tösegg cselekedésnek alkalmálódni, vagyis a jövő év januárjában fog megkezdődni. A tervek értelmében a franciák be fognak nyomulni a Ruhr-vidékre és növelésen független kormányzatot fognak felállítani a Rajna bal partján el-térülő tartományban.

BONAR LAW KORMÁNYA A MUNKANÉLKÜLIEKÉRT

LONDON, nov. 28. — Bonar Law kormányának nem mulaszt el semmi időt, hogy a munkanélküliek számára munka biztosítására a módokat vizsgálja, mondják a Pall Mall Gazette és a Globe. Több vezető vasutasárságot megkeresték s a kormány nagyobbra beruházások megvalósítására, beleértve a vasutak át-alakítását villamos erőre, vasúti sín rendezés és hidak építéset, melyekre nézve a kormány hajlandó hitel-közvetítésére, ha a munkálatokat azonnal megkezdik.

KIRÁNDULÓK HAJÓJANAK PUSZTULÁSA, 34 HALOTT

BUENOS AIRES, nov. 28. — Harminegy élet pusztult el a Parana folyón Zarate közelében, amikor kiránduló hajóuk beleütközött a gőzkombpa. A haleset este nyolc órákor történt, teljes sötétségben. A kirándulókat közt sok gyermek is volt s teljes sebességgel ment neki a kompnak, az az alatt vasúttal-ággal eltűnt. Az eddigi meg-állapítás szerint összesen három menekült meg a kirándulókat és hajóuk személyzete közül.

Mindenki csodálkozik fog azon, mily példátlanul gazdag tartalma Napjaink kedveskedik ez idén olvasóinak a Szabadság. A hatalmas kötetet, melyet pompázó színekben nyomtatott képeknek egész serege díszít, Karácsony előtt okvetlen

minden előfizető, aki nincs hátralékban és 25 cent szállítási és csomagolási költséget hozzánk juttat. — Minden amerikai magyar biztosítsa magának

'a Szabadság Naptárát

mert ehhez hasonló, pompás ajándékot egyetlen magyar újság sem adott még előfizetőinek. — Biztosra veheti, hogy Karácsony előtt kezei között lesz a Naptár,

ha rendezi hátralékát

és hozzánk juttatja a csekély 25 cent szállítási és csomagolási költséget.

BIZALOMMAL FOGADJÁK A KANCELLÁRT

A német pénzügyi körök bizalommal tekintenek a Cuno kormány munkásságára elé.

STINNES VELEMÉNYE

A szocialista magatartásától függ a kormány helyzete

BERLIN, nov. 28. — Bár a főszerkesztő a hét utolsó két napján, zárva volt, a részvények árfolyama a magánforgalomban erősen emelkedtek. A főszerkesztő értékelése a dollár újabb felzárkózása befolyásolta.

A pénzügyi körök általában kedvező szemmel nézik az új Cuno kormányt. Azt hiszik, hogy a kormány hosszú életű lesz, bár maga az új kancellár bevallja, hogy kormányának tartóssága s szocialisták magatartásától függ. A szocialisták ugyanis, noha kisebbségben vannak, azt állítják, hogy az 5 támogatás nélkül nem lehet kormányozni.

A szocialista támogatás hiányában a kormány helyzete, természetesen gyengül, de viszont a néppárt kormányrajzássá jelentékeny kárpótlást jelent. S e mellett bizonyos, hogy ami a jóvátételt és pénzügyi reform az uralkodó nemzeti problémák addig e párt támogatása nélkül semmiképpen sem lehet Németországot kormányozni.

Stinnes a múlt héten egy nagyon beszélgetés alkalmával a következőképpen változtatta a helyzetét: Minthogy a német értékelésében csaknem teljesen felértékelte a német nagypárvéjélelmét, a munkások számára nem maradt meg más, mint a nemzeti termelés megszorozásának hasznos, de hálatlan szerepe. Ez a szervezés tisztára a munkások érdekében történik, akik anyagilag semmit sem szenvedtek a pénz-értéktelenessé elől. Stinnes szerint így a munkások nélkül-ülhetetlenül a nemzeti számára, ami, a jelen körülmények között, a munkásoktól egyáltalán nem mondható el.

ÖRNYÉKE

Gallowich Mihály
Chicago magyar szabó
Chicago magyar szabó
Chicago magyar szabó

ÜKET FAJASBAN

Ph. C.
SZENVEDŐKNEK
Chicago, Ill.
KOZELBEN

magyarnak
ATE BANK

LAMI BANKJA

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Bankháza
Chicago, Illinois
ASSAY AVENUE

Oberammergau nyomorúsága

A passió játékok híres városa a hagyományok tisztelőiben
egy millió dollárért sem engedte meg egy amerikai mozgókép-
vállalatnak, hogy lefényképezze a játékokat. — Hősies áldo-
zatáért rengeteget szenved Oberammergau népe.

OBERAMMERGAU, Bajoror-
szág, november 26. — Mi nem
szűk el elsőszülöttségi jogunkat
egy túl leneséért.
Ez Oberammergau városa
egy amerikai mozgókép-vállalko-
s egy millió dolláros ajánla-
tára, amely a híres passió játé-
kokat akarta filmre felvenni.
Hogy mielőtt a film felvételé-
re a visszautasítással Oberam-
mergau a hagyományok fenn-
tartásáért, azt az ideai passió
játékokból jövedelmét mutat-
ták.

1910-ben a játékok igazgató-
sága jegyeladásokból 1.300.000
márkát vett be, ami akkoriban
353.000 dollárnak felelt meg.
Ebben az esztendőben a
márka értéktelenedése folytán
a játékok 21.000.000 márkat,
vagyis körülbelül 10.000 már-
kat jövedelmezett. A kiadások
azt az összeget 8.750 dollárral
egyenértékű márkamenyességre
csökkentették.
Igy ez a kis város, amely a
dramaművészek tisztelőiben vis-
szafordult a felajánlott egy
millió dollárt, rendkívül súlyos
anyagi helyzetbe került.
Első sorban is az 1.100 sze-
relő személynek járandóságát

Segítőszag
Azonnal
Johnson's
PLASTER
Körje gyógyszereszköz:
Johnson & Johnson

nek előteremtéshez.
Mindezeknek az égető szük-
ségeteknek fedezésére teljes
összegetben 95.000.000 márkára,
tehát 97.000 dollárra volna
szükség.

Oberammergau komoly művé-
szi és szorgalmas nepe így azt
szeretné, hogy a világon Ameri-
kában is a különösen Ameri-
kában is barátait — tudomást
szerezzenek az ő nyomorukról.
A sok ezer látogató körül,
aki a játékok most nyáron lát-
ta, számos olyan akadhatna,
aki egyedül enyhíteni tudna
Oberammergau minden szenvedé-
sét. Hát még ha többen tudna
közülük összejárni a együttes
gondoskodásnak annak a város-
közönségétől, amely felejté-
sen a jelenéket adott nekik.
S éppen ez az, amit Oberam-
mergau népe tudni szeretne:
akadnak-e olyan barátai, akik
nemcsak az élvetben, hanem
a szenvedésben is azok. S igaz
barátait arra kéri, hogy felvil-
lósítsa őket, vagy adomá-
nyokkal Oberammergau polgár-
mesteréhez forduljanak.

A SZOKÁS HATALMA
olyan, hogy emberek, akik Kassai dohányhos vannak szokva,
nem akarják másfélét használni. Ezeknek ajánljuk, hogy próbál-
ják meg egyszer az
U-HU
védjegyű Kassai dohányunkat. A legjobb dohány a maga
nemében. Ara ugyanaz mint a Négyesé. Minden csomagban
4 ajándékcselvény van.
Uj évig minden 5 dolláros rendeléshez külön ajándékot
küld
JAKAB ÉS TÁRSA
423 EAST 5th STREET, NEW YORK, N. Y.

BANYASZ UNIO VOLT
PÉNZTÁRNOKA BÖRTÖNBE
CLARKSBURG, W. Va., nov.
28. — Joseph K. Kerns, az egye-
sült bányászok wyattói helyi
szervezetének volt pénztárnoka,
öt évi fegyházra ítélt el a bi-
róság, miután bűnösnek vallotta
magát \$2.400 szervezeti pénz-
elcsúszásában. Oklahomában
fogták el.

SEGÉLYEZÉS NAPJA A
KÖZEL-KELET JAVARA
WASHINGTON, nov. 28. —
Harding elnök felhívta vála-
menyű állam kormányzóját a
nagyobb városok polgármes-
tereit, hogy a december 3-ára
elő vasárnapot jelöljék és tar-
tassák meg segélyezés napja-
ként a Közel-Kelet szenvedé-
sek enyhítésére.

PERTH AMBOY ÉS KÖRNYÉKE
Irodavezető: EMERY ORVEZ
720 Catherine Street, Perth Amboy, N. J. Tel. 729-R

KARÁCSONYI PÉNZKÜLDÉS
Szeressen Boldog Karácsonyi Ünnepeket hoztatartozóinak.
Küldje arra szánt pénzösszeget nemelő előbb általunk, mi a
legalacsonyabb napi árfolyam szerint továbbítjuk. Az általunk
összeget levonás nélkül a leggyorsabban kifizetjük.
Bankbetétek után 3 1/2% kamatot fizetünk.
Hajójegyek—Kihozatali—Közjegyző—Ügyek.
MOKRAY TESTVÉREK BANKHÁZA
150 Second Street, Passaic, N. J. (c-411)

BOR
"OKAJ BOR"
anokban a legjobb
Nemely dohány is jó
De a Tokaj Dohány
a legjobb.
H. Rippen
DOHÁNYGÁRA
PERTH AMBOY

"KÖZELEDIK KARÁCSONY ÜNNEPE"
Szeressen az óhazában élő szeretteinek örömet, küld-
jön pénzt általunk nekik, dollar vagy koronában. Pontos és
gyors kifizetésért szavatolunk és a címzetnek sajátkez-
vel aláírni nyugtát minden küldeményél beszerezük.
HORKAY ÉS RESKO
Pénzküldés és Hajójegy Irodája
(Az American Express Co. képviselete)
313 Maple St., Perth Amboy, N. J.
(Szomben a főpostával) (269 75 80)

Stevens
EXCLUSIVE WOMENS WEAR
521 Grand Avenue, a "Palace" Színház mellett,
Milwaukee, Wis.
MAGYAR HÖLGYEK
FIGYELMÉBE!
Fenti cím alatt Milwaukee-
kban található a város
egyik legjobb nevű
Magyar Női Divatárterme
amelyet Mr. S. G. Weiler,
dunántúli magyar ember vezet.
Weiler ur több világhírlap-
lításban, Párisban, London-
ban, Rómában, Barceloná-
ban, stb. aranyéremet és di-
plakktal járó diplomákat szer-
zett, kitűnő divatalakítás-
sal.
Az üzlet a város szívében van.
Legnagyobb választék található
női ruhákból, kabátokból, galé-
rokból, stb., stb.
20% Engedményt
adunk a magyar hölgyeknek, csak
úgy, hogy általunk meg-
merkedjenek.
S. G. Weiler (c-411)

VEGYEN FÖLDET VAGY HÁZHELYEKET A
PERTH AMBOY REALTY LOAN CO.-TÖL.
Ajánlja Woodbridge, N. J. határában felvő kis farmját most
olcsó áron, mely alkalmas bármily célra. \$500 és feljebb,
könnyű részletfizetésre. Egy évig adót vagy kamatot nem
fizet a vevő. Ezen farmok jó kemény út mentén vannak, közel
iskolához, üzlethez és 1466 gnyarhoz, öt percrenyire a newarki
és Trenton villamos, 15 perc gyalog Woodbridge vagy Ilesin
vasúti állomásoktól a Pennsylvania vonalon, négy mérföld
Perth Amboy városához.
Honfitárs! Legyen a maga gazdája, ragadja meg ezt az
alkalmat. Bővebb felvilágosításért forduljon az alábbi címekre:
J. KREIELSEIMER ÉS FIA, 133 Smith St., Perth
Amboy, N. J. Telephone 1314.
J. LUSTGARTEN, pénzküldő és hajójegy irodájában,
91 Main St., Woodbridge, N. J. Telephone 37-J.
Magyarul beszélő ügynökök felvételnek. (c-411)

Szabaduljon meg
"A faradot érzéstől".
NEM-E érzi magát mindig elcsa-
gítottnak és féltétegetnek?
Sovány-s, sápadt-e, könnyen kifá-
rad-e? — energia, ambíció, jó kedv
nélkül van-e?
Most az ideje Gude's Pepto-Man-
gan-t szedni. Fel fogja vevni, élet-
erőt, ambícióit fog Önbe önteni,
gazdagítja véré, meghaladja a
vízszáraz és egészséges, rózsás arc-
színét.
Az Ön gyógyszerésztárában kapha-
tó Gude's — folyékony vagy table-
tták alakban, ahogy akarja.
Gude's
Pepto-Mangan
Erősítő és Vér Gazdagító (c-411)

Evenkénti Nagykabát Hét
Jackson üzletében

Teljes készletünket ajánljuk
fel megvásárlásra. Legjobban
elkészített és jutányos áru
télkabátok kerülnek eladásra

Melegert tartó, bélelt kabátok, Ulste-
rek, Ulsterettes, Raglanok, Sport öv-
vel mindenféle alkalomra és külön-
féle izléseknek és természetnek megfe-
lelő kabátok.

\$25.00 \$30.00
\$35.00, \$40.00 és feljebb

Látogasson be a télkabát főeláru-
si-tóhoz. Jackson a legnagyobb férfi
ruha-áruház egész nyugat Pennsylv-
vania államban. Biztos lehet afelel,
hogy jól szolgáljuk ki.

Gaberdine köpenyek leszállított ára \$18.50, \$23.50
Whipcord esőköpenyek, leszállított ár . . . \$28.50

Versenyezni velünk nem lehet!
JACKSONS
954-956 LIBERTY AVE., PITTSBURGH, PA.

Vége a Választásoknak.
\$35 ÉRTEK CSAK \$14.95-ÉRT
12 tőrhetetlen acél lemez ingyen. Legújabb találmány híres svájci
szendő láda behozva, mielőtt a vám felment. Érték \$35.00, csak \$14.95
árban. 12 acél lemez ingyen.

RUM, RYE, SZILVÓRIUM
és mindenféle
BOE. italizáció
kivonatok. Egy
kis adag 1 gal-
lonhoz 50 cent,
egy nagy adag 3
gallonhoz \$1.50.
Használati utat-
tás mellékelve.
Kérje ügynökü ajánlatunkat.
Ügynökeink nagy pénzt keresnek.
Frank Mezős
szőlőszőlő
332 Third Ave. Pittsburgh, Pa. c-411
15 SO. DESPLAINES ST. CHICAGO, ILL. 269, 74 80

1 centtel dollárokat takarít meg
Ha egy centes levelezőlapon megrendeli legújabb képes
árjegyzékünket.
Raktárunk dusan fel van szerelve mindennemű kézi
munka, selyem, vászon, delin, berliner és selyem kendők-
kel, gyapju harasztokkal, női, férfi és gyermek alsó ruhák-
kal, harisnyákkal, ruhák és sweaterekkel, importált árukkal,
horgoló tűk. D. M. C. pamutok, játékszerek, tőkgyala, hur-
kaltöltő, szegedi rózsapaprika, kék mák, magyar bors, hazai
dohány stb. cikkekkel.
Árjegyzékét bérmentve küldünk bármely honfitársunk
címére.

CHAS. K. GROSS
Kézi munka, női és férfi divatáru és importált cikkek nagy
raktára
8803 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO
Csomagküldés Európába és Magyarországra elfoglalt területeire is. (c-411)

YOUNGSTOWN ÉS. KÖRNYÉKE

Youngstowni iroda: 336 West Federal St. Tel. Bell Main 5260

KERESZTELO
EAST YOUNGSTOWN, O. Varga
Gábor (Venczelő, Szabolcsm.)
és neje stb. Bodnár Julia kis fiát
létrán Ferenc névre keresztelte
meg Várlak Sándor r. kath. plébá-
nos. Keresztülük Csáko Ferenc és
neje Németh Ilona. Keresztelő
után barátok és ismerősök, köz-
ülük a Németh, Jánváry és Tomory
családok, kedélyes estében vet-
tek részt Vargák vendégcserező
házában.

Előrendő ételek, jutányos árak,
előekény kiszolgálás
WHITE STAR RESTAURANT
334 West Federal Street
Youngstown, O.
Kövétel a "Szabadság" Irodája
mellett. (s)

YOUNGSTOWN EGVEDÜLI MA-
GYAR GYÖGYSZERTÁRA
Eber Ferenc, tulajdonos
Orvosi recepteket a legpontosabban
kiszáradnak.
373 EAST FEDERAL STREET,
YOUNGSTOWN, O. (s)

SZABÓ LASZLÓ
pénelző, hajójegy és real estate
15 SOUTH ARCH STREET,
Alliance, O.
Bármely venni, eladni, vagy cserélni
akár, forduljon bizalommal.
Gyázi ügyek pontos és lelki-
ismeretes elintézése. (s)

OHIGERS GYÖGYSZERTÁRA
Állódt: Felsőszőlő gyógyszerár
300 EAST SUMMIT ST.,
Cora. Webb St. Alliance, O.
Orvosi recepteket szabóvaltellemel
kiszáradnak.
Bel és külföldi gyógyszerek nagy
raktára. (s)

LAWRENCE SAVINGS
& TRUST CO.
FOREIGN DEPARTMENT
Magyar osztály
Hajójegyek minden vonalra.
Pénzküldés a világ minden
résztébe.
New Castle, Pa. (s)

"Cheer Up"
Ha házat akar építtetni, forduljon
Szabó Laszlóhoz. Előrangú szakérők általnak
rendelkezésre és a legjobb anyag-
ból építtük házat. Ötünk, hogy telje-
sítőlegükükkel minden meg legyen elé-
gő, mert azt akarjuk, hogy Ön
által jobb barátokat szerezzen.
Küldje fel iratát, ahol bővebb fel-
világosítás adunk. Mi megmutatjuk,
milyen otthonokat építtünk Young-
stownban és a város különböző részein
és a legjobb anyagból költséghaté-
sre. A legjutányosabb áron.

EGYEDÜLI magyar kézi
munka és óhazai férfi és
női cikkek nagy raktára.
Férfi és nő-sweaterek, impor-
tált D. M. C. pamutok, meleg
férfi és női alsó ruhák és ha-
risnyák nagy választékban. Ó-
hasból érkezett hurkaltöltők.
Minden a legjutányosabb áron.
Dunyásháza való előrangú liba-
tollak.
Gross Hermann
343 EAST FEDERAL STREET,
YOUNGSTOWN, OHIO (s)

The Newton Realty
and Construction
Co.
C. F. McCall, Manager
214-215-216-217 Home Savings
and Loan Building
YOUNGSTOWN, OHIO (s-411)

Pittsburgh
karácsonyi
áruháza

PITTSBURGH, PA. Közeledik
karácsonyi Ünnepe és a kereskedők
nagy készülődéseket tesznek már
is, a nagy karácsonyi forgalom
előnyösítésére. Különösen az it-
teni Kaufmann-Féle NAGYÁRU-
HÁZBAN ez a feladat teljesítendő-
sége. Ebben, a magyarok között
rendkívül népszerű áruházban min-
den kapható, amit bárki karácsony
tájan vásárolni szeretne. Hétről-
hétre jelennek meg a Nagyráruhá-
zban új árukat és telikabátokat,
füntölyöket és különösen olcsón
kaphatni most női és leány dress-
szeket.
Karácsony előtt, most rendkívül
olcsó áron ajánl fel a Nagyráruhá-
z férfi öltönyöket és telikabátokat,
füntölyöket és különösen olcsón
kaphatni most női és leány dress-
szeket.
A 11-ik emeleten levő Audito-
riumban pedig a nagy Ajándék ü-
zlet található. Ott vannak a leg-
jobb ajándékok felhalmozva.
Ott lehet találni mindent, amit
karácsonyi ajándéknak óhajt bárki-
nek adni.
Nár megkezdődik nagy karácso-
nyai ajándék napunk kiostánát.
Felkerjük barátainkat, akik vidé-
ken laknak, írják meg pontos cí-
müket és december első hetében
postán, ingyen küldjük meg nekik
nagy napirtárunkat.
Magyar nevűnk kényelmére a
NAGYÁRUHÁZ-nak magyar osztá-
lya is van, magyar tolmácsokkal,
a kik szívesen segítékek magyar
vevőinknek bevásárlásuk körül.
Mindig hasznos jelent, ha magyar
osztályunk révén vásárol, különö-
sen azonban most, a jelenlegi
nagy kiállítás alatt. Magyar osz-
tályunk alkalmazottjai jól ismerik
az áruház minden osztályát és a
magyar vásárló közönség tényleg
kedvencében és idegenkedés-
től mentesen vásárolhat, ha magyar
tolmácsaink szolgálatát igénybe veszi.
Kaufmann Nagyráruháza azért
alkalmas magyar tolmácsokat és
szert tartja fenn magyar osztályát,
hogy a magyar vásárló közönség
négy alkalm legyen kívánságai-
kat magyarul előadni, olyan alkalm-
sóságtalán előtt, akik ezt a nyel-
vet jól értik és szívesen is állnak
mindenki szolgálatára.
A magyar nagyközönséget tiszt-
elettel hívjuk meg arra, hogy áru-
háznkat látogassák meg és bármi-
kor is fordulnak meg a Nagyráru-
háza-ban, mindig kérjük ki magyar
osztályunk magyar alkalmazottjai-
nak közreműködését. A magyar
osztály megtalálható a pince-üzlet-
ben. (280)

CITY TRUST AND
SAVINGS BANK
West Federal St. cor. Phelps St.
Youngstown, O.
Hajójegyek és pénzküldés az
óhazába a legolcsóbb napi ár-
folyamon.
Külön magyar osztály.
4%-ot fizetünk takarékbeté-
tek után. (s)

EARL B. JACK
TEMETKÉZÉSI INTÉZET
1221 HARRISBURG ROAD IN E.
CANTON, O.
Kövétel a Christal Park Bank
mellett. Hasznosítva Geisse árukat
másokkal. Nálunk jutányos áron
kaphatnak és lelkisiméretes kiszol-
gálatot. — Ambulance kocsik. (s)

Ma házat, farmot, telket vagy öste-
lyt venni, eladni, vagy cserélni
akár, forduljon bizalommal
hozzánk.
Loschitzer és Engel
Hajójegy, pénzküldés és jogügyi
irodja
336 W. FEDERAL STREET,
YOUNGSTOWN, O. (s)

S. ENGEL
egyedüli magyar fűnyépez
Youngstownban
A vidéki magyarság pártfogását
is kerjük.
202 W. FEDERAL STREET,
YOUNGSTOWN, O. (s)

RESS ES FIAI
Columbia a Victor beszélőgép, Victor,
Columbia, Okeh és Hispal lemezek teljes
készlettel.
16 E. Federal St., Youngstown, Ohio,
3-ik ajtó a Square-nél.
32 S. State Street,
Szomben a High Schoolnál. (s)

Egyedüli magyar kézi
munka és óhazai férfi és
női cikkek nagy raktára.
Férfi és nő-sweaterek, impor-
tált D. M. C. pamutok, meleg
férfi és női alsó ruhák és ha-
risnyák nagy választékban. Ó-
hasból érkezett hurkaltöltők.
Minden a legjutányosabb áron.
Dunyásháza való előrangú liba-
tollak.
Gross Hermann
343 EAST FEDERAL STREET,
YOUNGSTOWN, OHIO (s)

Gude's
Pepto-Mangan
Erősítő és Vér Gazdagító (c-411)

XXXI. ÉVFOLYAM NO. 49. SZÁM

CLEVELAND, OHIO, 1922 DECEMBER

VASARNAP

SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

VASÁRNAP
 A "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI
 MELLÉKLETE.
SUNDAY MAGAZINE
 of the oldest established and largest Hungarian
 Paper in the United States.
 Editor DR. ANDREW CSERNA szerkesztő.
 Edited and Published at Szerkesztőség
 és kiadóhivatal
 700-710 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO

A becsületességről

sokat hallunk, sokszor hallunk, sok-félét hallunk. De a becsületességgel ritkán találkozunk, ritkán látjuk, ritkán élvezzük. Egyike a legolcsóbb frázisoknak azt hangoztatni, hogy: én becsületes vagyok. Én tisztességes vagyok. Én soha senkit meg nem csalog. Soha senkit meg nem téveszték.

A becsületességnek vannak ilyen snobjai, mert elvégre nagyszerű befektetés az életben elhívetni az emberekkel, hogy becsületesek vagyunk. Ezért tisztelet és bizalom jár s ezt mennyire könnyű pénzre váltani. Ezért elismerés jár s ennek, még ha nem is szolgáltunk rá, milyen jó örülni. Vannak emberek, akik a becsületesség és tisztesség jelszavát úgy hordják az ajkukon, mintha oda lenne ragasztva, de mikor ennek a két erénynek gyakorlati megnyilvánításáról van szó, akkor csődöt mond a lelkük. A csak szóbeli becsületesség és tisztesség nem ér semmit.

A cinikus emberek azt mondják, hogy nincsen becsületesség. Azt állítják, hogy csak az eszelősek hisznek benne. Saját magukat vigasztalják, a saját becsületességüket igyekeznek enyhíteni azzal, amikor ilyen kijelentést tesznek. Öntudatosan vakok s ezt elvárják azoktól is, akik igenis hisznek a becsületben, akik hisznek a tisztességben, akik hisznek mindazokban az erényekben, amelyek erkölcsileg igazolják a létét. Vakságukban emlékeztenek arra az emberre, aki tagadja, hogy van északi sark, mert soha sem látta s aki tagadja a Szaharát, mert azt sem látta. Sok dolgot nem láthatunk az életünk folyamán és mégis van. A becsületességgel szemben vakoknak ezt azonban meg kellene tanulniok. S ha ezt megtanulták, akkor eléggé őszintéknek kellene lenniök ahhoz, hogy tévedésüket beismerjék. De miután nem hisznek a becsületességben, tehát nem is tudnak valóban őszinték lenni.

Ne üljünk fel azoknak, akik arról akarnak bennünket meggyőzni, hogy nincsen becsületesség. Ne düljünk be azoknak, akik azzal mulatnak rajtunk, hogy guny tárgyává teszik becsületes és tisztességes törekvéseinket. Ne piruljunk akkor, amikor nekik kellene pirulniok, mert fölösleges módon és fölösleges alkalommal nevetnek. Inkább győzzük meg őket arról, még pedig életünkkel, munkánkkal, egyeneségünkkel, hogy igenis van becsületesség, hogy igenis van tisztesség és hogy ezekben az erényekben érdemes hinni s hogy ezeket az erényeket érdemes gyakorolni.

Azt szokták mondani, hogy minden a szerencse dolga. A vagyonosodás. A siker. A boldogulás. S aki becsületbeli skrupulusokkal rendelkezik, az ne számítson arra, hogy egykönnyen boldogul, mert bizony a szerencse nem szegődik melléje. Tagadhatatlan, hogy a szerencsének van része az emberi életben. Tagadhatatlan, hogy senki boldogulnak, mert a véletlen szerencse melléjük szegődik és valakik elpusztulnak, mert nem tudják megragadni a szerencsét. De mindebből nem következik, hogy a becsületesség és tisztesség felett napirendre térjünk. Mert ha ezt megtesszük, ezzel csak beismerjük azt, hogy az erkölcsi anarchia hívei vagyunk, már pedig ki akar az erkölcsi anarchia híve lenni?

Erdemes becsületesnek lenni, érdemes tisztességesnek lenni, még ha a látszat ellene szól is. A lelki nyugalomért. Az életben való hitért. Aki a becsületességen mosolyog, az a lelke mélyén gazember, akármennyire nem ilt

HAFIZ AKTUÁLIS STRÓFÁI

A BUSULÓ BETYÁR.

*Fürdik a holdvilág kopasz feje lágyán,
 Méláz vén. Clemenceau szállodai ágyán,
 Sűrű a fejen a biu izzadozása,
 De sűrűbb, feketébb a hazudozása...*

*Üsontos könyököre támaszkodva mondja,
 A vén Clemenceauk yankee a bolondja.
 Azt hittem, hogy ütött már a bolondóra,
 S ime közbevágott súlyos szavú Borah...*

*Szavára egyszerre világ csufja lettem,
 Hiénák sorába belekeveredtem...
 Le vagyok álcázva magam szegényére,
 S a gall hatalomvágy nagy veszedelmére...*

*Elmennék én innen, állt hagynám ezeket,
 Örömet állt hagynám, de most már nem lehet...
 A becsületem már szétfoslott azóta,
 S vár rám az erkölcsi rémes akasztója...*

is börtönben. Hinni kell a becsületességben és a tisztességben, gyakorolni kell, mert ha mi mutatunk példát, akkor a valószínűség amellettszól, hogy akadnak követőink s ezzel általában szolgálatot teszünk az emberiségnek.

Falusi temető

*Derűs halálpárt ez a temető...
 Az ég azurkék kalapja alatt
 kopott fejűk s kis márvány sírkeresztek
 egymásra néznek... harjukat kitérjék...
 s az új lakókat várják... egyre várják...
 A sírhantoknak nincs már dombja-alja
 és tarha-barha szemfedő takarja...
 Kankalin, zöld gyep, kék harangvirág
 a halottakért egyre csak harangoz
 és legényhűség fehér pelyhe száll...
 Egy új sírből a friss halál kiált
 nem messze vidám kacagás remeg
 papsajittal játszik két parasztyyerek.
 A temetőhert szelén keskeny árok
 s fonott sövény az utat eltakarja.
 Mögötte, kint zöld buzatábla reszket
 és parasztlányok izmos dala száll...
 Ott vet az Élet... itt vet a Halál...*

KOVÁCSNÉ PALL RÓZSA

Az önzést

általában rut tulajdonságnak tartják az emberek, megvetik és megbélyegzik, gunyolják és ostorozzák, de emellett a legtöbb ember szabadon aláveti magát e tulajdonság uralmának.

Vannak azután, akik a másik oldalról nézik az érmet s azt mondják, nincsen ember bizonyos foku önzés nélkül, nincsen olyan cselekedet, amelyet ne az önzés hozott volna létre s még az a cselekedet is önzésből fakadt, amely teljes mértékben önzetlennek látszik. Ezek a többé-kevésbé csalódott és cinikus emberek azt állítják, hogy a történelem legragyogóbb önfeláldozásait, az emberszeretet tündöklő példáit, a lelkiismeret és a felelősség hőstetteit mind, mind valamilyen fajta érdek, legyen az a legburkoltabb, még a cselekvő előtt is homályos érdek irányította. Szerintük ez az érdek lehet dicsőségvágy, lehet a hála utáni jutalom remé-

nye, a halhatatlanság vágya, a tulvilági büntetés félelme, a mérhetetlen becsvágy, akármí, de mindig olyan valami, ami végeredményben a kiirthatatlan önzéssel áll összefüggésben. Azok között, akik így beszélnek, vannak olyanok, akik ezt szomorú lemondással állapítják meg, csalódott, kétségbeesett gesztussal veszik tudomásul. De vannak olyanok is, akik úgy hirdetik ezt a véleményüket, mint valami győzelmes elégtételt s mint saját önzésük törvényszerű igazolását.

Nehéz vitatkozni ezekhez az emberekkel, mert elsősorban nehéz csalódott, kétségbeesett, vagy győzelmes és igazolást kereső emberekkel vitatkozni. S nehéz vitatkozni e kérdésben azért is, mert maga a tárgy olyan, hogy mindenki csak saját maga győződhetik meg igazságáról. Ha valaki valaha is tett valamit teljesen önzetlenül, annak soha senki nem fogja tudni bebizonyítani, hogy az ember nem tud önzetlenül cselekedni. Viszont, aki mindig, mindenkivel szemben csak érdekből tesz valamit, annak hogyan lehessen bebizonyítani, hogy van egy olyan erő, amit önzetlenségnek nevezünk, hogy ez az erő valóság, amikor ő sohasem érezte ennek az erőnek megnyilvánulását. Vitatkozni az önzővel az önzetlenségről olyan, mint a vakkal a színekről vitába bocsátkozni.

Az önzetlen ember, aki érdek nélkül, tisztán magáért a jószágért, a szeretetért hajlandó cselekedni, meg fogja érteni és el fogja hinni, hogy azok, akik a legnagyobb áldozatokat hozták embertársaikért, hogy azok áldozataikat nem számításból, nem nyereségvágyból, vagy bármilyen más érdekből hozták meg. Előttük szinte érthetetlen az, hogy mint lehet az önzetlenség valóságában kételkedni. Ők tudják, hogy lehet cselekedni jót, — nem is azért az élvezetért, amit a jócselekedet kivált az emberben, — hanem egyszerűen és tisztán a lelkiismeret parancsából, kötelességből, amely nem ismer megalkuvást, alkudozást, az élvezetek és örömek előre való mérlegelését, hanem félreérthetetlenül hallatja szavát, amelyet követni kell szenvedés s az élet árán is.

Államokban a vezető tehetség...
 be egész színhez...
 legkülönbözőbb...
 tehetségüket érve...
 feunak nevezne...
 ban csinálta meg...
 fontos, nem a...
 télikert. Epen...
 érvényesülnek és...
 táncolnak, énekel...
 mondanak el. Az...
 Sokak szerint...
 femé, de viszont...
 hangulatot nem...
 az előadás.

A nívót Albee...
 A Keith általa...
 utában igyekez...
 ahol az ország...
 frázis — szóhoz...
 hogy orfeum szin...
 nevezést jobb...
 amint a különbe...
 de azért is, mert...
 már ami ezt a leg...
 légiteni azokat...
 nem tud, vagy ne...
 kielégíteni azokat...
 lyeket különben...
 kins tudna kielé...
 Albee által dirig...
 negyven van az...
 gyakoriak azok a...
 Hopkins, Savage...
 lapján szoktak di...

Ez a nagyvona...
 mentje alatt álló...
 tanulmányt lehet...
 az amerikai szin...
 arra való hogy me...
 halvány körvonal...
 két kis magyar...
 igaz, meleg siker...
 Igaz, hogy ez...
 karakterizálja a...
 vaudeville játszá...
 Igy vannak...
 Két kedves, f...
 dús Irma és Mar...
 Albee szárnyai ala...
 nyiban, nagyon...
 hogy Amerikába...
 meriális színház...

THE HEGEDUS SISTERS

A Hegedüs-nővérek. — Két kis magyar hegedüs a Keit's Circuiton. — Nagyváradról Amerika nagy színpadjaig. — Tegnap még még az iskolában, ma már a világ legfinnyásabb közönsége előtt. — A magyar művészet propagandája. — Akik megváltoztatják nevüket és ragaszkodnak hozzá. — Művészet az idomított fókák között.

Z ÖREG ALBEE ugyanaz az amerikai vaudeville terén, mint mondjuk Charly Schwab az acélgyártás terén. Ő a fő mogul. Ő általa és ő rajta keresztül történik minden. Ő a szervező tehetség és ő a végrehajtó tehetség. Ő az az ember, aki elsőnek látta meg az Egyesült

Államokban a vaudeville lehetőségeit. Ő volt az a szervező tehetség, aki először csinált úgynevezett láncszínházakat, ő volt az, aki elsőnek szervezett be egész színházszorozatot, amely alkalmat ad a legkülönbözőbb irányú művészeknek arra, hogy a tehetségüket érvényesítsék. Amit Európában orfeumnak neveznek, azt Albee finomított kiadásban csinálta meg. Az ő orfeumaiban az előadás a fontos, nem a vacsora, az ital és előadás után a télikert. Épen ezért: a idomított kutyák jobban érvényesülnek és jobban érvényesülnek azok, akik táncolnak, énekelnek, muzsikálnak, vagy viceeket mondanak el. Az előadásnak más a hangulata. Sokak szerint egyhangúbb, mint az európai orfeumé, de viszont nem lehet elfelejteni, hogy itt a hangulatot nem az alkohol stimulálja, hanem csak az előadás.

A nívót Albee színházi lelkiismerete biztosítja. A Keith általa alapított színházakat, a maga sorátában igyekezett olyan színházakká alakítani, ahol az ország legkiválóbb színészei — és ez nem frázis — szóhoz juthatnak és nem gondolnak arra, hogy orfeum színpadon lépnek fel. Az orfeum elnevezést jobb hiányában használjuk. Nem csak amiatt a különbség miatt, amit fentebb vázoltunk, de azért is, mert általában az amerikai vaudeville, már ami ezt a legelső circuitot illeti, igyekszik kielégíteni azokat az igényeket is, amiket Európában nem tud, vagy nem akar kielégíteni. Sőt igyekszik kielégíteni azokat az amerikai igényeket is, amelyeket különben csak Belasco, vagy Arthur Hopkins tudna kielégíteni. A Keit's Circuit -en, az Albee által dirigált színházakban — és ilyen vagy negyven van az Egyesült Államokban — nagyon gyakoriak azok a nevek, amelyek rendszeresen Belasco, Hopkins, Savage és a többi nagy igazgató színpadjain szoktak diszelegni.

Ez a nagyvonalú vázlat — az Albee managementje alatt álló színházak karakteréről valóban tanulmányt lehetne írni, annyira karakterizálja az amerikai színházi szórakozást — inkább csak arra való, hogy megnutassa az olvasónak, legalább halvány körvonalban, mi csoda színházak azok, ahol két kis magyar leány legujabban, hétről hétre igaz, meleg sikereket arat.

Igaz, hogy ez a két kis magyar leány egyúttal karakterizálja azt a nézőpontot, ahonnan Albee a vaudeville játszmát látja.

Igy vannak hirdetve: The Hegedus Sisters. Két kedves, fírom arcú magyar leány: Hegedüs Irma és Margit. Nagyváradról születtek és Albee szárnyai alatt fognak nagygyá nőni. Amennyiben, nagyon okosan és praktikusán, azonnal, hogy Amerikába érkeztek, beleilleszkedtek a kommersziális színház kereteibe.

Hegedüs Margit és Irma először Nagyváradról tanult hegedülni, aztán felkergette őket a vágyuk és tehetségük Budapestre, ahol elvégezték a Zeneakadémiát. A tanulmányaikat a nagy hegedü- oktatónál, a művészi kiképzés utolsó esetvonás osztogatójánál, Sefesiknél fejezték be.

Hegedüs Margit és Irma először Nagyváradról tanult hegedülni, aztán felkergette őket a vágyuk és tehetségük Budapestre, ahol elvégezték a Zeneakadémiát. A tanulmányaikat a nagy hegedü- oktatónál, a művészi kiképzés utolsó esetvonás osztogatójánál, Sefesiknél fejezték be.

Miután, mint kész művészek, itt álltak a nagy világban, körülnéztek — először látták meg maguk körül az életet. Az életet, a maguk ridegségében és kommersziális voltában. A két kis madár, aki fázékonyan összebukik és ijedten kérdezi: most mi lesz? Eddig csak azt tudták: tanulni kell, hogy legyen belőlünk valami. Dolgozni kell, gyakorolni, egyik órát a másik után, naponként nyolc órát gyakoroltak — sőt gyakorolnak ma is — mert a ragyogó jövő izgatta őket. A hangverseny-pódium, a dekoltált vállak, a frakkok és az, hogy mit szól majd a munkájukhoz az a sok fiú, meg lány, akivel együtt jártak ott a Liszt Ferenc téren és ezeken túl, mit szólnak majd hozzájuk azok, akik már arri-veek, akik beérkeztek, akiknek a nevét babérrel övezte a hírnév. Mit szólnak majd a munkájukhoz a nagy lapok kritikusai, akik nagy keretű okuláret tesznek fel, ha két kis testvér kiáll eléjük a pódiumra és igyekeznek meg- eleveníteni előttük a hegedüire irt zenedarabok nagy alkotóit.

A művészi lelkiismeret és becs- vágy talán ezt sugta nekik: csak előre, ne féljete semmitől.

De ugyanakkor jelentkezett az élet, amelyet ez a két kis nagyváradi leány, aki a háború utáni generáció szülötte, a maga sivárságában, keserű- ségében, rongyos voltában, talán reménytelenségében láthatott csak. Koruk gyermekei ők és ennek a korának a fiatalága, ez egész biztos, nem talál olyan rózsaszínű illúziókat az élettel szem- ben, mint az előbbi, vagy a még régebbiek. A roma- ntika véglegesen meghalt. És helyét a realisták foglalták el s bármilyen groteszk és fájdalmas leg- yen is, hogy kétt, ugyszólván bakfis, aki a szent művészet berkeinek bódító atmoszférájából most ke- rült csak ki, ne rózsaszín szemüvegen keresztül lássa az életet, ez mégis így van. Nem úgy veszik az éle- tet, ahogy el kellene képzelnük, hanem úgy, ahogy van.

A papájuk és a mamiájuk Berlinben él — nem bírják el, hogy szülővárosukban, ebben a szép és kulturális törekvésükkel telített magyar városban a románok legyenek az urak, tehát inkább külföldre mentek, ott játszó a "menek- kültek" szomorú szerepét — s a két Hedus nővér megkérdezte a szüleitől: mi lesz most?

S ekkor képzeletükben felragyogott a nagyszerű, káprázatos realitások ha- zája, Amerika. S ebben a felragyogás- ban talán még a bakfisnak olyan jól álló romantika is hű helyet foglalt.

Tehát: Amerikába fognak menni. Megérkeztek szerdán. Csütörtökön kihallgatáson voltak Albeénél — so- kan vannak, akik nem tudják, hogy a belügyminiszterhez sokkal könnyebb be- jutni, mint a Keit's Circuit vezér- igazgatójához — és pénteken kezükben volt egy negyven hetes szerződés. Az összes Keith színházakhoz. Heti ezer- háromszáz dolláros gázsival.

Albee, ötmillió dollár befektetés- sel pazar színházat alapított legutóbb Clevelandban. Szakértők szerint, sehol máshol a világon ilyen pompás színház nincsen. Természetes, hogy a megnyitó hetét az amerikai színpad ünnepevé avatta. A megnyitó hét műsorán "a legjobb" nevek szerepeltek. És a mű- soron ott volt: The Hegedus Sisters. Előttük és mögöttük és körülöttük az amerikai vaudeville legjobbjai. A tehet- ségüket, a tudásukat Albee azonnal el- ismerte, amint rögtön szerződést adott nekik, de elismerésének pecsétjét ak- kor ütötte erre a szerződésre, mikor a Place színház gála műsorába illesztette be a nevüket.

Hogy a közönség mit szól hozzá- juk: az angamentjüket egy héttel meg kellett hosszabbítani. És az, aki ismeri a Keith színházak szervezetét, a „szá-

mok" kötött marsrutáját, tudja, hogy ez mit jelent. Az egész menetrendet fel kellett miattuk forgatni, hogy a közönség követelésének eleget tudjanak tenni. Mr. Gallagher és Mr. Shean, Raymond Hitchcock, Trixieo Friganza, Elsie Janis, — és most felsorol- hatnánk még egy esomó "nagy" amerikai nevet —

Hegedüs Margit

tudta csak ezt elérni. Egy kis kép a magyar tehetség térhódításáról, a magyar művészet mindennél többet érő propagan- dájáról.

Egy kis kép arról, hogy Albee az idomított fó- kák és légtornászok között milyen nívót óhajt a kö- zönségnek adni — sőt kis kép arról is, hogy az amerikai vaudeville közönség mit tart jónak. Egész bi- zonyos, hogy az európai orfeumokban nem jön ki két hegedümvész, aki Mozartot, Vieniavszkit, Hu- bayt játszik.

The Hegedus Sisters. Egyszerűek, kedvesek, keresetlen modornak. Két iskolásleány. Nem pózolnak, a "spoiled" ru- tinié modorából nincsen bennük semmi. Két kis magyar leány, aki elindult meghódítani a világot s szorgalommal, munkájuknak, művészetüknek a megbecsülésével ki is fognak maguknak verekedni olyan elismerést, amely a nagyoknak jár ki.

Most indultak el — s az első lépésük biztató. Ott kezdtek, ahol nagyon sok amerikai művész — végezni szeretné. Amerikában nem nagyon dobálódnak az ezerháromszáz dolláros szerződésekkel.

Most indultak el és e nevük — Hegedus. Nem vettek fel "amerikai" nevet. Ez a név az övék. Ők adnak neki értéket. Ezt az értéket, ha bontakozó formában is, magukkal hazták és az amerikai prog- rammon diadalmasan ragyog a magyar név.

— Semmi egyebet nem akarunk, mondták, mikor elváltam tőlük meggitt és kedves beszélgetés után, csak dolgozni. Dolgozni kell, mert a felszí- nen akarjuk magunkat tartani s megakarjuk ma- gunkat tartani azon a helyen, ahová kerültünk. Nincsnek elérhetetlen ambíciók és nem keressük a hangverseny termék bombasztikus sikereit. Okosak, józanak s illúziókat az eredményeik táplálják.

A Hegedus nővérek nem az első magyar siker, amelyről a Vasárnapban beszámolunk és — ugylát- szik — nem is az utolsó.

A magyar művészet propagandája egyre felfelé lendülő irányt mutat és kulminációját a színpa- don éri el.

LINEK ISTVÁN.

Hegedüs Irma

AMMERRE A BÁCSI LÉP

IRTA: LÖRINCZY GYÖRGY

KESERŰ vagy bosszus órákban, mikor a lélek ösztönösen menekül a jelen sivar látványai elől, nagy fölfedező utat rendezek a fiókjaimban és szekrényeimbem: összeszedem az ereklyéimet. Az élettem furesa kis muzeumát. Kersek egy képet; a legeslegelső, amelyiken azokkal vagyok együtt, akikkel elindultam. És kettőt találok egyszerre, két ócska, megkopott képet. Nemcsak az első, az utolsó is. Nemcsak az indulást, az érkezést is. Az első vidám, mint a májusi hajnal, a másik sötét, mint az éjszaka. Az örök éjszaka. Titkos, szűk, rejtelmes sikátor. Köröskörül a homály láthatatlan árnyai ólálkodnak. Mindenre valami nehéz, fellegszerű kárpit borul, amely előtt, a komor sikátorban gyanútalan, törpe sokaság tolongva tántorog, mint ha senki se tudná, hol jár, de mindenki arrafelé törekednek és sodorná egymást. Valahonnan a homály összefolyó mélységeiből, vágy a kárpit mögött esztendő, vágy, álarcos, feketelepiés, mégis kegyetlen és rideg alakja emelkedik elő. Messzire előrenyújtja esztendőjevel a gereblyéjét s összeterezi és besöpri a gyanútalan apró tévelygőket. Nem válogat. A gereblye mindent együvé sodor. Gazdagot és szegényt, erőset és gyöngét, lángeszt és együgyűt. A nagy, sötét gereblye előtt mindenki fehetetlenül hajlik meg. És mind együtt tűnik el a kárpit mögött, a rejtelen titkos és láthatatlan zugában.

A másik éppen az ellenkezője. Megfakult, öreg fotográfia, nagy, hatalmas, feketeatillás, jóságos arcú férfi körül tizenegy kis gyerek, egy a három és a hatástendős között. Ez a kép is félig elmosódott, vágy megfakult, hiszen a majd-hogynem hatvan esztendő alatt, amit végighevert, a napfény is, annyi tavasz és nyár forró verőfénye, ugyancsak keményen és "kitartóan" ostromolhatta! Mintha csak azért szivta volna a vonásokat róla, hogy a sugárai szárnyán magához huzza, emelje, fölvisse. Az angyalokat mindig jobban szerette az ég, mint a föld, persze.

Közepén, szinte fölötté a környezetnek, ül, majdnem trónon a feketeatillás ember. Olyan komoly, akárcsak a diplomata, aki a világ sorsát igazgatja. Mintha a maga kis világa fölött jóságos gondnal őrködne; a tizenegy apró Senki fölött, aki körülötte jobbról-balról álldogál, vagy üldögél s némelyik bizalmasan belécsimpazdik. Ha nem férfi volna, szinte olyanok látnánk, mintha a csirkék bujánának a kotlós védőszárnyai alá.

Dehát kemény, erős és határozott férfiare a feketeatillás. És mégis a szelidség, jóság és ártatlanság hatását teszi. Miért? Ezt alig lehet megmagyarázni. Mintha a maga idejének, vagy a magunk ártatlanságának az emléke volna ott a hideg fotográfián és a kép mindazt újra idehozná magával a messzeségből, a szemünk és a lelünk elébe. Ez a feketeatillás az élet-

gömbölyű feje és kardot, arasznyi kis bádógardot kötött a széles derekára, úgy vezetett, sétáltatott bennünket köröskörül a rimaszombati nagy piacon. Mi, a tizenégyek, hadirendben sorakozva tipegtünk utána. És Dedős bácsi olykor mérgesen meg-megsubintotta a bádógardját, mintha láthatatlan ellenséget kaszabolna. A cseh és morva fináncok, akik a

get, kordován eszímáskát, árvalányhajás pörge kalapot visel. Hogy irigyeltük tőle, akkor! Másik kettő, kis ikertestvérek, egyforma zsinóros dolmányt. Ott van egyetlen kis testvérbátyám is, komoly gyermekarcán szokatlan szomorúság, mintha már akkor is sejtette volna, hogy az ünnepe nem tart sokáig... És ott vagyok magam is. Milyen buta kis bumfordi. Mintha már akkor is egyedül lettem volna. A játék száműzöttje.

Evekig, évtizedeken át, némelyiket végigkísértem szűk és homályos sikátoron, a gereblyés esztendőm. Ott van közöttük olyan, aki már fiatalon odaért. A többi — ténfergünk. Többnyire a cseh, a rácal, oáshal birkózva, veszekedve, mint akkor, valaha Dedős bácsi. A hogy a viszontagságait számom szedem, önkénytelenül is azt kérdezem magamtól, hogy tulajdonképpen minek is ir az ember képzett világról kötött meséket, mikor itt van előtte ez a tizenégy gyermekfej, száz meg száz novellával és regényvel, a humor és tragikum kifogyhatatlan változatosságú valóságával, sőt Dedős bácsival együtt! Az igazi regényíró maga az élet.

Hátratekintgetve, közelegve a sötét sikátor felédoldidolnival sötét sikátorhoz, a gereblyés esztendőmhez, meg-megsimogatom a Dedős bácsi nagy, kerek fejét! A dedősát előtt hosszn falóca nyújtózkodott: a kisváros közvélemény-padjja, amelyet kövér potentátók szállottak meg délutánonként. A taktékpipás, gögös patriciusok és honoráciusok kevélyen pöfkeltek és meg-megsimogták, sőt kissé csufondósan ki is nevettek a Dedős bácsi papíresákos hancu komédiáját és apró katonáit s a tréfát, amit a kadarka a Dedős bácsi tábornoki lépéseivel csinált. De az őt meg nem zavarta. Félrevágta a csákóját és tántorogva tovább haladt: A merre a bácsi lép, arra halad a kis nép...

Ugy látom én, hogy a büszke patriciusok hiába nevettek, a kis nép csakugyan arra haladt. Nemesak a piacon, végig az életben is. Egy kicsit olykor tántorogva, egy kicsit büszkén, pakfonkarddal az oldalukon és az illuziók szelid kadarka, mámorával a lelkükben, néha dudolgatva, máskor harsányan ordítva: a merre a bácsi lép, arra halad a kis nép... Igen, arra haladtunk valamennyien, azon a girbe-görbe uton, migcsak meg nem esendesedett a hancu kedvünk. Nem világíró nagyhatalom, nem lett miniszter egyik se, a tizenégyből. De becsületes ember volt valamennyi. Mint a Dedős bácsi.

ALKONY

— MIHAIL EMINESCU —

Oly forró ez az alkonyati csend,
Kassa villan, némán dől a rend,

Nótája nincs a hallgatag robotnak.
Az országuton ur-hocsik robognak,

A port a pajkos szél egybehordta
S szitálva hull a csöndben dolgozókra.

A parasztok állnak. Némán összenéznek
S markolása ismerőbb a kéznek.

Nem jó ez így, valahogy rossz a rend!
Oly forró ez az alkonyati csend

CIFFRA GEZA

nek, a fekete esztendő a sárnak gereblyélt össze bennünket.

Dedős bácsi az a feketeatillás, magyarul megmondva. Azóta kivesszett már ez a species is, az óvónéni van a helyén, de ez már mégis csak valami más, mindenképpen. A mi Dedős bácsinkat Droppa Károlynak hívták, de miután a negyvennyolcas szabadságharcot a gömöri honvédek között végigverekedte, jobbnak látta a nevéből Ligeti Károlyt csinálni. Akkoriba, a véres harcokra következtetett véres esztendőben így bujtak el a bosszúló hóhérok kezei elől. Új, friss magyar néve, a dedős szelid és békés kukóiba-Oroszlánok, az apró egerek meg hernyók közé. Dedős bácsi erős, robusztus ember volt, külsőképpen marcona emberkének látszott, pedig olyan szelid volt, mint egy galamb. Egy el-eljárt-szogatott, eldalogtatott, tréfálgatót velünk naphosszat, mintha csak magától értetődő dolog volna, hogy az óriás egyebet se csinál, mint a pudvás kis cse-nevészekkel bibelődik.

Derűs vagy tikkasztó nyári délutánokon, mikor a kis város zöld szalugáterei mögött mindenki sziesztál, nehogy mi is elalmosodjunk, Dedős bácsi csákkót, még pedig nemzetiszínű papíresákos nyomott a nagy,

zöld szalugáterek mögött lesték, csak úgy reszkettek tőle. Mert azok akkor is itt voltak, épp, mint most. Akkor is épp úgy itt termettek, hogy sanyargassanak bennünket, mint mindig, valahányszor bajba kerültünk.

Dedős bácsi azonban büszkén vetette föl a papíresákos fejét és megvett pillantásokat szórt a szalugáterek mögött. Nem mondhatnám, hogy a lépése is olyan szilárd és határozott lett volna, mint a szemé villanása. Sőt, Dedős bácsi többnyire nagyon bizonytalanul lépegetett, mert a déli kadarka, amibe úgy fojtogatták a negyvenkilences bubánatot és keserűséget, megtaszgálja és megtréfálja az ember lábát! A kadarka édes mámorát nem igen lehet a bádógarddal elhessegetni, mint a kémkedő esch fináncot. Dedős bácsi olykor egy kicsit bizony meg is tántorodott. A csákója jobbra, ő meg balra dült, de azért lelkesen futta a maga harsány esztendőt és mi utána fujtuk:

Amerre a bácsi lép,
Arra halad a kis nép!

Még a dallama is az esztendő jut és a fülemben cseng, mikor sorra nézem és megismergetem a kis népet, amelyik Dedős bácsit körülfogja. Az egyik csútpitykés labbit, bornyuszájú in-

VASZARY KOLOS

hereceprimás János nevű öreg inasáról szól a következő adóma.

Vaszary esztergomi érsekéké történt kinevezése után Budapestre jött, hogy a társadalmi és politikai kitűnésekkel megtegye a szokásos látogatásokat. Mondanunk sem kell, hogy szívesen látták mindenütt, sőt egyik-másik mágnás estélyt is rendezett a tisztelőre.

Egyszer a primás, aki különben mindig jókor szokott lefeküdni, valamelyik estélyről később ment haza.

János, az öreg szolga, nyug-

talannul várta. Mikor a primás belépet, zsörtölődve szólt oda:

No, maga ugyan jól kezdte!

Nemsokkal ezután Vaszary Rómába készült, hogy megköszönje a pápának a biboroságot.

Valaki kérdezősködött Jánosnál.

— Nos, mikor utaznak Rómába?

— Néhány nap múlva.

— És meddig maradnak ott?

— Hja, azt nem tudjuk.

— Hogy, hogy?

— Mert, amilyen szerencsénk van, még úgy lehet, hogy mindjárt ott fognak pápának.

II. MIKLÓS

orosz cár nagy lelkiismereteséggel nézte át az előbe helyezett iratokat és sajátkezűleg írta rájuk a megjegyzéseit. Ezek a megjegyzések mind a levéltárba kerültek. Egy iratra röviden csak ennyit jegyzett rá:

— Micsoda butaság!

Az érdeklőt fél nagyon restelte a megjegyzést és megkérte a titkárt, hogy fejezze ki a cár előtt a keserveit. A titkár vállalta a megbízást és így szólt a cárhoz:

— Kegyeskednék öfelsége intézkedni, hogy a lesújtó szavak ne maradjanak az iratban, mert iszonyu volna, ha azzal a meg-

jegyzéssel örizzék az aktákat az irattárban.

Alig beszélt ennyit a titkár, amikor a cár közbeszólt:

— Ah, hát az irattárba való? No, majd kijavítom gyorsan.

És ezzel áthúzta az első megjegyzést és helyébe ezt írta:

— Micsoda — bölcsesség!"

RITKASÁG

Színész: Látja, uram, ez igen ritka pénzem.

Pénztőzsér: Már hogy volna ritka, közönséges ötven forintos!

Színész: No igaz, önnök nem ritka, nekem azonban fájdalom, — igen.

rikai folyóirat... szik unalmas... tenni a kérd... legszebbek és... Ugynevezett... kérdést, akik... a moziüzem... ennél fogva... niook azt, hogy... zónságnak. A... olyan emberek... field, Griffith... padnak, vaudey...

A tényállás... tendővel ezelőtt... nő tizenyele... a legszebb. El... zett, hogy a sz... inkább az ilyen... nőket... szereplő... regény hősnők... landja, szerelm... családása felkelt... deklarációt az... nak, rendezés... esztendő... szemben a fele... tartalmas, de... ismert szinpad... szertint, nő meg... és nem lehet... huszont eszté... labb. Kell, ha... a huszontöt... meghaladja, m... nek megítélés... ges bizonyos... és értelmi fele... a tizenyele... ánytól nem... Annyi bizony... mai regényhős... szor túlhaladja... ságoktól meg... szonőtdők... Scott regénye... zenót-tizenbat... voltak. Dickens... talabb hősnők... ki regényeinek... zel szemben H... a modern amer... írók egyik le... negyven eszté... szeret megrajz... bitóak, mint... de okosabbak... Bar, A. Hicken... ugyancsak jó... író, azt vallja... azok a nők érd... már legalább... tendősek s az... koru nőket sz... központjába... Balzac azt va... a tizenyele... ben csak kezd... szépség és er... hogy a nő aká... és legérdekese... betöltötte a hus... nem tesz határoz... Julia varázsa... rában, ezért sz... ötven éves korá... Hogy a má... re becsülük a fia... ni abból is, hogy... típusokat szemé... eset, hogy a leg... legalább negyven...

Hogy a nők... güket, ez ter... Balieff, a CB... véleményen... szépsége legf... zel szemben D... nő harminc eszt... benyomását kel... réfstő azt mond... ninesen határa... egy asszonyt is... nyolevanesztend... hó fotografus k... ötven esztendő... hogy "flapper..."

Morris Gest... dik és ötvenedik... ra az időre a... annyira kifinom... ki bennük, hogy... nek nevezni.

Sir Gilbert... van szépség a...

MIKOR SZÉP A NŐ?

VAJJON mikor szép a nő?

Vagy, hogy pontosabban tegyük fel a kérdést: mikor legszebb a nő? Melyik korban a legérdekesebb? Legutóbb egy amerikai folyóirat szerkesztőjének, úgy lát-szik unalmas órájában, eszébe jutott fel-tenni a kérdést, hogy melyik korban legszebbek és legérdekesebbek a nők? Ugynevezett női szakértőkhöz intézte a kérdést, akik például a színház, vagy a mozibusinessben vannak, s akiknek ennél fogva módjukban áll megállapíta-niok azt, hogy melyik típus tetszik legjobban a kö-zönségnek. A folyóirat szerkesztője a többi között olyan emberekhez fordult, mint Morris Gest, Zieg-field, Griffith s hasonló nagyságai az amerikai szin-padnak, vaudeville-nek és mozinak.

A tényállás az, hogy például husz-huszonöt esztendővel ezelőtt az volt az általános vélemény, hogy a nő tizennyolc éves korában a legszebb. Ebből követke-zett, hogy a színpadon leg-inkább az ilyen koru "hő-s-nőket" szerepeltették s a regény hősnők, akiknek ka-landja, szerelmi bánata, csalódása felkeltette az ér-deklődését az átlagolvasók-nak, rendszeren tizennyolc esztendősek voltak. Ezzel szemben a fenti, nem épen tartalmaz, de kétségtelenül ismert színpadi nagyságok szerint, nő nem lehet szép és nem lehet érdekes, ha huszonöt esztendőnél fiata-labb. Kell, hogy legalább a huszonötödik esztendőt meghaladja, mert szépségé-nek megítéléséhez szüksé-ges bizonyos érettség, testi és értelmi fejlettség, amit a tizennyolc esztendő le-ánytól nem lehet elvárni.

Annyi bizonyos, hogy a mai regényhősnők kora sok-szor túlhaladja a fenti nagy-ságoktól megállapított hu-szonötödik életkort. Walter Scott regényeinek hősnői ti-zenöt-tizenhat esztendősek voltak. Dickens sokszor fia-talabb hősnőket is szemelt ki regényeinek részére, ez-zel szemben Hergesheimer, a modern amerikai regény-írók egyik legismertebbje negyven esztendő nőket szeret megrajzolni, akik esá-bitóak, mint egy vámpír, de okosabbak, mint Theda Bar, A. Hickens pedig, aki ugyanesak jőnevű regény-író, azt vallja, hogy csak azok a nők érdekesek, akik már legalább hatvan esztendők s azért az ilyen koru nőket szokta regényei központjába helyezni.

Balzac azt vallotta, hogy a tizennyolc esztendő nő-ben csak kezd fejlődni a szépség és érdekesség s hogy a nő akkor legszebb és legérdekesebb, amikor betöltötte a huszonnyolcadik életévét. Shakespeare nem tesz határozott vallomást ebben az ügyben, mert Julia varázsa esábitó már tizennégy esztendő korában, ezzel szemben Cleopátra legnagyobb sikereit ötven éves korában szerzi meg.

Hogy a mai korban az érett nők szépségét több-re becsülik a fiatal nőknél, azt meg lehet állapíta-ni abból is, hogy az illusztrátorok javarésze érett típusokat szemelnek ki modellnek. Eléggyé gyakori eset, hogy a legkitűnőbb amerikai rajzoló modelleje legalább negyven esztendő.

Hogy a nők meddig tudják megtartani szépség-üket, ez természetesen problémátikus dolog. Balfieff, a Chauvre Souris igazgatója azon a véleményen van, hogy a nő kívánatos szépsége legfeljebb három esztendőig tart. Ez-zel szemben Daniel Frohman azt vallotta, hogy a nő harminc esztendőig képes szép lenni s a szépség benyomását kelteni férfiakban. Emil Fuchs, a port-réfestő azt mondja, hogy a női szépség tartamának nínésen határa. D. W. Griffith azt mondta, hogy egy asszonyt ismert, aki tökéletesen gyönyörű volt nyolcvanasztendő korában. Arnold Genthe, a kiváló fotográfus kijelentése szerint ismert egy nőt, aki ötven esztendő korában is annyi bájjal rendelkezett, hogy "flapperok" irigyelték a szépségét.

Morris Gest szerint a nők szépsége a negyven-dik és ötvenedik életkor között nyilvánul meg. Ar-ra az időre a kultúra, a műveltség, a tapasztalat annyira kifinomítja őket, annyi érdekességet vált ki bennük, hogy csak akkor lehet őket igazán szép-nek nevezni.

Sir Gilbert Parker azt hangoztatja, hogy habár van szépség a negyven esztendő nőben is, nagyon

Körkérdés a női szépség szakértőihöz. — Vajjon szép-e a csitrilány? — A harminc esztendő nő szépsége. — Morris Gest szerint a női szépség csak negyven éves korában bontakozik ki. — Fotografusok, portréfestők, színházi vállalkozók véleménye. — Az ötven éves nő, aki hódít. — A nyolcvan esztendő nő, aki bájos.

kevés akad közöttük, akinek kedvéért a férfi le-mondana a fiatal nő szépségéről. Augustus Bukeman és Gutzon Borglum, a híres szobrászok annak a női szépségnek hívei, amely már legalább harminc esztendő. Florenze Ziegfield Jr., aki évenként átlag tizezer nőt néz végig, még pedig alaposan, azt mond-ja, hogy csakis olyan nőket vesz figyelembe, akik

a tizennyolcadik és huszadik életév között vannak, mert "show"-jában az e fajta nőket szereti a közön-ség. De egyéni véleménye szerint a nő szépsége csak huszonöt esztendő korában kezd kibontakozni. Emil Fuchs, a festő, azt vallja, hogy ugyanaz a nő kétszer lehet igazán szép. Tizenhat éves korában, amikor csitri-szépség van benne, és harminc éves korában, amikor az érett női szépség ragyog benne.

A tényállás az, hogy a női szépség korát vaj-mi nehéz, sőt talán lehetetlen meghatározni. Egyéne válogatja. Az ízlések csakugyan különbözők. Van nő, akinek csitri-korában az a legnagyobb fájdalma, ha senki sem néz rá, s érett nő korában pedig az boss-zantja, hogy minden férfinak rácsik a szeme. A tulságos népszerűség, amely a női szépségnek szól, ugyancsak kellemetlen lehet.

Hátha megkérdeznők a négerket, hogy melyik korban tetszenek nekik legjobban a nők? Vagy a kínaiakat? A japánokat? Az indiánokat? A hotten-tóttákat? Aztán a szépség meghatározásában az a szempont is lényeges, hogy ki milyen természetű, mi-lyen méretű nőt szeret. Van férfi, aki vékony, karcsu nőkre "bukik", viszont van olyan, aki csak az olyan női szépségektől lágyul el, amely gömbölyű, sőt mi tagadás, kövér.

Azért akadémikus megállapításokat nem is le-het tenni a női szépség koráról. Annak a folyóirat szerkesztőnek, aki ezeket a kérdéseket az élő női szakértőkhöz, vagy minek nevezzük őket, intézte, valószínűleg unalmában okosabb ötlet nem jutott eszébe, mint épen ez. De szegénytől nem lehet ezt rossz néven venni. Elvégre abból él, hogy ötletei vannak s hogy másokat elismer azért, amivel vajmi

sokszor nem rendelkeznek, tehát mi csináljon? Kérdéseket intéz emberekhe olyan dologról, amelyre határozott vá-laszt adni úgy sem lehet, viszont örö-met is szerez nekik azzal, hogy kineve-zi őket nagyságoknak, mert hiszen szemmel láthatólag, véleményükre ki-váncsi az igen tisztelt és nagyra-be-csült közönség.

Most aztán körkérdést kellene in-tézni az amerikai nőkhöz, akik férfi szakértők, hogy melyik korban leg-szebb a férfi. Vajjon akkor, amikor kamasz és bajusz ütözködik az orr-

alatt, vagy pedig akkor, amikor a szerelemről az hiszi, hogy csak az lehet a férfi vallása, vagy pe-dig abban a korban, amikor a szerelmen cinikusai nevet, vagy pedig akkor, amikor már nem tu-szeretni. Egyáltalában nem lepődnék meg azon, ha-ezt a kérdést rövidesen csakugyan találják valame-lyik amerikai folyóiratban s a válaszok ép olyan ki-válóan érdekesek, épen olyan rendkívül érdekesek lennének, mint azok, ame-lyeket a női szakértők ad-tak a nők szépségének meg-állapítására vonatkozólag.

Az a jó, hogy a termé-zet ezekkel a válaszokkal nem törődik.

A női szépség! A törté-nelem folyamán hány sor-döntő lépés történt a nő szépség befolyása követke-zésében? Csak gondoljunk Kleopátrára, vagy gondol-junk Madame Pompadour-ra, s a francia királyok sze-retőire, a világhírű kurti-zánokra, akiknek csakugya- fontos szerepük volt a emberiség történetében.

Tagadhatatlan, hogy a nagy események hátterében sokszor nők szerepeltek egy esomó "kuleslyuk tit-ka" nekik tulajdonítandó, s annyi bizonyos, hogy a szépségüket nem mindig ha-tározta meg a koruk. Sőt le-kell szegyezni azt, hogy szá-mos esetben, mint például Cleopátra esetében, nem a csitri-természet, hanem a érett korból származó szé-p-ség volt a mérvadó.

Annyi bizonyos, hogy a női szépség probléma érde-kes és figyelemreméltó. Csak-nem szabad dilettáns módon megközelíteni. Ahhoz, hogy a női szépség értékét igazán megállapíthassuk, végered-ményében igazi portréfestők, valódi művész-szobrászok vé-leményét kellene meghallgat-nunk. Akik ismerik a nő test anatómiáját s ismerik a női lélek rejtélyeit is.

Csakis azok hivatottak annak a megállapítására, hogy mikor szép a nő és mi az, ami szép benne. Szá-tóssal, még ha nagy kereskedői sikerrel dícsé-kezhetik is, nem lehet véle-ményt mondani a női szé-p-ségről. Csakis a szobrászok, az igazi művészek azok, akik csakugyan meg tudják állapítani a női szé-p-ség benső, végtelenséget éreztető értékét.

Igaz ugyan, hogy viszont a nők jórésze, mer-léleken dilettáns s hiú s a felszínes elismerése-hive, vajmi keveset törődik azzal a szakszerű véle-ménnyel, amely művészek, szobrászok ajkán hang-zik el. Ha nekik valaki udvarol, akkor már biztosan-veszik, hogy szépek. Szegények, ha tudnák, hogy hány férfi udvarlásának nem a szépség hódolata a motívuma.

De talán jó is, hogy a nők nem gondolnak ar-ra, hogy a művészek állapítsák meg szépségük ér-tékét. Mert akkor vajmi sok nő clesne attól az ér-zéstől, hogy szépek tudja magát. S ne vegyük e-tőlük ezt a boldogságot. Csakugyan ne vegyük el.

Viszont kétségtelen, hogy nagyon sok nő szépsé-ge olyan, hogy a tuatárférfi nem veszi észre, ez-zel szemben a művészi szemmel rendelkező ember észre-veszi. A rejtett szépségek titkáinak felfedése egyik a legegyszerűbb gyönyörűségeknak. Mennél inkább rendelkezünk ilyen szemmel, annál inkább vehetjü-biztosra azt, hogy sok szépségben lesz részünk. Nem csak női szépség felfedezésében, hanem egyéb szé-p-ségekben is. Fontos az esztétikai kultúra, mert a a bensőnk gazdagodásával azonos, s az esztétikai kul-túra nemcsak képek, szobrok, zenealkotások, irodalmi-művek értékének megállapításában a meghatározó-erő, hanem végeredményében a női szépség meghatározásában is.

AZ AGARÁSZOK

IRTA: MÓRICZ PÁL

Selymes szövésű pókhálók fehérlettek a levegőben, a puszták láthatatlan tünderei talán a suhanó szellőt akarták pórásra kötni? A tarló aranyzinpompában ragyogott. Apányi nyulfiókák-cicázottak a kukoricaföldek szélén. A leérett dus nyárszakhoz hervatag szederindával szeszélyes örökösésként fűződött az ősz. Birkás Korhácsi ur bizonyos bikaborjak miatt szállott ki Tatarhádi tanyájára, a kutyávan üldögélt, pipázott és füstölő pipaszárvegről buzdította a miskarólót:

— Kállai uram! Osz! ne sajnálja tőlük a dohot...

— Tán én se' volnék már mai csirke? — Kállai mester sértődötten dümögte veres órrából. A lefűlt borjuk panaszosan nyögdecselelt a Korhácsi miközben véletlenül a Nagyporód felé tekintett, a pusztából karikázó fekete pontok bukkantak szeme elé. Nyolcfont Molnár gulyás is felismerte a vágta-zó lovasokat és izgultan kérdezte a meghökkenett Korhácsitól:

— Tán csak nem betyárokat kurgatnak a pandurok, nemzetes uram?

— Hallom Sós Pista megint bandába állott! — Korhácsi kiegyenesedett.

— Nem embert kergetnek azok! — Kisdér Jakab juhász tovább ellátott a kutyávaról.

— Akárki mit mond, — szóló Korhácsi, — ezek Radóczy komámék. Szürke lováról megismerem a komát... Bizonyosan agarászgatnak. — Huj! Huj! — Az ám! — Kisdér Jakab örvendezve huppogott a kutyávaról, — egészen a tanyáknak kanyarították a nyulat.

— Győzős agar a Radóczy komám Holló agara... De, ni! A Thedeji Pali Hattyuja mégis felékerkedett. — Korhácsi szeme elé ernyőzte kezét, — ez csak az igazi vezéragar... Az ilyen agar győzős is, sebes is egy személyben.

— Primás agar ez, nemzetes uram! — dümögte Kállai mester, aki valaha maga sem mindig miskaroló bieskával hadakozott.

— Hajrá, hajrá! — mindinkább közeledett a hajszar, az élen Radóczy vágatott vőurával. Thedejével, nem messzire kocogott utánuk almasderes lován Kenthe Benjámin, majd Hóka lován Takács ur, egy fekete Kékényen Magyar Balázs, csillagos homloku heréltjén a veres Nyakas Bálint... Hanem a vén Böczőgh Ábris városgazda dülöföldnyire lemaradt a kosfejű, egérszínű Egressel, sőt az öreg ur Kukó agarának is cernája szakadt, hiában hujrázhatta Böczőgh.

— Szorisd, Kukó!... Hajrá! Hajrá, Kukó! — Kukó nem erőltette meg az inát, nyelvét lógatva kullogott az agarcimborák után, egyáltalában nem izgatta a vén kanyitul. Annál inkább neki nyújtóztak a többi agarak, Radóczy agara már egyszer meg is vágta a nyulat.

— Hajrá, Hattyú! Rajta! — Thedeji felmerészkedett a nyeregből, a Hattyúnak sem kellett több, a nyulra lökte magát. Még megborította

totta. Vágást-vágásra adott neki, végül derékon kapta a fülest... Megrázta. Azután a gyeprre fektette. Ez a nyul se veri le többször a pusztai virágok harmatát, a Hattyu agar is melléje heveredett. Az elnyult bundásra fektette okos, hegyes fejét... Behuzott farkokkal Kukó is előérkezett, sőt mikorra Korhácsi elősétált, Böczőgh városgazda is lekeemertgett a nyeregből. A kutyák nyivogva ug-rándozták körül az agarászokat.

— Ez volt a hajtás, komám! — a kipirosodott agarászok becézve pacsokolták lovuk nyakát.

— Honnét? Merről? — Egész a Mézesmájla-postul kurgattuk ezt a fene nyulat! — szóló Radóczy.

— Teremtugyse!... zsinórt húzott az agarakkal! — magyarázta Thedeji, — ilyen rártartós nyulat már rég' hajtottunk... Haha ha! Böczőgh bátyám Kukója bele is zápult ebbe a nagy hajtásba.

— Akkor besziltetek volna, — dohogta Böczőgh, — mikor még fiatalabbak voltunk, a kutyám, nemege magam is...

— Ne susterikelj, pajtás. — Korhácsi egyetlen szavával megszelidítette a mérges öreget. — inkább kerüljétek beljebb a tanyámba... Tudom magamtól, hogy az ilyen határszaladás után jól esik a falatozás.

Eppen mikor a párolgó bogrács mellé kászolódtak, Busi Mihály kocsis is előérkezett a Kuncsoriból. Valaha híres betyárcaáda volt ez a Kuncsori ott kint, a nyárfás Egetőhalomnál... A kocsi-ról nagy hordó bort gördített-

tek a tanyaházba, Böczőgh városgazda aggályosan nézte a hordót:

— Bor mán volna!... Lopót, csapot, poharat azonban nem látok sehhol...

— Hé, Mihály! — Kohácsi ur kikurjantott a pitvarba, — hozzátok már azt a feszítővasat, meg a fejszét! — Korhácsi fenekére fordította a hordót és iziben leütötte a hordó csapos végét, — no, igyatok!

— De, mivel, hékásom? — Böczőgh ur megint vesztére szóló.

— Szígyenld magadat!

— En?... Miért? — Hogy még az ilyen tapasztalt vin hajduember se' iri fel ésszel, merre az ereszet!

— Haha ha! — nevettek Böczőgh urat, s kiki kedve szerinti nádszálat rándított az ereszetből; mert nemcsak galuskához szoktak metszeni nádból kétágu villát, a nádcső italozáshoz is beválik. A vidám agarászok nádcővet lyukasztottak és a beütött fenekü hordóból nádcsővön szippantgatták a kellemesen savanyu hajdusági bort, a vinkót. Karikába körülültek a hordót, a nádcső nem ért rá megszáradni markukban. Radóczy mezőbírónak már kezdetben szemébe tűnt egy, a nyostolya felé akasztott kis piros bőrtársoly...

— Ez meg már micsoda tá-lálmány, Korhácsi komám?

— A pesti vásárból hoztam, ujmódi hatgolyós forgópisztolya.

— Hatgolyós forgópisztoly!... Ugyan, mutassa már kend! — Kézről-kézre adták az elefántcsontagyu, ezüsttel cirádázott kis fegy-

vert, Radóczy fejét csóválta, — hát még ez is pisztoly? Ez a kölyökpuska!... Bezeg más pisztoly a boldogult nagyapám uram mordálya... Azzal az őseim már a labanc meg a török-tatár ellen is oda ütöttek és ha a golyóval nem talált az ősem, a pisztoly agyával agyonverte ellenségét...

— Azir mégsem merne kiállni komám ennek a kölyök-puskának! — véleményezte Korhácsi némileg sértődötten.

— Márhoggy én nem men-nék?! Negyvennyolcban nagyobb puskával is állottam szemközt... Bizony kiálllok én akár tíz lépésről is, hanem elsőbb mégis egy kifordított juhászbundát lökök magamra.

— Nem bánom.

— De nem addig a!... Ha a bundám sem lyukad ki, mit ad kend?

— Adok egy másodfü bor-jut!

— No, én meg nem adok semmit... Mert ha a bundám kilyukad a-bürüm is... Ugye rendbe vagyunk, komám.

— Gyerünk! — Kenthe Benjámin kipécézte a tiz lépést, Radóczy összefogta a lomposzörű nehéz juhászbundát, még szempillája sem rezdült meg a pisztoly-pufogásra, a kövér hat ólomgolyó csakugyan nem szakította át az irhát, felakadt a lompos bundaszőrben. Radóczy nevetve hujtatta:

— Ugy-i komák, mégis csak huncut a nimet?!

— Már erre igyunk is, ám! — Kenthe Benjámin ur szá-jába kapta a nádcső... Szor tyogtak a nádcsővek, rezesedni kezdett a nemzetes urak nyaka, arca...

— Majdhogy szitvet az ital... Olyan melegem van. Beh jó volna egy kis hideg fürdő! — Böczőgh ur hangosat fohászzkodott, Korhácsinak dévaság villant ki az agyából:

— Öregem!... Hászen, ha csak ez a kívánságod, itt a hordó! Kuporodj bele!

— Rád is fér egy kis feresztés! — Radóczy kibökte és a többiek kacagva körülkapták Böczőgh urat. Az egyik a csizmájába kapaszkodott, a másik a karosszékhébe nyomta lefelé, a harmadik a mándliját húzta. Ketten is gombolták a rajthuzlit.

— Haha ha!

— Tán az ördög bujt belétek, bolond hajdúk?

— Haha ha!

— Engedjétek mán! Ne bo londozzatok.

— Haha ha! — Hiában szabadott, hiában káromkodott, hiában rugvágott Böczőgh ur, a veszekedett agarászok a boroshordóba nyomták az öreget...

— Ördög belétek

— Haha ha! — Végezetül a vidám öreg is vigasztalódott a kellemesen hűs, kellemesen savanyu borfürdőben.

— Haha ha!... Ördög belétek legalább a nádcső ad-játok ide, mert a ti bolond kedvitekért még se' szeretnék szomjan pusztulni...

— Haha, ha! Most bölcsen beszéltél öreg komám! — A frányakédvü nemzetes urak maguk is a hordó hűs, savanyu levébe nyomták a nádcővet.

NAP-NAP UTÁN...

Nap-nap után, óh életem ura,

Veled örökké csak szemtől-szemben álljak?

Összekulcsolt kézzel, ura a világnak,

Veled örökké csak szemtől-szemben álljak?

Magas eged alatt, csendjében magányosnak,

Alázattal én csak színed előtt álljak?

Nyugtalan világod törtétele közben,

Lármás harci zajban, rohanó tömegben,

Körülöttem száza fürge vitorláknak —

Veled örökké csak szemtől-szemben álljak?

S ha munkám e földön végre befejeztem,

Királyok királya, akkor újra kezdem?

Egyedül és némán feléd kart kitarjak,

S veled örökké csak szemtől-szemben álljak?

ZOLTÁN VILMOS

hazam ahogy az...
Ezt az utóbbi...
or fő legújabb mu...
ken leti újait be...
nak. O'Brien-ek...
ve már ez a déli...
röl s régebbi két...
gos déli tengeri ha...
olvasó közönség le...
ve, amelynek a "De...
tikus szigetei" volt...
gyobb népszerűsége...
sodik ilyen arányu...
hér-ármak" a déli...
tén, hatalmas érdekl...
most a legújabb ka...
imét magyarra tal...
ben" címmel lehetne...
íráthatólag újra fe...
az olvasóközönségbe...
rek utáni fejezet...
időben a végezet...
ban lecsillapodott.

Mert O'Brien...
hetsége, hogy ne...
leirjon látott és hall...
nem, hogy felkelte...
alig leküzdhető vágy...
a dolgoknak látása...
Mi magunk is ott...
vele a déli tenger...
hevében forr a ten...
je ragyogva, beláth...
pázik a végtelemben...
retünk tekinteni...
tükörbe, amelyben...
kismulnak a gond...
kételkedővé szürk...
jóságos, gyémeki...
lenek. Mi is ott...
ni-kelni a déli szig...
tusokon, a Veszede...
Marquesason. Tahit...
kon, Jáván, a Borne...
Ott szeretnénk sét...
alatt, a lotosok mel...
vele ledőlni a tenger...
elnézni a benszült...
nyőri meztelenség...
munkáját, a tenger...
nap tüzeben ragyog...
molekékben gyönyör...
nék benszültök...
lát és kavát innánk...
elfeledtő "lötusz...
holdat bámulnánk...
ás Gampion emelked...
te.

Nem az első...
a déli szigetekről...
erre Lotti admirális...
in és Van Zanten...
betetlen vágakat...
tették le a szigetek...
Valami mezej...
nyugati civilizált emb...
gott, elgyötört, munk...
jében, a városok sze...
számára. Valami var...
a szigetekről, a gyer...
szerűség zenéje. A...
ség képei tódulnak...
dicsom derűje száll...
bennünket, forró és...
talanság és meggyőz...

S aztán valami...
dalom kel fel benne...
hoggy hiába minden, a...
mány, a társadalom...
zó gond, megrőz és...
fogva tartja életünk...
Ilyenkor feltáma...
természethez. Igen...
szertudományok ter...
dományunk vonal...
mészet szívét boncol...
tik kutató ujjaink...
élete elvező messzes...
a déli tenger szigete...
Ott meg szűz...
és buja pompájával...
vel ajándékozza meg...
akik benne, csak benne...
tura nem dulta fel...

A DÉLITENGEREK BOLDOG SZIGETEI

Valóságos és regényes utelírások. — Fehér árnyék a déli tengereken. — A nap hevében. — Séta a kenyérfák alatt s a lótuszok között. — A gyermeki tisztaság, egészség és egyszerűség földje. — Vissza a természethez. — A természettudományok természetellenes korából. — Robinson Crusoe és Gulliver kapitány. — Vissza a kulturához és a civilizációhoz a paradicsomi szigetekről. — Szaidza királynő regénye. — Gauguin és Noa Noa. — James Kekela, a Paumotus szigetek egyik benszülőtte, aki aranyórát kapott ajándékba Lincolntól, amiért megmentette egy amerikai tengerész életét.

KÉT MÓDJA VAN az utelírásnak. Az egyik az, hogy az író a tényeket és az adatokat a maguk valóságában sorakoztatja fel és akkor a tények magukért kell, hogy beszéljenek. A másik módszer az, hogy az író a regényesség rózsaszínű szemüvegén át mutatja be a tényeket az olvasóknak, nem ahogy a tények valójában vannak, hanem ahogy az író látta őket.

Ezt az utóbbi módszert követi O'Brien, a híres írónak legújabb munkájában, amely a déli tengereken tett utjait beszéli az olvasóknak. O'Brien-nek harmadik könyve már ez a déli tengerek szigeteiről s régebbi két könyvével valóságos déli tengeri látást idézett fel az olvasó közönség lelkében. Első könyve, amelynek a "Déli tengerek misztikus szigetei" volt a címe a legnagyobb népszerűségnek örvendett. Második ilyen arányú munkája: "Fehér árnyék" a déli tengereken szintén hatalmas érdeklődést keltett. S most a legújabb könyve, amelynek címét magyarul talán "A nap hevében" címmel lehetne lefordítani, előreláthatólag újra fel fogja kelteni az olvasóközönségben a déli tengerek utáni vágyat, amely az utóbbi időben a feledés hosszú távolságában lecsillapodott.

Mert O'Brien-nek megvan a tehetsége, hogy ne csak egyszerűen leírjon látott és hallott dolgokat, hanem, hogy felkeltse bennünk az alig leküzdhető vágyat ugyanazeknek a dolgoknak látása és hallása iránt. Mi magunk is ott szeretnénk járni vele a déli tengereken, ahol a nap hevében forr a tenger és mélykéje ragyogva, beláthatatlanul pompázik a végtelenben. Mi is bele szeretnénk tekinteni ebbe a határtalan tükörbe, amelyben megzúdul az arc, kismulnak a gondok ráncai és a kételkedővé szürkült szemek ismét jószágos, gyermeki tisztaságban fénylenek. Mi is ott szeretnénk vele járni a déli szigetekre; a Paumotusokon, a Veszedeles Szigeteken, Marquessason, Tahitiben, a Samoakon, Jáván, a Borneon és Celebesen. Ott szeretnénk sétálni a kenyérfák alatt, a lótuszok mellett, el szeretnénk vele ledőlni a tengerpart főnyén, elnézni a benszülöttek szüzi, gyönyörű meztelenségét, gyógyhalászok munkáját, a tenger játékát. A déli nap tüzeben ragyogó exotikus gyümölcsökben gyönyörködünk. Elnézünk benszülöttek táncát, a hula-hulát és kavát innánk, vagy a mindent elfeledtető lótuszlevelet és este a holdat bámulnánk, amely mint óriás lámpion emelkedik a láthatár felé.

Nem az első könyve O'Briennek a déli szigetekről. Multatuli és Pierre Lotti admirális és Paul Gauguin és Van Zanten ragyogó és elvethetetlen vágyakat keltő könyvében írták le és festették le a szigetek csodálatos szépségeit.

Valami megejtő van ezekben a szigetekben a nyugati civilizált ember számára. A fáradt, elkingett, elgyötört, munkában összetört, a gyárak füstjében, a városok szennyében bepiszkolódott ember számára. Valami varázslatos zene hangzik felénk a szigetekről, a gyermeki tisztaság, egészség és egyszerűség zenéje. A gondtalanság, a vidám egyszerűség képei tódulnak elénk a koral sziklákról. A Paradicsom derűje száll felénk róluk. S vágy fog el bennünket, forró és fojtó vágy üde, gyermeki gondtalanság és meggyógyult tisztaság után.

S aztán valami ernyedtt, keserű és tompa fájdalom kel fel bennünk, mert érezzük, hogy hiába, hogy hiába minden, a technika, a civilizáció, a tudomány, a társadalom, mindmegannyi gyötör és kínzó gond, megérző és sorvasztó munka acékarjaival fogva tartja életünket.

Ilyenkor feltámad bennünk a vágy: Vissza a természethez. Igen, vissza a természethez a természettudományok természetellenes korából. Mert tudományunk vonal élességű bonékésével már a természet szívét boncolja. De maga a természet kisiklik kutató ujjaink közül és végtelen termékenyítő élet elvező messzeségekből int felénk. Valahonnan a déli tenger szigetei felől.

Ott meg szűz érintettségben él a természet és buja pompájával, mindent megadó sebzetlen szívvel ajándékozza meg csodálatos bőségével azokat, akik benne, csak benne és érte élnek. Ott meg a kultúra nem dulta fel az agyakat kétellyel és hitetlen

kétségbeeséssel, a civilizáció még nem állította fel pusztító tűzhányóit, a gyárak kobóit és kéményeit és a tiszta eget nem feketítik, nem sötétítik el a füst-felhők ólmos tömegei. Az ember sem tépte ki megnötte gyökereit a természet életét talajából és az ember testvére az embernek és mindennek ami él, ami élet ad.

A társadalom szervezetsége nem vet minduntalan gátat az élet szabad, spontán folyamatának, hanem konvenciók és álszemérmek nem alázzák meg a lelket és a pénz rabszolgasága ismeretlen, mint

és a boldogság hazájában, hogy nem tudtak megmaradni tisztának és boldogoknak, s egy könnyet hoznak magukkal, a tiszta emlék igazgyöngyét, ami csak ott terem meg a déli szigetek korallszikláit tövén, a déli tenger titokzatos mélységeiben.

S ezt a gyöngyöt élénk guritják, femutatják nekünk művészi szavakkal foglaltva s átnyújtják nekünk, mint életünk legragyogóbb és legdrágább ékszerét. Így tett Multatuli a Szaidzában, Pierre Lotti a Les Freres Yves-ben, Gauguin a Noa Noa-ban és most O'Brien a Nap hevében.

Ezekben az igazgyöngyökben gyönyörködve elfelejtjük szomorú és lealázó sorsunkat és elhajítjuk magunktól ambícióink és vágyaink hamis ékszerait, amelyek eltorzítják egyéniségünk tiszta vonásait. Fellelegzünk a gyárak fogtató füstjéből s a könyvek oldalairól a déli tenger tiszta, langyos, zsongító és fűszeres levegője árad felénk. Egy-egy órára felelevenedik előttünk Szaidza királynő alakja, akit népe fel akar áldozni, mert a királynő vétett a törvények ellen. De tisztára derül a tragédia és az Isten látható jelekkel kegyelmez a jó és bölcs királynőnek.

Látjuk Noa Noát, Gauguin tiszta, szépséges szerelmét. S a francia festőnek és Tahiti egyszerű leányának szerelméből mélységes szenvedélyek és esodálatosan szines hangulatok viharja csap meg bennünket. Vihar, amely megráz és megtisztít, amely megnyitja a dolgokat és egyévolvaszt éget és földet, jelent és jövőt egyetlen, hatalmas örök emlékü pillanatban.

Látjuk James Kekelát, a Paumotus szigetek egyik benszülőttejét, aki Lincoln elnöktől aranyórát kapott ajándékba, mert megmentette egy amerikai tengerész életét. Kekela történetét unokája Jimmie mondotta el O'Briennek s e történet oly híven jellemzi a déli tenger benszülötteinek életét, hogy érdemes leírni, úgy, ahogy Jimmie elmondta azt:

Kekela nagyapja Puamau-on volt, a szemközti fekvő szigeten, amikor az órák kapták. Ő már akkor pár évig Puamau-on élt s arra tanította az embereket, hogy ne barcoljanak tovább, hanem járjanak a templomba. Egy hónap után egy perui csapadékos hajó érkezett a szigetre s lövöldözni kezdett a szigetre. A peruiak egy csomó Marquesan-t megölték és sokat közülük elraboltak, hogy rabszolga módra dolgozzanak a pályákon. Nekik puskáik voltak, a benszülötteknek pedig csak lándzáik, meg bunkóik, úgy, hogy könnyen végezhettek velük. Nos, egy napon egy amerikai csapadékos hajó érkezett a szigetre és a tengerészek feljöttek a völgybe, hogy elfogják a lányokat. Az egyik tengerész üldözőbe vette azt a leányt, amelyik a legjobban tetszett neki és a benszülöttek meg csak biztatták, hogy kergesse tovább. Aztán elfogták összekötötték s a tüzhelyet elkészítették, hogy majd megsütik a fehéret. A főnök eljött a nagyapához s elmondta neki, hogy mire készülnek. A nagyapa elszomorodott és felvette a vasárnapi ruháit, amit Hawaii-ból hozott magával, magas gallért és fehér nyakkendőt s elindult, hogy kezdjen valamit. Akkor még fiatal volt és nem félt senkitől, még az ördögöt sem. A tengerészt egy szalmaházban kötözték össze s körülötte már mindenki lerészegedett a Fókuszlió nedvétől.

Ezek az alakok elvenednek meg előttünk s a déli szigetek sorsa elborultnak tűnik fel egyszerűre. A nyugati ember az ő kulturájával és civilizációjával behatol ezekre az ártatlan, szüzi területekre is s megrontja őket, megmérgezi népeiket kegyetlenségével, féltelmetes fegyvereivel és könyörtelen szokásaival. A Puamau lakóit a peruiak tanították meg a kegyetlenségre. Mert Kekela azt tanította nekik, hogy szüntessék meg a harcokat és járjanak templomba.

S lassan ezeket a szigeteket, a boldogság és tisztaság pompázó pázsitjait is fel fogja törni a technika, a kenyérfákat ki fogják pusztítani, az igazgyöngyöket meg fogják hamisítani s a szigetek boldog, gondtalan, derűs népet rabszolgaságba fogják hajtani és végül is ki fogják irtani. S nem fog megmaradni más, mint néhány könyv, köztük O'Brien könyve is, amelyek a múlt boldogságát és egyszerűségét fogják felidézni egy kétségbeesett jövő előtt.

minden, ami nyomort és aljasságot szabadiott a kulturált és civilizált emberiségre.

A déli tengerekről olvasva újra feltámad szomorú és reménytelen sirjából gyermekkorunk. Ujra Robinson Crusoeék vagyunk, mint voltunk valamikor. Viharos tengeren éri utól hajónkat a szerénység, vagy inkább szerénységben a habokkal küzdve kivetődünk a déli tenger valamelyik szigetére.

Uj emberek vagyunk, új életet kezdünk. Gondtalan, boldog és örökké derűs életet. Munkánk a miénk, háznak a miénk s miénk minden, amit a természet oly pazar bőkezűséggel szór le ránk. Itt barát-ra lelünk, a hű Pentekre, aki sohasem hagy el és magunkért, jószágunkért szeret bennünket.

S megyünk tovább Gulliver kapitány hajóján és yehuk országába érkezünk ezeknek a csodálatosan tiszta, jó, bölcs lényeknek hazájába. S mikor vissza kell, hogy térjünk szülőföldünkre — napi gondjainkba, a kultúra és a civilizáció gyötrelme, pusztító alkotásaiba — buskomorság vess rajtunk erőt s sokáig nem tudunk megvigasztalódni.

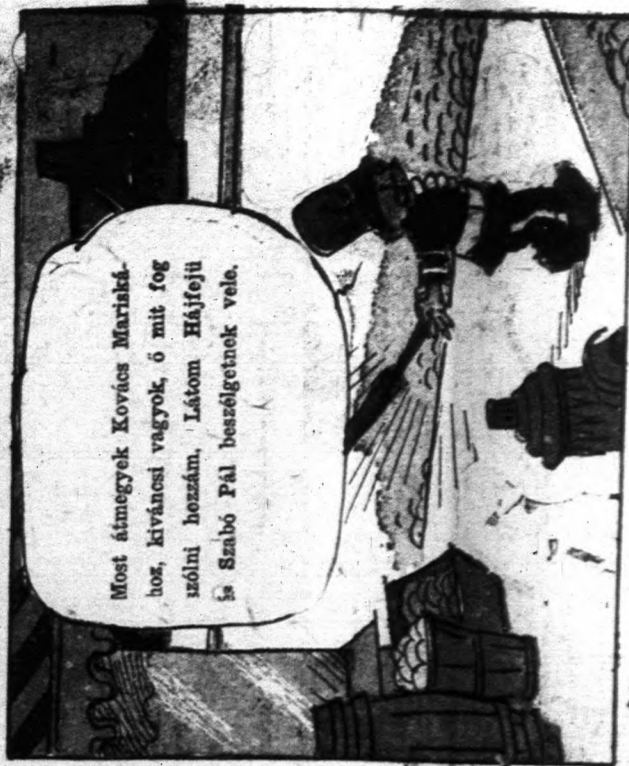
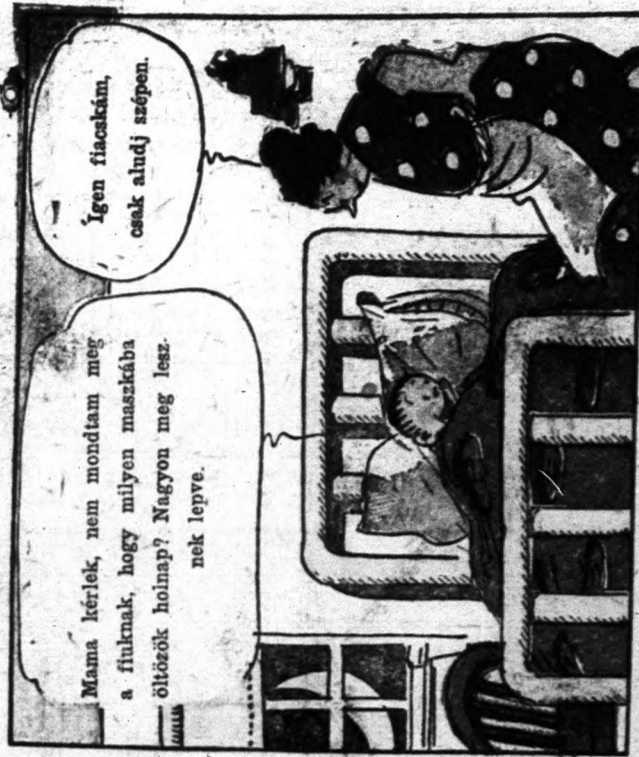
Pedig mindannyian visszatérünk. Nem tudunk ottmaradni, nem tudunk már örökké a tiszta és szabad természet tiszta és szabad lényeként élni. Vágy fog el bennünket ott a déli szigeteken: Vissza a civilizációhoz és a kulturához.

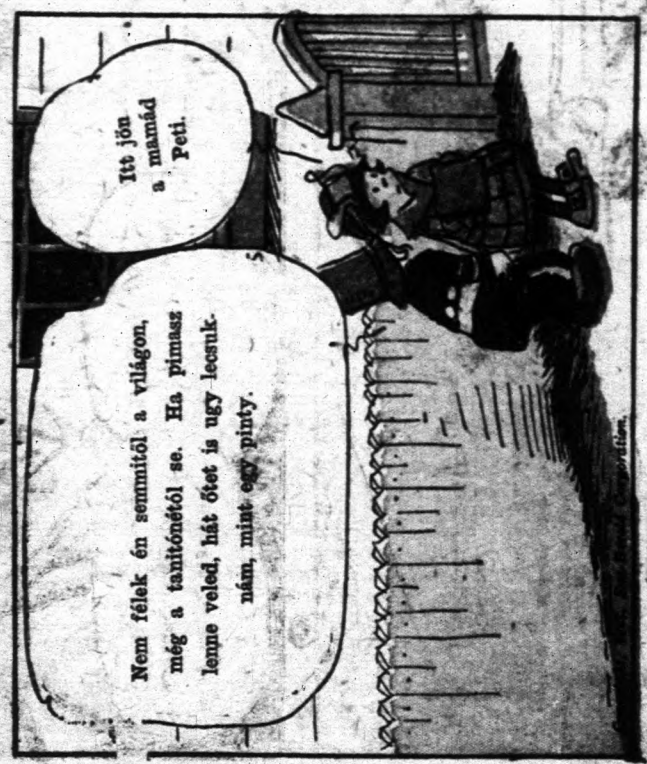
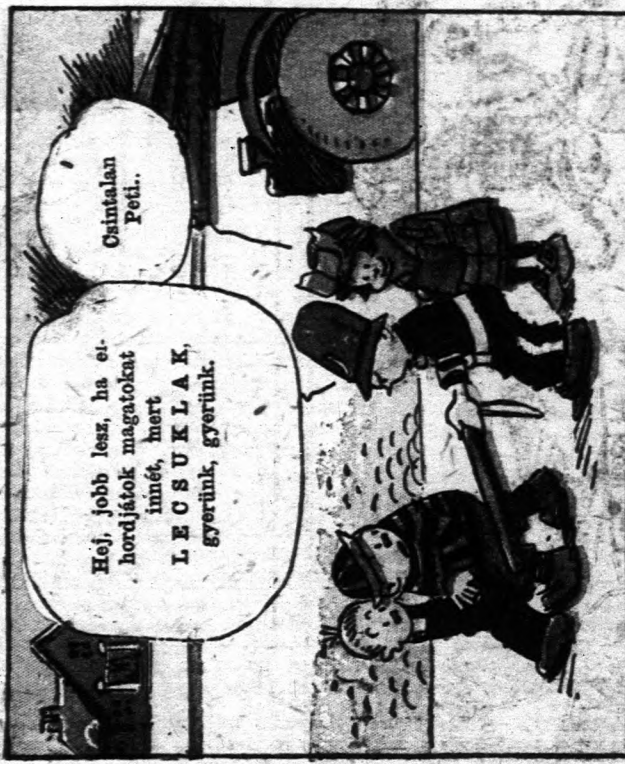
Igy tértek vissza mind: Multatuli, Pierre Lotti, Paul Gauguin és most O'Brien. A művészek könyvében, zengő, lemondó, titokzatos varázsu szavakban mesélnek nekünk arról, amit láttak és hallottak. Szívünkben pedig valami örökké tartó bánat marad meg, mert hogy nem tudtak megmaradni a tisztaság

AVASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta:
Gene Byrnes

Csintalan Peti & Kalandjai

Csintalan Peti..

Héj, jobb lesz, ha elhordjátok magatokat innét, mert **LE S U K L A K**, gyerünk, gyerünk.

Ne félj Mariska, téged nem csuklak be. Nem csuknálak be ezer millió dollárért sem, komolyan mondom.

Tudod mit szeretnék? Azt szeretném, ha most két rabló jönne és bántani akarnának téged. Azonnal becsuknám őket. Be én, komolyan mondom.

Itt jön a mamád Peti.

Nem félek én semmitől a világon, még a tanítónétól se. Ha pimasz lenne veled, hát őtet is úgy lecsuknám, mint egy pinyt.

Harudott a szemtelen, nem is rendőr.

Nem hiszem egy percig se, hogy Peti igazi rendőr.

Ha igazi rendőr vagy, miért nem csukod be a mamádat?

Mért nem jönné be velem a kriptányásgra, azért nem csukom be.

Az ebéd ott van az asztalon már egy óra óta és most két óra van, várj csak, mit kapsz, ha hasa érünk.

11-26
Czuczor

VALLOMÁS

Irta: Szentgyörgyi Ferenc

— NEM, egyáltalán nem vagyok izgatott. ügyvéd ur ... Hogy kereselem a szavakat és néha remeg a hangom, ez azt hiszem attól van, hogy már ... Mennyi is? Igen, igen, emlékszem. Tehát három hónap ... Három hónappal ezelőtt megélt, még lélekzött; igen, ügyvéd ur, bármennyire hitetlenkedik is, három hónappal ezelőtt, amikor ezt a csuf, szörös kezemet levettém a fehér, meleg nyakáról ... Bozsásson meg, ügyvéd ur ... azonnal ... Egy pillanatra türelmet kérek eszupán, hiszen én már tisztában vagyok mindennel, én már leszámoztam magammal, az életmel, nekem most már semmi, de semmi más vágyam nincs, mint pihenni, Elmenni valahová messze, nagyon messze, ügyvéd ur, valami lakatlan szigetre, ahol nem emberek, csak állatok vannak. Mert látta, ügyvéd ur, az állatokban szív és szívükben anyai hála van, hogy nekünk, embereknek kellene kölesün kérni tőlük, hogy méltók lehessünk végigélni ezt a cudar és átkozottan szép, gyönyörű életet. Ha szív volna az emberekben, ügyvéd ur, ha szeretni tudnák egymást akkor is, amikor a nagy távolságok megszünnének közöttük, oh, ügyvéd ur ... akkor ... akkor most én nem volnék gazember, gyilkos, aki ezzel, látta, ezzel az otromba, durva kézzel megfojtotta a világ legszébb, legfehérebb ...

— Nem, nem ... semmi, ügyvéd ur ... Bozsásson meg ... Igen, tudom, hiszen azért hívtattam önt ide, hogy töredelmes vallomást tegyek, hogy elmondjam, miért történt ez úgy, ahogyan megtörtént és ... igen, ha tudom, hát mentsem magamat. Hm. Menteni! Hát érdemes! Mondja, ügyvéd ur, ön, aki már annyira furcsa embertelent vizsgálta meg, anynyi jószágot és gonoszságot té-

pett izekre, mondja, hát érdemes! ... Nem, nem. — igazam van, ügyvéd ur, teljesen igazam van. Rossz ember, az nem vagyok. Rossz nem, csak férfi. Egy szegény ostoba férfi. Csak olyan, mint a többi. Semmivel sem jobb és semmivel sem rosszabb. Ostoba, nyomorult férfi, aki nőért született és nőért halt meg. Aki minden gonoszságot és bünt el tud követni egyetlen nő szeméreméért. Mert, higgye el, ügyvéd ur, minden bűn és gonoszság, ami a világon történt és történni fog, mind férfiak követték és követik el — a nőért.

— Igen, igen, ügyvéd ur, most már róla beszélek ... Igen. Róla. Hogy ön ismerte, azt mondja ügyvéd ur? Látta, ez vakmerő állítás. Ezt meg én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltunk egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egymás mellett. Ugy, mint mikor két furcsa titkokat rejtegető lélek összekerül és él, él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra eszmélnék. Érthetetlen, nagy esodákozással. És ez a felocsúdas, ez ... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Nézze, ügyvéd ur, most például eszembe jut az a jószagu tavaszi délután, amikor három évvel ezelőtt a Népliget felé sétáltam. Világos, szürke felöltő volt rajtam, a kalapomat elől a szememre húztam, a kezemet hátra tettem és úgy lóbaláltam a sétapálcámat. Lassan kimért lépésekkel mentem, pedig futni, szaladni szerettem volna, meg füttyülni, mint kisdíák koromban, ha észrevettem, hogy a kaszárnyából hangos dobpergéssel kifordulnak a katonák. Sütött a nap, ügyvéd ur, mosolygott az Őlő-utra, a fák friss, eleven lombjaira és

a nők világos, könnyű ruhákban jöttek felém, halványpirosra csipett arccal, kissé mámorosan, megszedülten a tavaszi nap arany ragyogásában. — Nem, nem, ügyvéd ur, akkor, ezen a napon még ő is olyan egyszerű, olesó kis kartonruhában volt és a harisnyáján nem látszott át formás lábának féhérsége. Oh, akkor és meg azután is sokszor tudott örülni annak, amit tőlem kapott. Vagy ... mit tudom én, talán már akkor is hazudott. De a hazugságiban még nem volt annyi bűn, vagy legalábbis én nem láttam bennük. És higgye el, ügyvéd ur, ott, ahol huszsz-tendős asszonyok adnak ajándékot az ötvenéves férfiak kopott, szürke életének, ott ez is elég.

— Szeretem? Oh, nem, ügyvéd ur. Én akkor már tudtam annyit arról az örült hajszáról, amelyben megkötyagosodott férfiak és nők szerepelnek, hogy a szerelem nem föltétlenül szükséges ahhoz, hogy két ember zökkenések nélkül leljen egy teljes életet. Sőt talán jobb is, ha hiányzik, mert akkor nincs, aminek elmulását egyszerű fájdalmasan konstatáljuk. Én csak hálát akartam ügyvéd ur, parányi hálát és feltétlenül hűséget. Azt, ami tőlünk, saját akaratunktól függ. És meg valamit. Azt, hogy én, egyedül csak én szerethessem őt.

— Aztán ... Aztán, azt hiszem, nincs is tovább. Hittem neki, mint a hogyan hisznek a többi férfiak. Ha a gyantától keserű lett a szájam ize — észrevettem. Akkor odabujt hozzám, illatos haja az arcomat csókolta és én elfeledtem mindent. Őt pere mulva már előtte térdeltem és alázatosan bocsánatot kértem, mert rossznak hittem. Így ment ez, két hosszú, gyötrelmes éven át. Hazudott és én lecsókoltam a hazugságot a szá-

járól. Aztán ... Igen, ügyvéd ur, ezt is elmondom. Vasárnap történt, ezelőtt három hónappal. Vasárnap délután három órákor. Fekete szalonkabát volt rajtam, emlékszem, még ő kefélt le s egy gumb is fityegett elől a kabátom, azt is felvarrta. A cernát az apró, szép fehér egérfogaiyal harapta el. Az előszobájában megcsókoltuk egymást, aztán elmentem. Ötórára itthon légy, fiam, kiálltatta utánam és intett azzal a puha kis kezével. Nem ötórára mentem haza. Nem. Négy órákor benyomtam az előszobáját, mert a kulcs belül benne volt a zárban. És ... és ott voltak mind a ketten ... Együtt ... ügyvéd ur, én ... én akkor nem tördöttem azzal ... azzal a mássikkal, csak őt láttam, egyedül őt, aki nekem, fáradt, szürke életnek levegőt, hitet, szépséget, tartalmat jelentett, aki akkor ... ott előttem állott meg, alázva, beszényezve, ijedten, remegve rémülten és én ... én ... ügyvéd ur! Nézze, nézze ezt az otromba, durva férfikezét, látta, ez ... ez a legszebb asszony fehér nyakára tapadt akkor rá. Megszorította, így, látta, a körmök felhorzolták a bőrét, véresepp csordult ki s akkor ... igen ... akkor lehajoltam hozzá és csókoltam, csókoltam a piros vért, a hideg száját, a haját, a fehér nyakát, mert ... mert szerettem így is megalázottan, megszegyénítve, szerettem, ügyvéd ur, szerettem, ön ezt nem érti, nemis értheti, mert látta, ha ez lehetséges volna, ha lehetne, hogy a véremlől, az életből adhatnék neki, ha most feltámaszthatnám, ha a körmeim mel kikaparhatnám a földből, a sírból, ha élne, újra élne, oh ügyvéd ur, akkor én ... én mindent, mident megbozsástanék neki és ... és esküszöm, ügyvéd ur, esküszöm, hogy megölném megégyszert ...

REGI ... omia ... fel ... vánd ... merr ... faj ... fel ... erőt ... A ... jok ... ok ... e ... ban ... körü ... tott ... népe

a magyarok is Európát elfoglalva a Duna-Tisza birodalmat alkossanak megelözve egy nagyszordett mozgódní fenn a nok. A normannok ésnáv-félsziget lakói voltak és dánok ősei. Hájára a Krisztus-utáni ... De míg a magyarok még Európa keleti tájár egészen Olaszországig ... a vizek, a tengerek Janul hősies és semmi jónép voltak a normannoknak neveztek magukat evezős hajóikon kelte fjordjaiból és nemsoka tették nevüket egész mértékben, mint egy-kek rok lovas-tömegei.

Ha kedvező szél fut a vikingek, ha nem, akkor előre hajóikat, dacolva "Drakkaz"-nak, sárkány és valóban, a sárkányok jobban Európa népei, hajóitól, melyeknek orra volt kifaragva.

Egy-egy viking sereg volt, alig nagyobbak egy seregnek a vezére a szer azonban valóban edden tekintethen. A "csak az, aki sohasem dél alatt, aki sohasem hely mellett, nevezhette. Edzett, kemény harcosszen még fedélzet sem idő elől védve legyenek.

Ez a rettenthetetlen utnak a 8. században, keressen. Egy részük a franciaországnak és nyit vikingek nem álltak megtek a folyókon is és

A BETEG

Irta: Vajda Ferenc

BROCK tanár a tudományegyetem pszicho-analytikai klinikájának vezetője, pont három órákor kezdte magánrendelését. Mielőtt a fehér kabátot fölvette, becsöngette inasát.

— Ma csak egytől tizenötig osszon számokat. Korán akarok végezni. Az egyes öt perc múlva jöhet.

Az inas halkán betette az ajtót, Brock tanár befüggönyözte az ablakokat. A zöld függönyön keresztül besütött a tavaszi nap és misztikus fénybe borította a rendelő hófehér, idegeket nyugtató berendezését.

Az ajtót csendben nyitotta ki az egyes szám. Hatalmas, izmos férfi. Borostvált arccal, vékony, hidegmetszésű szájjal. Angol lordhoz hasonlított, aki a golf-játékban éppen úgy az első között van, mint a lovaglásban, vagy autózéptében.

Ahogy megállt szemben a tágyárral, inkább a tanár nézett ki betegnek, apró csontjaival, mélységes kék szemével, mely alatt sötét karika rajzolódott.

Brock tanár egy könyvből irta személyi adatait, azután helyetl kintálta.

Az egyes tisztelettel leült, körülnézett a fehér falakon, áhítattal szívta be a szoba kellemes illatát, melyben diszkrét parfüm keveredett az áther egészséges

szagával. A tanár közel huzta székét és úgy kérdezte:

— Mi a panaszja?

Az egyes fátyolozott hangon válaszolta:

— Szerelmes vagyok.

A tanár elmosolyodott. Mosolyában egy kis csodálkozás is volt. Hírből ismerte a páciént, magasállású katonatiszt, azonkívül tehetséges zeneszerző. Egyik hangulatos keringőjét maga is ismeri, sőt szeretettel hallgatja.

— Ezen a betegségen nem tudok segíteni, — válaszolta derűsen, — de azt hiszem, ebben a betegségben lévőnek nem is kezeltetnék magukat. Egyetlen betegség, aminek muzsikája, könnye és nevetése van. Az emberi érzések minden szépsége zenél ebben a szobában, hogy szerelem.

A páciens előre nyújtott nyakával figyelte a tanár szavait. Arcán megélenkült, majd hirtelen elkomorult és lehajtott fejjel, monoton hangon beszélni kezdett.

— Tanár ur meg fog engem érteni. Nem, mint a beteg lelkek orvososa, hanem ahogy férfi férfit. Körülbelül egykorunk vagyunk. Harmincon túl, a negyven határán. A szemlélődő élet nyugodt, tempós idejében. Ne tessék mosolyogni! — Tudom, most azt gondolja tanár ur, hogy ez nem jelent semmit. Hatvanéves férfi is lehet szerelmes. Ha egyszerű szerelemlről lenne szó, nem jöt-

tém volna tanár urhoz. De az én esetem különleges körképe egy beteg egy szomorú elvévelődésnek.

— Majd inkább én kérdezek, — szakította felbe Brock tanár. — Ön nő ember?

— Igen.

— Hány éve?

— Három.

— És mióta érzi magát betegnek?

— Négy éve.

A tanár összeráncolta homlokát. Teljesen tisztán látta a köröközöt. A legegyszerűbb esettel áll szemben gondolta. — A pszicho-analytikai betegségek náthája; érdeklátság anyagi jóléttel, elfojtott érzések egy másik után, akit szeretett. Lassan órió szu az idegekben, ami egy napon kirobban, betegséggé lesz.

— Lány vagy asszony — faggatta tovább érdektelen arccal. — Lány.

— No most mesélje el szépen, hogy mi van azzal a lánnyal, helyesebben mondva bacillusal? Milyen időben találkoznak. Leveleznek egymással? Hogy érez felesége iránt? Feltételezem, hogy sajnálja szegényt. Az ilyen betegség egyik tipikus jelensége, hogy a betegek sajnálják azt, aki szereti őket és meghalának az imádatot, aki nem hallgatja meg vallomásaikat. Így van?

Az egyes tagadólag ráta fejt.

— Huszadikán múlt három év, hogy nem láttam. Esküvőm napján még mellettem volt.

— Azután?

— Néha úgy romlik, hogy látom. Halk nevetés, apró gesztus.

— Hasonlít a feleségéhez?

— Ugyanolyan, mint a feleségem.

— Mégis miben különböznek?

Az egyes nyugtalanul feszengett székén, látszott rajta, hogy emlékezik a szavakat keres, majd hirtelen felbőrdült:

— Külsőleg egyformák. Hiszen a feleségem és az a lány egy és ugyanazon személy.

Brock tanár, a beteg fantázia világhírű tudora, halódó lelkek gyónatója, fűrhésvé figyelte az egyes arcvonásait. Mélyen bele-nézett a pupillákba, nyugtalan, pisálkóló lángot kerestett, de az élet kicsi lámpái biztos, egészséges fényvel világítottak feléje.

— Nagyon rapazódikusan beszél. Kérem, mondjon el mindent részletesen. Dobányzik?

— Ha szabad?

— Brock tanár cigarettával kintálta. Mohón rágyújtott. A tüdőre szívott füst sűrű felhőkben ömlött száján, beleröpült a zöld napangába és terjengve siklott az ablak felé.

— Négy évvel ezelőtt ismertem meg. Egy évi határtalan szerelem után feleségül vettem. Azóta csendes boldogságban élünk. De ez a boldogság csak látszólagos. A feleségem minden nap elvesztett valamit abból, amit a lány-sága alatt találtam benne. Hangjának csengése valamikor drága muzsika volt számomra. Ma szintelen hétköznapi. Gondolatai, mint drága gyöngyök bugyantak ki száján. Ma már csak egyszerű szavak. Titkokat, sejtelmes asszonyi álmokat kerestem benne. Elmúlt — minden gesztusát ismerem, nyitott könyv előttem a lelke, egy unalmas könyv, amit nyitva felejtenelek. Széjjelfoszlott az a sok szép illúzió, amivel felöltöttem és helyére lépett az emlékezés. Régi sötét, titkos, hirtelen ejtett csókok, kedves kacagás, a mult ezernyi drága apróság tűnt elem. És ha ránézek feleségem arcára, fájdalmasan látom, hogy más volt az, akitől csókot loptam, kinek közelisében boldognak éreztem magam.

Elhallgatott. — A csendben egy légy fáradt zümmögése hallatszott, amint nekiütődött az ablaknak.

Brock tanár komor arccal, vontatott, nyugodt hangon válaszolta:

— Uram, Ön nem beteg. Ezek az érzések más emberben is meg-

(Folyt. a 14. oldalon.)

PISTA

VOLT EGYSZER egy ... ugy hívták, hogy Pista édesapja elment már régegyon régen, hosszú évek e négy háboruba és soha nem tért vissza, de még sem jött, bizonyosan mindjárt az első napok ott porladozik a föld alá-lahol a Kárpátokban vagy liciában valamerre.

Pista egyedül maradt az anyjával s együtt várták lu végén álló kis házban, egyszer csak mégis megjé édesapa.

Tél lett, aztán tavasz, ősz, megint tél, újra kitadott, jött a nyár, az ősz, tél, aztán a negyedik megjött, az ötödik is, akkor vége volt a háborúnak és löttek haza a katonák, ugyzögték még a vonat tetejé mint a méhek a kaptárba is hullott közlők egy pár suti töltés mellé, csak épp Pista édesapja sehogysem dott megjönni.

Hát már alighanem eg bizonyos, hogy nemcsak szé de árva a Pista s özvegy az anyja. Őt esztendő alatt életben lett volna, csak ir

AMERIKA ELSŐ FELFEDEZŐI.

A "VASÁRNAP" BUDAPESTI MUNKVITÁRSÁTÓL

Kitől örökölte az angol-szász és az amerikai a tetterőt és vállalkozó szellemet? — A tengerek hőseiről.

A RÉGI RÓMAI birodalom összeomlása után új fajok tüntek fel Európa színpadán. A népvándorlás kora volt ez. A kimerült, elpetyhüdt déli emberfaját az északi népek váltották fel, hogy vért és új, egészséges erőt hozzanak Európa életébe. A népvándorlást a germán fajok vezették be és mindvégig ők játszották a vezérszerepet e kalandos, érdekes korszakban a világtörténelemnek, mely körülbelül 600—700 évig tartott. Az ugynevezett második népvándorlás idején tüntek fel a magyarok is Európa keletén, hogy Árpád alatt elfoglalva a Duna-Tisza medencéjét a Kárpátokig, birodalmat alkossanak ott. De már a magyarokat megelőzve egy nagyszerű germán emberfajta kezdett mozgolódní fenn a magas északon: a normannok. A normannok (északi emberek) a Skandináv-félsziget lakói voltak, tehát a svédek, norvégok és dánok ősei. Ez a nép indult vándorutjára a Krisztus-utáni 8. században.

De míg a magyarok lóháton száguldottak végig Európa keleti táján és lóháton barángoltak el egészen Olaszországig és Svájcig, addig a normannok a vizek, a tengerek vándorai voltak. Páratlanul hősi és semmi veszélytől nem rettegő hajósok voltak a normannok. **Vikingeknek**, harcosoknak nevezték magukat, könnyű kis vitorlás és evezős hajóikon keltek tengerre Skandinávia fjordjaiból és nem sokára ismertté és rettegetté tették nevüket egész Európában, még nagyobb mértékben, mint egy-két évszázad múlva a magyarok lovastömegei.

Ha kedvező szél fújt, vitorlákat feszítettek ki a vikingek, ha nem, akkor hosszú evezőkkel vitték előre hajóikat, dacolva viharral, fergeggyel. "Drakkaz"-nak, **sárkányoknak** nevezték hajóikat és valóban, a sárkányoktól sem rettegtek volna jobban Európa népei, mint a vikingek magasnyaku hajóitól, melyeknek orra rendszeren sárkányfejé volt kifaragva. Egy-egy viking seregnek 300—400 apró hajója volt, alig nagyobbak egy dereglyénél. Egy ilyen seregnek a vezére a "tengeri király" volt, a vezér azonban valóban első kellett hogy legyen minden tekintetben. A régi feljegyzések szerint "csak az, aki sohasem aludt füstbarnította házföld alatt, aki sohasem ürítette ivókürtjét házi tűzhely mellett, nevezhette magát tengeri királynak." Edzett, kemény harcosok voltak a vikingek, hiszen még feléltet sem volt hajóikon, hogy a rossz idő elől védve legyenek.

Ez a rettenthetetlen, edzett hajós nép indult utnak a 8. században, hogy dicsőséget és prédát keressen. Egy részük állandó diémevé vált Észak-franciaországnak és nyugati Németországnak. A vikingek nem álltak meg a tengerparton, feleveztek a folyókön is és egészen Párisig hatoltak.

Maga Nagy Károly, a hatalmas császár sem tudott megbirkózni velük. Kénytelen volt súlyos adókat fizetni nekik, hogy elvonuljanak Páris falai alól. Végül is a francia királyok csak úgy szabadulhattak a normannok fenyegető hadaitól, hogy nekik adták letelepülésre egész Északfranciaországot, a tenger mellékét. Itt megtelepedtek a normannok, lassanként átvették a francia nyelvet és a francia szokásokat, és mai napig is a legkeményebb francia törzset, a normand-okat alkották. Földjüket ma is Normandiának nevezzük.

A vikingek állandóan megsarcolták és feldúlták Angliát is. A nemrég keletkezett angol-szász királyság nem bírt ellenállni nekik.

A normann hajósok más seregei elkalandoztak egészen a Földközi tengerre is, kirabolták Dél-olaszországot és Sziáliát, sőt a görög szigeteket is. Itt is csak úgy lehetett megoldást találni a normann-veszélyrel szemben, hogy földet adtak az északi hajósoknak. Nápoly környékén és Sziáliában telepedtek le a sárkányhajók vitézzei, egy részük pedig Dalmácia tengerpartjain ültözött tanját. Ezek is idővel beleolvadtak az olaszágba, éppúgy, mint ahogy a Normandiában letelepült vikingek is franciák lettek.

Egy másik viking-sereg, mely magát **Varangernek** "esküdt fegyvertársak"-nak nevezte, Skandináviából kelet felé indult és a Balti tenger partjain, a mai Oroszországban kötött ki. A finnek és az észtek ezeket "ruotszi"-nak vagy "rutszi"-nak, "evezősök"-nek nevezték. Ez a szó is germán-normann eredetű, a vikingek sokszor nevezték magukat "evezősöknek," az "evezőt" pedig az ő nyelvükön, "rud"-nak hívták. (Németül Ruder az evező, angolul is row, evezni!) A szláv törzsek, melyek akkoriban egészen vadak voltak és nem bírtak rendezett birodalmat teremteni, meghívták a varáng-normannokat, hogy uralkodjanak felettük. A vikingvezér **Rurik** két fivérével együtt el is fogadta a hívást és megalapította az Orosz birodalmat. Az Orosz név is tőlük ered. A **Ruodsi** elnevezésből jött a **Russzi, Ruass** szó is. A varángok is átvették a szlávok nyelvét és szokásait és évszázadokon át uralkodó törzs maradtak.

Látjuk, hogy Európa minden tengerparti országában megjelentek a normannok és új vért, friss tetterőt hoztak magukkal, amelyet átöntöttek a régebbi fajokba.

A mai angol nép is úgy jött létre, hogy a Franciaországban letelepedett normannok Hódító Vilmostal elűkőn átkeltek Angliába. Legyőzték az eredeti angol-szászokat és királyságot alapítottak Albion földjén. Lassanként összevegyültek az angol-szászokkal és így alakult ki a későbbi angol faj. Az angol nyelv is a régi germán angol-szász nyelvjárásnak és a már elfranciaosodott normannok nyelvének a keveréke. Az, hogy az angol népből oly nagy tengeri hatalom lett, ugyancsak a normannok érdeme. A született tengerész normannok, a rettegett vikingek utódai az angol hajósok.

De még érdekesebbek a vikingek további kalandozásai. A vikingvezér Naddod 860-ban part-

raszállott Island-szigetén. Akkoriban Skandinávia zsarnoki királyság alatt nyögött. A szabadság-szerető normannok nagy számmal keltek át tehát Islandra s ott virágzó országot alapítottak. Itt nem lévén más faj, nem is veszítették el eredeti nemzeti jellegüket és így Island-lakói mai napig is az észak-germánok legtisztább képviselői, hol a régi germán kultúra emlékei legtovább éltek.

A kalandvágyó, bátor viking hajósok Islandról is újabb kirándulásokra indultak. 876-ban felfedezték Grönlandot, hol a "Vörös" Erik 986-ban telepet létesített, fia pedig, **Leif**, felfedezte Amerikának ma "New-England" néven ismert részét, melyet a normannok "Vinland"-nak, "a szőlő országának" nevezték el, minthogy sok vadszőlőt találtak ott. A normannok le akartak telepedni Vinlandban, de az eszkimók annyira háborgatták őket, hogy végül is elhagyták azt a földet. Más vikingek közben elkalandoztak egészen a mai **Carolina** partjáig, melyet Hvitrarnaland-nak neveztek el.

Csak hogy az amerikai partok túl nagy távolságra voltak Islandhoz, sem hogy állandó és könnyű lehetett volna a velük való folytonos összeköttetés. Így aztán az amerikai normann telepítvények lassanként elnéptelenedtek és elpusztultak, úgy hogy emléküik is hovatovább csak rezeszerű hagyományokban éltek tovább. Ezért volt lehetséges, hogy Columbus idejében, a XV. század végén, senkinek sem tudott már arról, hogy az Atlanti óceánon túl egy új világfez terül el. **Pedig történelmi tény ma már, hogy Amerika szárazföldjét csaknem 600 évvel Columbus partraszállása előtt már felfedezték a bátor normann-hajósok.**

De mintha a történelem igazságát akart volna szolgáltatni a rettenthetetlen germán tengerészeknek, Északamerika földjén mégis csak a szőke germán faj vetette meg a lábát: elsősorban angolok, kiknek ereiben, mint láttuk, a vitez vikingek vére esörgedezett. És mennyi hasonlóság van az új angol-szász — Amerika megalapítói s a régi Amerika-felfedező vikingek közt! Az izlandi normannok a skandináviai zsarnokuralom elnyomása elől menekülve szálltak hajóra, hogy nyugat felé vitorlázzanak; s hasonlóképpen a "zarandok-átják" is az elnyomtatás elől menekülve, a háborítatlan szabadságot keresve szálltak hajóra. És ki tudja, nem a régi vikingek vére volt-e az a serkentő erő az angol telepesekben, amely e nagy és kalandos elhatározására vitte őket!

Annyi bizonyos, hogy a normann-nép hatalmas tetterejű, vállalkozó szellemű és szabadságszerető faj volt. E tulajdonságokat ők oltották be az angol-szász fajba, melyből Amerika nagy megformálói kikerültek. És így bizvást állíthatjuk, hogy a viking vér volt az, mely az amerikai fajban buzogott, mikor nehéz körülmények közt, ezer veszéllyel megküzdve, megalapította és kifejlesztette s mai világ leghatalmasabb, legéletreterősebb emberfajtajának birodalmát, Amerikát s az Egyesült Államokat.

R. E.

PISTA ÉDESAPJA

Irta: Hajnik Miklós

VOLT EGYSZER egy kis fiu, nagy hivat, hogy Pista. Az édesapja elment már régen, nagyon régen, hosszú évek előtt, a nagy háborúba és soha többé nem tért vissza, de még híre sem jött, bizonyosan elesett mindjárt az első napokban s ott porladozik a föld alatt valahol a Kárpátokban vagy Galiciában valamerre.

Pista egyedül maradt az édesanyjával s együtt várták a falu végén álló kis házban, hogy egyszer csak mégis megjön az édesapja.

Tél lett, aztán tavasz, nyár, ősz, megint tél, újra kitavaszkodott, jött a nyár, az ősz, újra tél, aztán a negyedik tél is megjött, az ötödik is, akkor már vége volt a háborúnak és özönlöttek haza a katonák, úgy nyúltszögtek még a vonat tetején is, mint a méhek a kaptárban, le is hullott közülük egypár a vasuti töltés mellé, csak éppen a Pista édesapja sehogysem tudott megjönni.

Hát már alighanem egészen bizonyos, hogy nemcsak az édesapja, de árva a Pista s özvegy az édesanyja. Őt esztendő alatt, ha életben lett volna, csak irt vol-

na haza, ha nem többet, csak egy sort. Vagy üzent volna a fogságból, jöttek elegend haza, akik elhozhatták volna az üzenetet. Igaz, hogy nagy az az Oroszország, rettentő nagy. Lám, a Varga Sándor, a császár, az is megjött onnét, álló egy esztendő jött folyvást, mire megjött. Pedig Szipéria innenső végén volt, aki meg tulnan került, az olyan rettentő mesz-szen van, hogy a jó Isten tudná csak megmondani, hogy mikor érne haza onnét valaki gyalogszerrel, mert a vonat, ami odavitte, az már nem jár.

Ilyesfélét hallott eleget Pista már, de nagyon hitt benne, hogy egyszer csak megjön az apja. Pedig nagyon jó lett volna, ha megjött volna. Mert az anyja betegeskedni kezdett, tavaszra meg csak még rosszabbul lett, pünkösdre meg eltemették. A sirhantra a fejhez fakeresztet tűztek, az volt rajta fekete betűkkel: Itt nyugszik özvegy Kenyeres Istvánné, élt 28 évet, nyugodjék békében.

A temetőből visszajövet, a szomszéd kovácsné kézenfogta Pistát s hazavitte magához. Egy

nagy csupor kávét tett eléje meg egy nagy darab kalácsot.

Aztán a Kovácsné jó puha vacskot csinált a kemence mellett, Pista lefeküdt oda, mert álmos volt s csakhamar mélyen aludt.

Másnap reggel, amikor ebben az idegen házban felébredt, irdogált egy kicsit, furesán érezte magát, félt így egyedül, hogy nincs már mellette az édesanyja.

De a kovácsné igen derék, jószívű asszony volt, az ő ura is elesett a nagy háborúban, valahol Szerbiában s egyedül maradt két apró árvával. Tudta ő, milyen nehéz az ilyen apátlan gyerek sora, hát még ha anyja sinesen, mindent megtett, hogy a Pista ne érezze az elhagyatottságát.

Pista pedig, amilyen okos fiu volt, értette már, hogy milyen nagy jót cselekszik vele az özvegy kovácsné, igyekezett ő is a jószágot jószággal viszonzni és segíteni mindenben, ahol csak lehetett. Ha a Pirinkót kellett dajkálni, vagy a csirkéknek enni adni, vagy a rózsát felapítani, a zöldborsót a héjjából kifejteni, Pista mindent elvégzett,

csak hogy könnyebbé legyen a nevelőanyjának. Az meg jól tartotta, se ételben, se szeretetben nem tett különbséget Pista meg a tulajdon gyermekei között.

Volt elég dolga az özvegy kovácsnének az udvarral, a veteményessel, a csirkékkel, libákkal, főzéssel, mosással, két apró gyerekkel. Robotolt is reggeltől estig és sokszor sóhajtozott, hogy bár az Isten ne teremtetne volna ötöt ilyen egyedülvalónak, ne engedte volna szomorú özvegyiségre jutni. De ez a sóhajtatása csak olyan szokása volt neki, nem gondolta igazában, mert ha Pista aggódva rábásmézködött ilyenkor, hát mindjárt mosolygós lett a képe s azt mondta nevetve:

— Mit tárod a szádát? Hát nem látod, hogy csak tréfálok? S nótába fogott s dolgozott késő estig, Pista meg segített neki.

Teltek, multak a napok, egyszer elindult Pista az ország-uton a vasuti állomás felé. Azon túl van egy erdő, ott akart galyat szedni, mert hogy fogtán volt már nagyon a tüzelő. Amint baktat az uton, egyszer-

re csak jön vele szemben egy ember. Katonazubbony volt rajta, a fején meg báránybőrös orosz kucsma. Megáll Pista és bámulja. Az orosz kucsma is megáll, az meg a Pistát nézi.

Aztán megszólalt az orosz kucsma:

— Nem Kenyeres István fia vagy te?

— Apám ... — rebegette Pista s a nyakába ugrott.

Az orosz kucsma ember — mert hogy az volt az apja — az ölébe vette Pistát, megcsókoltta jobbról is, balról is.

Azután, mikor újra letette a földre, rekedt hangon kérdezte:

— Az anyád ... Az meg hol van?

— A temetőben ... — siránkozott Pista. — Eleget vártuk magát ... Miért nem jött hamarabb ... Csak most pünkösdkor ...

Az ember nem szólt semmit. Kézen fogta a Pistát, aztán ment nagy léptekkel a temető felé. Könnyű volt megtalálni a frissen hantolt sirt, meg a fején is rajta volt, hogy: Itt nyugszik özvegy Kenyeres Istvánné. (Folytatás a 12-ik oldalon.)

ügyvéd
vasárnap
három
hat volt
8 ke-
fityezett
elvarrta.
p. fehér
Az elő-
tök egy-
ötörára
kiállotta
a puha
ra men-
órákor
obanajtót,
me volt
t voltak
gyütt ...
kor nem
l a mi-
egyedül
szürke
st, szép-
ett, aki
ott meg-
ijeljen.
... et ...
... ez t ...
... zet, lás-
... asszony
akkor rá,
... a kör-
... rért, vér-
... kkor ...
... m hozzá
... a piros
... a haját,
... mert
... zottan,
... m. ügy-
... zt nem
... t lássa,
... a lehet-
... életem-
... most fel-
... örmeim-
... földből,
... elne, óh
... én min-
... sítának
... ügyvéd
... gólnéna

erenc
előtt ismertem
ártalan szere-
vettem. Azóta
an élünk. De
ak látszólagos.
nap elveszi
amit a lány-
bejné. Hang-
amikor drága
sztra. Ma szin-
Gondolatai,
ak buggyantak
csak egyszerű
sejtelmes asz-
restem benne.
gesztusát is-
gye előttem a
könyv, amit
Széjelfoszlott
ó. amivel fel-
ére lépett az
k, titkon, hir-
kedves kaca-
drága aprósá-
a ránézek fe-
dalmasan lá-
az, akitől csö-
közelségében
magam.
A csendben
amögése hal-
tódott az ab-
aracsal, von-
gen válaszol-
beteg. Ezek
arben is meg-
ldalon.)

Bárány uram nagy bevásárlása Irtá: Sipulusz

MÉLY esőndesség vett körül és én nyugodtan dolgoztam íróasztalom mellett. Előszómban hirtelen zaj támadt, mely többféle neszből volt összeállítva: csizmaszár-veregetésből, csizmatalp-kopogásból, kőhőgésből, krakogásból és így tovább. Az egész azt a benyomást tette rám, hogy valami küldöttség készül rámtörni. Begomboltam a kabátomat, megigazítottam a nyakendőmet és az íróasztalom egyik fiókjából elővettem gondosan őrzött ünnepi arcomat. Azután az ajtóhoz siettem, hogy a tisztelgőket bebocsásson. Egy tekintet elég volt megállítani azt, hogy családomban, mert a vélt küldöttség helyett egy szál jól öltözködött és jól táplált parasztember állott az előszobában. Elbámultam. Ez az egy szál ember köhögött, topogott és csoszogott, suttogott (a szobálynnyommal.) Nagy zavarban lehet szegény, hogy egymaga megtudta csinálni ezt a zajt, az ugynevezett tömegzajt, ahogy a szín házi emberek azt a színfalak mögötti lármát nevezik, mikor a rendezőnek az a feladata, hogy három-négy emberrel megcsináljon egy római néplázadást vagy egy wagrami csatáját. Amint engem meglátott, izgatott mozgólásának egyszerre vége lett és arca mosolyra derült. A kalapját izgatottan forgatva, elém lépett és most már hangosabban így szólt:

— Hát mégsem tévesztettem el a nagyságos urat! Most már biztos, hogy szerencsével fogok járni, mert Szent János a pártfogásába vett... tetszik tudni, az a köböl való Szent János, aki itt áll az utcasarkon. Erről ősmertem rá a nagyságos ur utcajára.

Hol láttam én ezt az embert? Bizonyos, hogy találkoztam vele, de sejtésem se volt róla, hogy hol és mikor? Ki légyen ő és merre van háza? Eközben látogatóm arcáról újra eltűnt a derű és aggodalmas pillantásokkal vizsgálta arcomat. Ugy látszik, észrevette rajta a bizalmatlanság kifejezését.

Hohó, most hirtelen valami derengeni kezdett bennem, még pedig nem a fejemben, hanem a koplálós korszakban már gyakran megtörtént velem, nem a fejemmel, hanem a gyomrommal kezdtem emlékezni. A levegőben egyszerre borjupörkölt és töltöttkáposzta-szagot éreztem. Megvan! Ez az ember valami tor és valahol engem megrak-

tált és a gyomrom most hálásan emlékezik rá. Az arcom barátságosabb kifejezést öltött, mert az arca újra felragyogott.

— No, tetszik már emlékezni?

— Hogyne! Én kigyelmednek a házánál nagy vendégségben részesültem...

— Igaz, igaz! — kiáltott a gazda boldogan. — Nálam tetszett ebédelni, ettünk kacsát és borjupörköltet. Aztán beszédbe mélyedtünk és ment minden, mint a karikacsapás. Mesélt nekem ismeretlen apróemberek teljesen érdektelen dolgairól. Egy szer aztán hirtelen elhallgatott, és csak hosszabb szünet után vette föl újra beszélgetésünk fonálát.

— Egyenesen a nagyságos urhoz szivekedtem feljönni, mert tetszik tudni, nagy bajban vagyok. Tetszik tudni, van a mi falunkban nekem egy igen nagy ellenségem, irigyem és ellenpártosom, aki mindég mást akar, mint amit én akarok, és mindég arra főrekszik, hogy a népet elfordítsa tőlem. Gazdag ember, hatalmas ember, sokan hallgatnak a szavára, csak én rá hallgatniak többen, mint órá. Magyarul kimondva és el nem tagadva, Csaba uram a második ember a faluban. A legutolsó követválasztás óta megint nagyban folyik a háború közöttünk. Akkor ők kibuktak és a mi jelöltünk győzött. Ez nem fér a bőgyibe, azóta megint keseríti az életemet. Most már azt találta ki, hogy akarmit csináljak, ő rámléltál, le akar főzni, hogy megmutassa a népnek, hogy ő különb ember a faluban, mint én. Különb is, meg gazdagabb is. Mivelhogy mind a kettőnek a ládája tele van bankóval, gondolhatja a nagyságos ur, hogy milyen versengés folyik ott. Kérem alászan, ez az ember mindenre képes. Jól fizetett espionokat tart mellettem, akik meg a gondolatomat is kilesik és elárulják neki... Ő már két héttel előbb tudja, hogy én a lepényi vásáron lovat akarok venni, még pedig a legszebb két szürke lovat. Mire én beérek a vásárra, már ő a két legszebb két szürkét megvette. Mikor a gazdák hozzák lovaikat, ő már ezt éjfélkor kezdve lesi, és csakugyan egypár társával együtt megkeríti a legszebb lovakat, persze aztán elhíreszteli otthon, hogy nekem csak a szeméje jutott.

— Nem kell azt komolyan venni, kedves Bárány uram. Maga persze azt hiszi, hogy az egész falu ujjal mutogat magára és magán nevet, pedig látja a dolog úgy áll, hogy a nép édeskeveset törődik Csaba uram ineselkedéseivel és áskálódásával és eszeágában sines, hogy magán nevéssen vagy csufolódjék.

Bárány gazda elkecserekedve suhintott egyet a jobb karjával a levegőbe, mintha csak valami láthatatlan gordiusi eszmét akarna kettévágni, aztán nehéz sóhajjal megszólalt:

— Ej, nagyságos uram, bár úgy volna, de nincsen úgy, ez én jobban tudom, aki ott lakom és érzem Csabának a gonosz túszurásait. Hiszen ha úgy volna, ahogyan a nagyságos ur mondja, akkor a főszolgabíró ur nem mondtá volna azt a kelesendi uraság ebédjén, hogy ha ez így megy tovább, kihagy mind a kettőnk mindenféle jelölésből. Mert végre a perpatvarokat bevisszük a község-házába, de még talán a vármegeházába is...

— Nono, a főbíró ur csak rá akart magukra ijesztetni... hiszen bírónak való embert csak kettőjük közül lehet választani.

— Hát, persze, de azért mégis csak fél az ember, hogy megcsik vele az ilyen szegény. Tetszik tudni, most ő a bíró, utána hát megint csak én következem. De ha megcsik velem az a szegény, amit Csaba uram szó ellenem, mint a pók a hálóját a sötét szögletben, akkor kérem alászan, vége mindennek, sohse leszek többé bíró Döbrögön, de még bakter se.

— És ennek a szegénynek már csak a gondolatára is szegény ember olyanokat sóhajtott, mint a kárvalott cigány és homlokán az izgalom verejtékes cseppei jelentkeztek. Szinte megijedtem attól a gondolatától, hogy vajjon mire felelőseledelem rejlik e szemmel látható felelem leple alatt.

— No, kivele Bárány uram! Bárány gazda fölkel, elsétált minden függönyhöz, mintha meg akarna arról győződni, hogy nem bujt-e ott el valaki, aztán gondosan kinczett az ablakokon, hogy nem settenkedik-e ott valami lesekedő, végül viszont azt hoztam és halk hangon így szólt:

— Hát kérem, a gazember nem kitudta már, hogy a leá-

nyomnak zongorát akarok venni?

— Micsodát! — hördültem föl meglepetésemben és bámészkodva néztem látogatómra.

— Igenis zongorát, — felelt nyugodtan a polgártárs és oly szilárdul nézett a szemem közé, hogy rögtön láttam, hogy egy cseppet se bolond.

— Hát aztán mi következik ebből? — kérdeztem, mikor végre magamhoz tértem elképedésből.

— Most Bárány uram nézett elképedve rám. Bizonyosan ezt gondolta: Hogy lehet az, hogy ilyen okos uri ember és még sem érti a dolgot?

— Mi következik? Hát az következik, nagyságos ur, hogy sohse leszek én többet bíró Döbrögön, de még kukoricacsész se, ha Csaba uram lesz az első, akinek a házába a mi falunkban zongorát hoznak. Tetszik érteni? Mert nincs ott zongorája senkinek. A jegyző urnak se, a tisztelendő urnak se. A tanító urnak se. Uraság pedig nálunk nincs. Hát ha én lennék a faluban az első, akinek a házában ez a drága muzsika megszólna, és ilyenkor a nép azt mondhatja, hogy most Bárányé asszonyom billegtet, most pedig Bárány Mária hajadon leányzó petytyegtet, akkor ez annyit tesz, hogy én leszek az örökös bírója Döbrög némes községének-Punktum.

— Ennek már a gondolata is annyira fölkaparta a vért, hogy fölragyogott a székéről és büszke tartással vagy háromszor végigsétált a szobán.

— Hát akkor menjen rögtön a boltba és vegye meg a zongorát, ha annyira rajta van a lelke. Csak hogy figyelmeztetem, Bárány uram, hogy ez nagyon drága multság. Talán száz-ezer korona is rá megy.

Bárány uram kidüllesztette a mellét, nagyot csapott rá és majdnem kiáltva így felelt:

— Hálsten van miből, egy-két garasért nem megyünk a szomszédba!

— Hisz akkor nincs semmi baj, szaladjon és vegye meg rögtön.

— Ezekre a szavakra Bárány uramból egyszerre kiszaladt az energia. Olyan esüggeden esett le a székre, mintha fejbe kőlőtték volna és csöndes hangon így felelt:

— Eppen ezt nem tudom megcsinálni, ezért kérem a nagyságos ur jóakaratu tanácsát. Ugy körül vagyok állítva

espionokkal, hogy egy lépést se tehetnek észrevétel nélkül. Most is a Piek' kocsmáros jött utánam és vigyáz minden lépésemre. Milyen észreveszi, hogy zongorasorban forgolódom, tüstént megveszi Csabának a zongorát és már szállítja is, mielőtt én csak meg is alkudtam azzal a boltossal. Így hát mindenképpen elej-bém vágnak. Ezen kéne segíteni nagyságos ur.

— Mi történik akkor, ha maga nem vesz zongorát?

— Akkor ő se vesz. Mert ami drága, az csak drága, még ha gazdag is az ember. Hát ő se akar csak úgy hiába belemenni, de ha engem megnyomoríthat vele, akkor a Dárius kincsét se sajnálja.

— Hát akkor rendben van a dolog. Ne vegyen zongorát. Van még egy zsidó Döbrögön?

— Van, a Glück kocsáros.

— No, akkor még egyszer mondom, hogy rendben van a dolog. Maga föl fogadja espionnak a Glücköt, hogy vigyázzon a Piekre, meg a Csabára és ha ezek zongorát akarnak venni, maga legyen az, aki titokban elejűk vág.

Bárány uram meglepetve nézett rám. Láttam, hogy az eszeme tetszik neki, arca lassan derűlni kezdett és végre széles mosolyra nyílt szét. Megragadta kezemet, jól megrázta és egyre hálalkodott. Különösen az tetszett neki, hogy a Piek meg a Csaba azt hiszik, hogy ők lesik Bárányt, holott tulajdonképpen Bárány lesi őket. Így fogja meg ő a gonoszokat a maguk veremében. Most már nyugodt volt, mert tudta, hogy ha ő nem vesz zongorát, akkor Csaba sem vesz zongorát. A veszedelem szerencsésen el van hátrítva és a nagy zongoraköltés is elmarad.

Mikor elbuzusztott, így szólottam hozzá:

— A felesége, vagy a leánya tudnak-e zongorázni?

— Hát az szükséges! — szólt elbáméskodva.

— Nem éppen szükséges, de nem árt, ha valaki tud.

Bárány uram lenézően legyintett a kezével.

— Az a fő, hogy jó erős hangja legyen és ha az ablakot kinyitjuk, az egész falu meghallja a hangját, mikor az asszonyok keményen billegetik. Isten áldja meg, nagyságos uram!

A döbrögi zongoraíró befeljeséről, ha ugyan valaha véget ér, értesíteni fogom a nyájas olvasót.

AME

A nagy rikai sp férfias

Jack D

zódni, mindaddig, amíg ellenfelel ki nem próbál teljesen hasonlít a sakkját a praksis egymásra hatásával együtt képes egyben: hogyan próbáljon a vert, előzetes preparáció

Benny Leonard, a zetesebb boxolója többes ta egyszer: "Annak az az azok kerültek fölül, akik a koponyájuk esontja ahhoz, hogy valaki felmaradni, tanulás szükséges sulyu boxolás bajnoka valaki, aki elveszi tőle, azonban csak úgy veheti és okosabb, tanultabb, esomó könnyű boxoló, ak verni. Itt van Tender De nem mernek kiállni tudják, hogy megverem verem meg őket, mert em mert nagyobb tudok in Nem ez a titka a dolga verni őket, mert okosabb.

Hát ez mindenesen csak szinte beszédrel mondani. Amit Benny boxolás titka.

Jack Dempsey, a me-

PISTA ÉDESAPJA

élt 28 évet. Nyugodjék békében.

Nem szólt semmit a Pista édesapja, csak leborult a hátra s úgy sirt. Aztán, mikor felkelt, újra kézen fogta Pistát s megindult a háza felé.

— Azt irták a fejfájára, hogy özevgy, — mondta utközben. — Hát holt híreket költöttek?

— Mindenki is azt hitte magáról, hogy meghalt, — pityergett Pista. — Miért is nem jött hamarabb háza, vagy miért nem irt egy tábori kártyát?

— Irtam én eleget — mondta az apja, — de Szibériából hosszú utat kell a levélnek is járnia, ilyen kis falut meg se talál.

Hazatértek az elhagyott kis házhoz, bizony nagyon el volt az hanyagolva, mióta Pista édesanyja abból örökre elköltözött. Szomorú volt a szoba, por lepott be mindent.

Pista édesapja csak lerakta a batyuját, aztán mindjárt ki is kíváncsított a szobából. Leültek a tornácra a régi, megszokott padra, amelyet még a háború előtt fasagott ilyen cifrára, ott aztán elbeszélgetett az apa a fiával. Megtudta, hogy nem volt rossz sora a gyerekeknek, a kovácsné gondját viselte mindenkben.

Mindjárt el is mentek a jó asszonyhoz, megköszönni a sziveséget s összeszedni Pista cökmökjait, mert az csak természetes, hogy ezental az apjával fog együtt lakni.

Nagy ribillió volt a faluban, hogy megjött a halottnak hitt Kenyeres István. Csak meg kellett állni minden ház előtt s beszélgetni a régi ismerősökkel. Az özevgy kovácsné már kisirt szemmel fogadta őket: — Hát most már elszakadsz tőlem, méz vissza apádhoz? Hát így van ez jól, csak hogy

nem vagy már többé olyan árva, aranyos szentem.

Megköszönték szépen a sziveséget; aztán ők ketten hazamentek.

Másnap reggel már munkába ment az apja, mert aratás ideje volt éppen, Pista pedig ott lézengett az üres udvaron. Aztán mégis csak odament, ahová most már a szive húzta, a özevgy kovácsné házába, mert mit is csinált volna egyedül

otthon? Se baromfi, amit etetni kellene, se kis gyerek, akit csititgatasson. Ott meg jól elfoglalatlanodott.

Este aztán hazament s amikor megjött az apja, falatoztak a tarisznyából, de csak nem volt az olyan, mint a frissen készült jó vacsora, teszem azt, törös csusza jó tejfölösen, töpörtyűvel bőven meghintve.

Másnap reggel, mikor munkába indult, megkérdezte Pistát az apja:

— Na, jössz-e?

— Megyek én akárhová, — felelte Pista.

— Csak ide megyünk, az özevgy kovácsnéhoz, jössz-e?

— Jövök én szivesen, — felelte Pista.

— Hát jó volt hozzád? Sziveled?

— Hogy szivelem-e? — felelte Pista. — Édesanyám helyett volt az anyám.

(Folytatás a 11-ik oldalról.)

Kora hajnal volt még, de a kovácsné már ott állt az udvarban, mikor betértek hozzá.

Beszédbe ereszkedtek az apa és a kovácsné. Jól megértették egymást mihamar. Aztán Pista apja elment munkába, a gyereket meg a kovácsné gondjaira bízta.

Aratás után aztán hamarosan megtartották a lakodalmat. Pista édesapja feleségül vette az özevgy kovácsné, aki olyan jó volt a fiához az ő nagy árvaságában, mint az édesanyja, és szerény életét megosztotta vele.

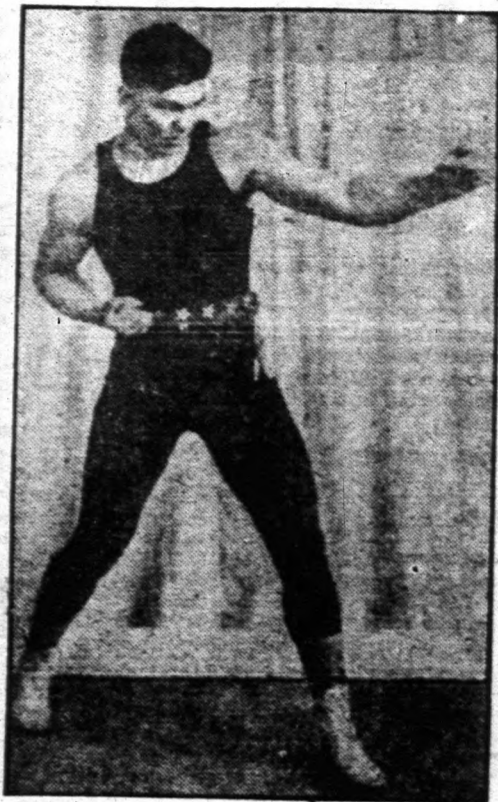
Pistának, aki már apátlan anyátlan állt a világban, így lett apja is, anyja is, az özevgy kovácsnénak így lett ismét ura és két apró árvájának így lett apja. Jó emberek voltak, dolgos emberek voltak, nagyon jól ment a soruk ezután mindvégig. Boldogan éltek és élnek még most is, ha meg nem haltak,

Bob Fitzsimmons

AMERIKA NEMZETI SPORTJA

A nagy amerikai boxolók. — A boxolás, mint izom és jellemfejlesztő erő. — A nagy amerikai sport, amely egyre szélesebb rétegben terjed. — A bátorság fokmérője. — "A legférfiasabb sport. — Sport, amely a testet minden egyes részletében kidolgozza. — Az akaraterő csodálatos eredményei.

Jack Dempsey

EZ a kis cikk nem akar lecke lenni a legnagyobb és talán legelterjedtebb amerikai sportból. Egy néhány szabályról lesz itt eszünkön szó, amelyek ennek a pár excellence amerikai sportnak a karakterisztikumát teszik. Ezeket a szabályokat pedig nem az akadémikus tudós állapította meg — ami egy leckének alapjául szolgálhatna — hanem a tapasztalat.

Persze, van egy régi sport közmondás, amely szerint a teoria még nem teszi a versenyzőt és tagadhatatlan, hogy az elméleti tudás még senkit se avatott jó boxolóvá.

Ellenben az is bizonyos, hogy elméleti tudás nélkül senkiből, bármilyen erős izomerővel is áldotta meg a természet, vagy ügyességgel, még nem vált jó sportman, ebben az esetben: jó boxoló.

Ahhoz, hogy valaki a sportnak ebben az ágában valódi eredményeket tudjon elérni, kettő szükséges és pedig az elméleti tudás és a gyakorlat. Senki nem tudja megmondani előre, hogy egy kidolgozott manőver hogyan fog vég-

gyen mindig a rezervben. Ne hajoljunk hátra, akkor svungot kell vennünk, hogy közben az ellenfeleinknek számtalan alkalma van belénk kötni. Előre hajolva kell dolgozni — könnyebb sokkal a védekezés is.

Takarni magát senki nem tudja, ha hátra hajlik.

Utést mindig állni kell — nem az a legény, aki üt, hanem aki állja. Egy igazi boxoló sose fél attól, hogy megütik. Vissza kell ütni tudni, ez a fontos. Bob Fitzsimmons, aki a boxolás történetében a legerősebb "ütő" volt, arról volt nevezetes, hogy az ütések egész sorozatát könnyen elviselte — de aztán: visszautott. És egy jól elhelyezett uppercutja, hogy hokkja elég volt ahhoz, hogy ellenfele a ring padlójára zuhanjon és fel ne keljen onnét, amíg a referee tizet nem számolt.

Verekedés közben a szemet sose szabad bezárni — rengeteg függ a szemtől, a szempillantásoktól. Az ellenféllel mindig szembe kell nézni, nem a testre. Éppen ezért: a fejet nem

Georges Carpentier

szabad túl mélyen lehorgasztani, mert az ember könnyen plásszírozza magát egy uppercutnak.

Lábakat nem szabad keresztbetenni, nem szabad túl "szélesen" állni sem, a lábak ne legyenek túl közel se egymáshoz. A boxolónak természetesen kell állnia és mozognia.

Nem szabad a lélekzetet visszatartani. Természetesen kell lélegezni, nyugodtan.

Nagyon fontos: a tempofenntartását nem szabad elveszítenie senkinek. Abban a pillanatban elveszett. Biztos, hogy aki nyugodtabb, számítób, ravaszabb, kevésbé heves, az nyeri meg a versenyt.

A nagy boxolónak ez volt a fő titka. Nyugodtan tudtak maradni.

Ezért férfias sport a boxolás. Önuralmas biztosít, a veszély közepette is mosolygást csal az arcra — ilyen az igazi boxoló.

Nem a verekezés miatt hívják Amerikában a boxolást a legférfiasabb sportnak. Ezért az igazi boxoló keveset ad a komédiára. George Carpentier azért bukott el, most már harmadszor, mert, ugyátszik erősebb benne a színészi hajlam, mint a sportemberé. Sokat pózol, addig pózol, amíg akár Dempsey, akár Siki leütik.

Joe Beckett tudott végezni Londonban, mert ott nem komédiázott. Dempseyvel már nem tudott — vele különben talán akkor se tudott volna, ha nem komédiázik.

És még egy: agresszívnek kell lenni. Aki mindig a "Safe side"-on akar lenni, az: gyáva. Védekezésből nem lehet megélni. Támadni kell. Igazi férfi, igazi boxoló nem ugrál állandóan hátrafelé az ellenfele előtt. Nem beszélünk itt, természetesen a stratégiai fogásokról. Johnson nagyszerű stratégia volt, állandóan félrevezette ugrálásaival Willardot, de a végén egyszerre és ellenállhatatlanul támadott.

Támadni kell, biztosnak kell lenni, izmosnak, ügyesnek kell lenni, gondolkodni kell, nyugodtnak kell lenni — férfinak kell lenni.

Ez az amerikai férfi ideálja. Az amerikaiak a régi nagy boxolókról körülbelül azzal a lelkességgel beszélnek, mint az ógörögök a klasszikus atlétaikról, akik már szinte közel álltak az olimpiai istenekhez. Ezek perszonalifikáltak az Idált, amelyet a költők megénekelték. A régi nagy amerikai boxolók, akik valóban sportszeretettel verekedtek és nem pénzért, perszonalifikáltak azt a jót, ami az angol-szász fajban a legdominánsabb elem, a sportsmanshipet.

Ezért fog még nagyon hosszú ideig fennmaradni a nevük.

Mig azoké, akik a boxolásból üzletet csináltak, vagy üzletet akarnak csinálni, letűnt, vagy csak nagyon rövid ideig ragyoghat még a horizonton.

Benny Leonard

zöldni, mindaddig, amíg azt a manővert egy ellenfelel ki nem próbálta. Ebben a boxolás teljesen hasonlít a sakkjátékhoz. Az elmélet és a praxis egymásra hat és csak egymás segítségével együtt képes eredményt hozni. Ellenben: hogyan próbáljon ki az ember egy manővert, előzetes preparáció nélkül?

Benny Leonard, Amerika egyik legnevezetesebb boxolója többek között ezeket mondotta egyszer: "Annak az időnek vége van, amikor azok kerültek fölül, akiknek erős volt a hátuk és a koponyájuk esontja vastag volt. Manapság ahhoz, hogy valaki felülkerüljön és ott tudjon maradni, tanulás szükséges. Én ma a könnyű súlyú boxolás bajnoka vagyok, de holnap jöhet valaki, aki elveszi tőlem ezt a titulust. Ezt azonban csak úgy veheti el tőlem, ha ügyesebb és okosabb, tanultabb, mint én. Van egy egész esomó könnyű boxoló, aki nagyon szeretne megverni. Itt van Tender például, vagy Jackson. De nem mernek kiállni velem. Miért? Mert tudják, hogy megverem őket. Azt hiszik azért verem meg őket, mert erősebb vagyok mint ők, mert nagyobb tudok ütni, mint ők. Dehogy. Nem ez a titka a dolgnak. Azért tudom megverni őket, mert okosabb vagyok náluknál."

Hát ez mindenesetre őszinte eszéd, de csak őszinte beszéddel lehet igazságokat megmondani. Amit Benny Leonard mond: ez a boxolás titka.

Jack Dempsey, a nehéz súlyú boxolás világbajnoka, hiába hat úgy, mint egyesek szerint, egy gorilla. Lehet, hogy egyetlen más akcióban nem fejt ki agymunkát. Ebben az egyben azonban megteszi. Talán önkénytelenül. De értője a művészetének, nem ösz tönyszerűleg csinál semmit, nem bizik egyedül az óriási erejében és energiájában. Gyakorolta magát — a láb technikája fenomenális és fenomenális a kartechnikája. Mert ez az utóbbi egyáltalán nem fontosabb a boxolásban, mint az első. De még van benne a harmadik kellék: gondolkodik, számít, manővroz, mint egy hadvezér és a karjai, az öklei, a lábai, az egész izomrendszere rab szolgaként engedelmessékedik a gondolkodásának. E sport egyik legfőbb szabálya: a testtel ütni. Jobbkezes ember a bal kezével "vezet" — mert akkor az áthelyezésnél nagyobb súlyt tud belendíteni a jobb karjába. A balkezével cselez, a jobb kezével üt. Ez például nagyon egyszerű szabálynak tűnik, pedig végtelenül fontos. Kis gondolkodással bárki magától rájöhet. A vállból kell ütni, nem könyökből, szükség van tehát a test egész súlyára. Ez az egyetlen teoria tette naggyá Jack Johnsonot és a nagy Fitzsimmonst.

Bob Fitzsimmons

Egy másik egyszerű szabály: az ugynevezett knock out kezével ne dolgozzon senki elől. Ez le-

Jack Johnson

lissz
gy egy lépést se
tlenül. Most is
ros jött utánam
en lépésemre. Mi-
hogy zongora-
om, tüstént meg-
a zongorát és
mielőtt én csak
azzal a boltos-
ndenképpen elej-
ben kéne segíteni
akkor, ha ma-
górát?
vesz. Mert ami
drága, még ha
mber. Hát ő se
hiába belemenni,
megnyomoríthat
árius kincsét se
rendben van a
zongorát. Van
Döbrögön?
űlek korcsmáros.
r még egyszer
rendben van a
fogadja espion-
hogy vizsgáljon
Csabára és ha
akarnak venni,
aki titokban
meglepetve né-
n, hogy az esz-
area lassan de-
és végre széles
szét. Megragad-
megrázta és
Különösen az
egy a Pick meg-
nik, hogy ők le-
ott tulajdonkép-
üket. Így fog-
szokat a maguk
már nyugodt
a, hogy ha ő
rát, akkor Csa-
górát. A vesze-
sen el van há-
zongoraköltés
zott, így szól-
vagy a leánya
ázní?
szükséges? —
vá.
szükséges, de
aki tud.
lenézően le-
el.
hogy jó erős
és ha az abla-
az egész falu
angját, mikor
eményen bille-
ja meg, nagy-
ngoraügy, befe-
yan valaha vé-
fogom a nyá-

A TUDOMÁNY VILÁGÁBÓL

HOGYAN TÁNCOLTAK A RÉGI MAGYAROK!

Séta a középkori farsangokon, udvari bálokon, maszkmulatságokon szép magyar és bécsi asszonyok között.

A táncnak mai járványos divatja idején érdekes szórakozás fissanézni a multba: hogyan mulatoztak, minő táncokat jártak a régi magyarok farsang előtt és után. Lehetővé teszi most ezt a visszapillantást egy magyar írónak dr. Siklóssy Lászlónak egy könyve, amely „A magyar középkor erkölcsi cimen a napokban hagyta el a sajtót, mint első kötete annak, amely három kötetben tárja fel a régi Budapest erkölcsi életét. Ebből az érdekes műből, amely első figyelemreméltó képviselője, ugyszólván sikeres uttörője a szerföltt elhanyagolt erkölcsirodalomna, vesszük át a következő szemelvényeket.

MÁTYÁS KIRÁLY ÉS BEATRIX TANCA.

Vajjon Mátyás királynak, a magyar imperializmus megtestesítőjének és a nép igazi barátjának, jutott-e valaha eszébe, hogy a falu népétől tanuljon táncolni? Ha valaha valaki, úgy bizonyára ez a nagy királyunk értette meg a magyar nép lelkét. A magyar népszokások megem juthattak el udvarába. Min-

denkelött a nemzetközi műveltséget kellett beigazolni, csak azután kerülhetett sor a nemzeti sajtáságra.

Amikor Beatrix királyné, a nápolyi király lánya 1476-ban Magyarországra jött, előkelő, modern fejedelmi udvarba kellett, hogy érkezzen. Az egykoru történetírók leírják a fogadtatás és menyegző ünnepségeit s ezek között az udvari táncmulatságokat is.

„Mihelyt leszedték az asztalokat, — olvassuk — ugyancsak az ebédteremben kezdődött meg a tánc. Először a német választófejedelmek és más hercegek követőire került a sor. A harmadik táncot a király és királyné vezette, a király után pedig a nápolyi király fia táncolta el nővérével, a menyasszonnyal (t. i. Beatrixsal) azt a táncot, amelyet Zeunernek neveznek.”

TÁNC-SÉTA.

A fejedelmi udvarok megőrizték fejedelmi konzervatívizmusukat és az érzékiség örömrivalgóságában, mely a táncművészet fejlődését kísérte, nem osztottak. Legalább is látszatra nem s a táncot az udvari formások kiegészítő részül tekintették. Azok a táncok járták, melyeknek „basse dance” a közös neve. Tulajdonképpen ünnepi és felvonulások ezek, amelyekben könnyű tánctechnika segítségével jelennek meg az udvar népe, hogy teljes disszölt-

zetben, méltóságjeljesen és elegánsan mutassa be hódolatát az uralkodó párnak, akik nem egyszer szintén résztvesznek ezeken a szertartásos sétákon, amelyeknél kifogástalan megjelenést járart s a legújabb divat hajlásokat, biztos tartást, feszességű hordozott öltözeteket kíván a szemlélő, nem pedig virtuóz mutatványokat. Ha a kisebb olasz udvarokban lassanként egy könnyedebb táncdívat kezdett is meghonosodni, hogy végül korlátlanul hódoljon a renaissance életvidámságának, kétségtelen, hogy Mátyás nem tört meg udvarában semmi olyat, ami okot adhatott volna a legkisebb megzólásra. Az olasz királyleányok telje méltóságban kellett látnia a magyar királyi udvart. Ilyen szigoruan etikettszerű táncesté-

VERS.

— MIHAIL EMINESCU —
A bánat végtelen, mint a tenger
Kicsiny hajó rajta az ember.
És akármire néz a szem,
A kedvesem ő nem lelem.

Jaj, messze ment a kedvesem;
En már hiába keresem
A helyet, ahova láb lépett
És a kezet, mely virágot tépett.

Virágot most csak én szedek,
Kis idolykákat, kékeket;
Az illatuk szelnek eresztem;
Csókolják a kedvest helyettem.

Ráth Károly.

ket kell tehát elképzelnünk. Legalább is ilyeneket vett programmba a magyar hoppmester.

A SZÉP BÉCSI ASSZONYOK

Verancesies később Ferdinánd udvarába került. A nyomorságba dőlő Magyarország után Bécsbe ismét fényt és pompát láthatott. Mint embert megkapta a kép, amelyet a bécsi élet nyújtott. Őszintén meg is írja ezt egyik barátjának:

„Ma négy napja, Krisztus szent teste ünnepén, házad mellett elmentemben, ott nagyon sok bécsi asszonyt láttam, akik a látványosságot jöttek nézni, de nem tudom, nem őket nézték-e inkább, mert mindenkinek inkább égnek, mint bécsieknek tündek. Alakjuk, fiataláguk és öltözködésük annyi fényvel öntötte őket körül, hogy az emberek nem győzték őket csodálni. Nekem magamnak úgy tűnt, hogy mindaz a világosság, amely égen és földön van, a te házadra szállt. Mert egyesek szemében maga a nap tüdőkölt...”

Igy ivott dodolidardartdóit Igy volt ez Bécsben. Mert Bécs elérte célját. Ragyogott a gazdagságtól, amíg a magyarság számadokon keresztül testi, lelki küzdelemben, szorongattatásban vergődött.

II. LAJOS MINT LUCIFER.

Az álarcos mulatságokat nem a vidám György ögróf hozta

nálunk divatba. Mátyás udvara is ismerte már a maszkákat, amelyek a ferrarai udvarból kerültek Budára. Ezek az álarcos valóban művészek voltak. Még nyoma sem volt a gyára tömegtermelésnek és a legkiválóbb olasz iparművészek, szobrászok és parókakészítők nem rösteltek e lukratív iparral foglalkozni. A melonkolikus magyar komolyságot is felvidithatta volna az az olasz derű, amely hlyképén a királyi palotába költözött.

Brandenburgi ögróf groteszk, diabolikus és brutális vonásokat tett divatossá az olasz derű helyébe. Még a lovagjátéknak is csuf jelmezben kellett lezljani. Ő maga vadembernek öltözött, hogy egy ördöggel vivjon meg. Egyizben a kinestárból annál minden szükös volt a mellett husz forintot költöttek, hogy egy defantformájú álöltözetet készítsenek. Lajos királyt pedig, ezt a bánatosán szép ősz ifjut, Lucifernek maszkirozták, ökörszervvel, ökörlábbal, golyacsörrel és kigyófarokkal... Vajjon sejtette-e szegény király, milyen borzalmas károhozat vár rá és egész országára.

PATENTOK
JUTANYOS kiegészítéssel forduljon hozzánk bizalommal Szabadalmi ügyvédek és mérnökökkel. **DJITALANUL** adnak magyar könyveket és tanácsot szabadalmakról és azok értékesítéséről.
Írjon ha dolgozik találmányokra vagy érdeklődik szabadalmak iránt. Küldje egyszerű rajzát vagy kis mintáját ezen címre:
MANUFACTURERS PATENT CO.
620 Fifth Ave., New York, N. Y.
Polachek Zoltán főmérnök.

A BETEG

(Folyt. a 10. oldalról.)

vannak, azzal a különbséggel, hogy azok pillanatokat érzik, ami Önnek keserves órákat okoz. A fiatalág, az elmulás fájdalom ez. Csunya egoizmus, mert elfelejtik, hogy megváltoztak. A szép szavakat suttogó szerelmes kényes gyomru, szeszélyes emberré lett, aki telehamuzza a fényesre köfölt szobákat. Az illúzió már csak kötelesség, ami lehet kedves az asszonynak, mert szeret és lehet... hiszen tudja.

Az egyes hevesen közbeszólt: — Nem tudom. A feleségem nagyon szeret.

— Biztos benne, — kérdezte felvilanó szemekkel Brock tanár. — Hátha most ebben a pillanat-

ban csálja meg egy fiatalemberrel, aki éppen olyan szép szavakat suttog, mint ön négy évvel ezelőtt.

— Rágalom! — ordította.
— Ha, ha — nevetett gunyosan — és ha mégis?
— Megölném, felkoncolnám

Brock tanár megfogta a kezét és rezignált hangon beszélt hozzá:
— Megvan édes barátom! Megfogtuk a betegség gyökerét, kis emóció kell Önnek holmi féltékenységi gyötrelmet, hogy érezze mennyire szereti azt a becsültetés jó asszonyt. Tessék többet dolgozni, kifáradni. Nyugodtan, mélyen aludni. Munka kell édes barátom. Az egyetlen egészséges narkotikum minden szenvedésre. Látja én nagyon sokat dolgozom. És még mindig kevésnek érzem a munkát. Derékig szeretnék belemerülni, rettenetes nagy gondokat szenvedni.

Szomoruan legyintett a kezével, azután suttogó hangon mondta:
— Akkor is minden-hiába len-

ne. Mert én tudom, hogy az enyém megota és mégis nagyon... nagyon szeretem.

Arca fájt vonaglásba rándult. Az egyes részvételt nézte. A sajnálkozás mögött az egészséges ember boldog fölényét érezte. Az én asszonyom szeret, újongott benne az érzés. Már neveltségnek találta, hogy orvoshoz jött.

S. DE VITA, BANKÁR

2105 First Ave. New York
108th St. Cor.
Állami felügyelet alatt
Naponta hirdetjük óhazai pénz-küldeményekre vonatkozó Garantiált árfolyamainkat, melyekhez áttutalás költséget számítunk, mint következők:
\$ 5 után \$.75 \$100 után \$ 3.35
\$20 után \$ 1.70 \$250 után \$ 7.35
\$50 után \$ 2.45 \$500 után \$10.00
Engedmény nagyobb összegeknél.
TÁVIRATILAG
korona és dollárátutalásokat egyaránt eszközölünk. Okvetlen kérje körlevelünket díjmentes ártalmos áttutalási rendszereinkről.
Hajójegyek az összes vonalakra.

Katonásan meghajolt. Brock tanár nem vette észre, mozdulatlanul ült a karosszékekben. Mikor fölésméit, üres volt a szoba. Gyorsan megtörülte a szemét, megnyomta a csengőt. A kettes alázatos kopogtatás után félféken benyitott.
Brock tanár fanyar, keserű mosollyal fogadta.

Olvasta-e ön már a **GYUJTOGATÓ FIAT?**
Az apát felakasztották, mert gyujtogatott, a fia is gyujtogatóvá vált, de 6 évben szabadult. Hogy fejtett ezt? Ár: 30 cent. Megrendelhető az **H. B. PUBLICATION SOCIETY**
225 East 90th St., New York, N. Y.

ÖRÖM

ha az óhazai hírt hallanak amerikai rokonaitól, de **KÉTSZERES ÖRÖM** ha az amerikai rokonok pénz-szolgálatát is küldenek. **AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.**

KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. **HAJÓJEGYEK** a legjobb vonalakra eredeti áron. **FELVILÁGOSÍTÁS ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.**

AMERICAN UNION BANK
Németh János, elnök.
Füszlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.
Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK.

Mosson dörzsölés nélkül. Egy centért

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva egy centért hőféherre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Soapot. Nem ártalmas a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb szövet is. Kivesszi a zsírpécsét, vért, stb. s nincs benne méreg, amely tönkretesz a ruhát a harmadik mosásnál. Mégér-e a felesleges erőszakság egy centért? Hozassa meg, mi ártunk egy dollárért annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elég s kap mellé egy ajándék-szelvényt. Írjon magyarul.
MAIL ORDER HOUSE
GLENFIELD, N. Y.
Ha beküld \$5.00-t, kap egy dolláros ajándékot s a postaköltséget is mi fizetjük akkor. — Szakácskönyv \$2.00. — 40 magyar könyvet küldünk \$5.00-ért.

MÉG NEM KÉSŐ KARÁCSONYRA
Pénzt küldeni az óhazába
December hó 5-ig

beérkezett megbízásokat a legalacsonyabb árfolyamon átszámítva még KARÁCSONY előtt kifizetjük. A pontos kifizetést a címzett sajtókezelő aláírt nyugtájával igazoljuk.

KORONA ÉS DOLLÁR KÜLDÉS.
Póstan és Sürgönyileg. — Állami bankunkban elhelyezett betétek után 4% kamatot fizetünk havonta. Bármikor kivetheti.
ALAPTOKE: \$200,000 TARTALÉK: \$100,000
ATLAS BANK
39 COOPER SQUARE, NEW YORK
3rd Avenue és 6th St. sarkán.

A Szabad

Özönével kapjuk a levelet az amerikai rokonaitól, hogy Szabadságot, a mi rovatunkat megtekintés a legszebb, a legjobb ruhák szabás és az ősi, régi divat, hogy olyan olesóni, akiket, amilyen olesóni kaphatják meg.

Örülünk az elismertnek s igyekszünk a legjobb szolgálatot nyújtani, de türelmet kérünk, amíg a rendelés érkezik, hogy nek bele, míg mai este a rendelt mintákat, könyveket postára küldjük. De mindenki megvárja a rendelést, csak tudassa pontos számán kívüli segítséget is.

Aki ezt nem tettem, hiszen tegye meg, hogy a mulatság pótlására

IME A LE

A következőkben adjuk egyenkint számunk a szabásmintákat.

4108-4049 Női köntösök
4108 számú blúz szabásmintája hat féle nagyságú, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000.

A Szabadság Szabászati Iskolája

Özönével kapjuk az elismerő leveleket az amerikai magyar leányoktól és asszonyoktól, hogy Szabászati Iskola című rovatunkat megteremtettük a legszebb, legdivatósabb ruhák szabásmintáihoz és az őszi, téli divat könyvhöz olyan olesón juttatjuk őket, amilyen olesón sehoh sem kaphatják meg.

Örülünk az elismerő soroknak s igyekszünk minél kielégítőbb szolgálatot nyújtani, de főrelmet kérünk, olyan sok rendelés érkezik, hogy napok telnek bele, míg mai eszközeinkkel a rendelt mintákat és divatkönyveket postára adhatjuk. De mindenki megkapja, amit rendel, csak tudassa a minta pontos számán kívül a nagyságot is.

Aki ezt nem tette meg, sürgősen tegye meg, mert várunk a mulasztás pótlására.

a szoknya szabásmintája szintén 12 cent.

4121. Női ruha.

Mustrája 7 féle nagyságban kapható, 34, 36, 38, 40, 42, 44 és 46 inches mellbőséggel. A guimpehez 2 háromnyolcad yard kell a 36 inches kelméből, a ruhához meg 3 háromnegyed yard kell a 38 inches kelméből.

Ha a quimett rövid ujjal csináljuk, akkor csak 1 és háromnyolcad yard kelmé kell hozzá. Ha ugyanazon kelméből csináljuk mindkettőt, akkor 6 és egynyolcad yard kell a 36 inches kelméből. A szoknya alja 2 és ötnyolcad yard. A mustra ára 12 cent.

4133. Gyermeknek játékruha.

Mustrája 4 féle nagyságban

IME A LEGJOBB DIVATKÉP CSOPORT.

A következőkben ismertetjük egyenként számok szerint a szabásmintákat.

4108-4049 Női kosztüm.

4108 számú bluz szabásmintája hat féle nagyságban kapható, 34, 36, 38, 40, 42 és 44 inches mellbőséggel. A szoknya, amelynek száma 4049, hét féle derékosságig kapható, 25, 27, 29, 31, 33, 35 és 37 inchesel. Középnagyságú kosztüm elkészítéséhez 6 yard kell a 40 inches kelméből, de kell hozzá 1 és egynyolcad yard a 18 inches kelméből is a koszkédek behuzásához. A szoknya aljbősége, a ráhajló rész nélkül 2 egynyolcad yard. A bluz szabásmintája 12 cent,

kapható, 2, 4, 6 és 8 évesnek való. A 6 évesnek való ruha elkészítéséhez 3 és egynegyed yard kell a 36 inches kelméből. A mustra ára 12 cent.

3658. Praktikus szegetlen kötény.

Mustrája 4 féle nagyságban kapható, kicsiny 34-36, közép 38-40, nagy 42-44 és extra nagy 46-48 inches mellbőséggel. A közép nagyságú elkészítéséhez 2 és ötnyolcad yard kell a 36 inches kelméből. A mustra ára 12 cent.

3711. Fiu ruha.

Négy féle nagyságban kapható a mustrája, 3, 4, 5 és 6

éveseknek való. A 6 évesnek kell a ruha elkészítéséhez 3 és háromnyolcad yard a 27 inches kelméből. Ha a minta szerint csináljuk, akkor a nadrág és a gallér elkészítéséhez 1 és háromnyolcad yard, a bluz elkészítéséhez pedig 1 és fél yard kell. A mustra ára 12 cent.

4129. Női pongyola.

Szabásmintája 4 féle nagyságban kapható, kicsiny 34-36, közép 38-40, nagy 42-44, extra nagy 46-48 inches mellbőséggel. A 38 inches nagyságú pongyola elkészítéséhez 6 és egynegyed yard kell a 27 inches kelméből. A mustra ára 12 cent.

4131 Két darabból álló Női alsóruha.

Négy féle nagyságban kapható a szabásmintája, kicsiny 34-36, közép 38-40, nagy 42-44; extra nagy 46-48 inches mellbőséggel. A 38 inches nagyságú ruha elkészítéséhez 1 és ötnyolcad yard kell a 36 inches kelméből a drawers és 1 és ötnyolcad yard a chemise részére. A mustra ára 12 cent.

4105. Leány kabát.

Négy féle nagyságban kapható a mustrája, 6, 8, 10 és 12 évesnek való kabát elkészítéséhez. A 10 évesnek valóhoz 3 háromnegyed yard kell a 44 inches kelméből. A mustra ára 12 cent.

4115. Leányruha.

Négy féle nagyságban kapható a mustrája, 8, 10, 12 és 14 évesnek való ruhához. A 10 évesnek való elkészítéséhez 2 és háromnegyed yard kell a 32 inches kelméből. Rendelje meg az alábbi ki-
rendelési szelvényen. Vágja ki töltse ki és küldje be címünkre a megfelelő összeggel, ami bányegben is mellékelhető.

SZABADSÁG SZABÁSZATI ISKOLAJA.

Box 171, Cleveland, Ohio

Kérem megküldeni a mellékelte 12 centért a számú

és nagyságú

szabásmintát, továbbá a többi

12 centekért a számú

és nagyságú

szabásmintákat, valamint egy

példányban 12 centért az őszi

és téli divatkönyvet.

Nevem

Utca, házzám vagy posta box

.....

Helység

Állam

A SZAMÓCA-EMBER

Egyik kicsiny faluban élt egyszer egy özvegy. Szegény volt az özvegy, akit a maga és a leánya Mariskájának keze munkája táplált. Nyáron künn szedték az erdőn a szamócat, ha termett elég, télen fát gyűjtöttek és benn a szobában dolgoztak napestig.

Mikor az özvegy egyszer beteg lett, azt mondta a kis leány: — Maradj itthon nyauyó, megyek én majd az erdőbe, elég nagy vagyok én már.

Vette a kosárcáját és elindult.

Bizony messze volt az erdő az úttól, amely mellett laktak a nyauyóval. S a kicsike elfáradt, mire megpihenhetett a hűs erdő árnyékában.

Kicsiny kezeivel hiába keresett a fűben szépen megérett piros szamócat, nem talált, nem akadt a kezébe egy sem.

Meleg, eszuya forró nap volt. Olyan sárga, mint a fű, amelyet leégte, volt a levek a fán.

Az álm elnyomta a kis fáradt keresőt. Odahajította szép fejét egy fához és elaludt.

Még egy darabig hallotta a madarak csevegését, a rigó fütyölését, a fák susogását, aztán egészen eszmélt.

Most hirtelen előtte termett egy oly apró ember, mint a kereskedésben arának s a melyek a kezükben órát vagy kalendáriumot tartanak.

A kicsiny, vörösszakállu, vörös kabátos, vörös kötéyes ember megállott a kisleány előtt, aki ijedten ugrott fel, hogy elfusson.

— No, no, kis bogaram — szól az a füres öreg — hát mit keresel itt az erdőn.

— Óh, Istenkém, mért is jöttem ki, amikor a mamám még erőtel a betegségétől és én nem találtam érett szamócat, amit eladhattunk. Nincs pénzünk és nem lesz orvossága szegény mamának.

— Még nincs érett szamóca? — nevette az öreg. — Még nincs érett szamóca? No már azt én jobban tudom. Mert hiszen én vagyok a híres szamóca-emberke. No csak jöjj velem, majd én mutatok neked olyan bokrot, ahol sokat, igen sokat fogsz találni.

Es csakugyan, alig tettek ketten néhány lépést ott volt a kis leány előtt tömredék piros szamóca, olyan, amilyik szinte hívja az embert:

— Kóstold meg csak, nem bánd meg!

A szedésben segítségére jött a kis ember is a leánykának; annyit összeszedtek, hogy nem győzték hová tenni.

Ekkor azonban váratlanul megzavarta a munkát valami.

Egy hosszú, ezüstös farkú kígyó kuszott elő a bokrok alul, itkarkolta hirtelen hajlékony testével a kis embert s üveges szemén látszott a kegyetlen öröm, hogy ő most ezt a szegény, vigyázatlan erdei törpét megfojthatja.

Mariska ijedében eldobta a kosarát s futni akart onnan.

De a szívében valami meg szólt:

— Hát engeded a te jóbarátodat így elpusztulni? Siess segítségére, mert mindjárt végez vele a kegyetlen állat.

Mariska most megfordult és elszántan fölkapott egy követ és azt teljes erejével a még mindig sziszegő, meztelen testtel heverő kígyó fejéhez vetette.

A kígyónak szétronsolódott a koponyája s borzalmas vergődéssel csavarodott le az áldozatról, hogy az ellenségét megkeresse.

Testével körülcsapkodta egészen a fát, elfutott Mariska után még messze s ott verte szét véres habját, a mi az agyonhajtott testből csak úgy omlott.

Mariska, amikor látta, hogy a támadó nem veszedelmes többé, megragadta és a patakba dobta. A után sietett vissza a jöttejéhez, aki akkor kezdett az iszonyú ölelésből magához térni.

Szeliden simogatta a faradi mánoeska. Tejt a derek kis leány s neussókára magához is tért a szamóca-herceg.

Mikor talpra ugrott, első dolga volt a fölborított kosarat szépen kezébe adni Mariskának.

— Nezd leányom, itt a kosarad, azzal töltöm meg, amivel kívánsz. Ha kell, téh' csak mindjárt arannyat, vagy akár milyen más kívánságot mindjárt teljesíteni fogom, mert a szamóca-herceg nem hálátlan ím s te az életemet mentetted meg!

A kis leány minden gondolkodás nélkül ezt válaszolta:

— Jó szamóca-herceg, ha olyan hatalmas vagy, add vissza az édes mamámnak az egészségét.

A törpe bücsi elmosolygott. — Lám, én tudtam, hogy te lerék jó leány vagy. Eredj hát haza s otthon majd vidáman és egészségben fogod találni az édesmamát. — Aztán, hogy ne menj olyan üres kézzel el innen, én neked adom a nyauyókat, ez a kis fűcskát és egy faragatlan szilfagyaeskát adott oda Mariskának. Ha ezzel megerinted a szamóca bokrot, terem télen-nyáron annyit, amennyi neked kell.

Az emberke szépen odalépett még egyszer az ámuló-bámuló kis leányhoz s kezébe nyomta a kis, levágott fagyaleeskát és megeskolta a homlokán Mariskát és eltűnt.

Jöjj, jöjj, én édes kis leányom, nem tudom milyen esz, de most egyszerre olyan egészségesnek, erősnek érzem magamat, mintha soha nem lett volna semmi bajom. Jöjj és imádkozunk, adjunk hálát érte a jó Istennek!

Mariska túladó örömmel blete magához édes szülőjét s imeselte, milyen kaland után juttottak ehhez a boldogsághoz.

A jó mama szomorúan hallgatta, milyen nagy veszedelményegette a jó emberkét.

Kár, hogy nem jött el hozzánk; az ilyen jó emberek nem tudnak olyan csunyak enni, hogy kedvesek ne legyenek!

Mátyás udvara a maszkokat, a...
Ezek az álarcok...
ek voltak. Még...
a gyára tömeg...
a legkiválóbb...
szobrászok...
nem röstelltek...
aggal foglalkoz...
magyar ko...
vidíthatta volna...
amely illykép...
lotába költözött...
örögfő groteszk...
ntális vonásokat...
olasz derű he...
vagjátéknak is...
ellett lezajlania...
bernek öltözött...
rel vivjon meg...
estárból annak...
olta mellett husz...
k, hogy egy de...
ltözetet készítse...
yt pedig, ezt a...
ész ifjut, Luci...
ták ökörszarv...
golyacsörrel és...
Vajjon sejtete...
ily, milyen bor...
vár rá és egész

NTOK
szülésben fordul...
Szabadság...
és mérték...
adnak magyar...
anácot szabdal...
értekezéseiről...
nik találmányok...
k szabásmint...
szerű rajzát vagy...
a címre...
RS PATENT CO.
New York, N. Y.
k Zoltán...
érdek.

on már a
ATÓ-FIAT?
tásk, mert gyűjt...
gyűjtőgéppé vált...
zesült. Hogy lehe...
Megrendelhető az
TION SOCIETY
New York, N. Y.

ÉSŐ
RA
azába
ig

lyamon át...
A pontos...
nyugtájával

ban elhe...
havonta.

\$100.000

NK
YORK

GYERMEKEK MŰCSARNOKA

